

INSTRUKTIONSBOK

FÖR

SVERIGES FLICKSCOUTER

UTGIVEN AV

SVERIGES FLICKORS

SCOUTFÖRBUNDS VERKSTÄLLANDE

UTSKOTT

SCOUTMAGASINETS FÖRLAG, STOCKHOLM

COPYRIGHT 1924
SCOUTMAGASINET,
S T O C K H O L M

TRYCKT HOS
BRÖDERNA LAGERSTRÖM, BOKTRYCKARE
STOCKHOLM 1924

F Ö R E T A L

I många år har en instruktionsbok varit efterlängtd. När den nu äntligen kommer, är det mycket, som fattas i den, och mycket, som borde vara annorlunda; det förstå och inse vi bäst, som haft hand om dess utgivande. Men om den blott kan vara till någon liten hjälp för alla de scoutledare, som gått och väntat på den, och om den endast i någon mån kan bidra till att föra flickscoutrörelsen ett stycke längre fram på den rätta scoutvägen, då ha våra varmaste förhoppningar gått i uppfyllelse.

Till alla dem, som hjälpt oss att få denna bok till stånd, som visat förståelse för vårt arbete och som skänkt oss av sin tid, sitt intresse och sin sakkunskap, be vi att få frambära vårt varmaste tack. Särskilt vända vi oss till Doktor Nanna Svartz och Syster Elisabeth Lind, som granskat kapitlet om sjukvård, samt till Sveriges Scoutförbund och till alla medarbetare bland ledarna inom S. F. S.

Stockholm i september 1924.

SVERIGES FLICKORS SCOUTFÖRBUNDS
VERKSTÄLLANDE UTSKOTT.

I. SCOUTFLICKORNAS LAG OCH VALSPRÅK.

LAG:

1. En scoutflicka talar alltid sanning och sviker aldrig sitt ord.
2. En scoutflicka besinnar alltid sin plikt mot Gud och fosterlandet.
3. En scoutflicka lyder villigt sina föräldrar, lärare och förmän.
4. En scoutflicka är vänlig, uppmärksam och hövisk samt hjälper andra, särskilt de svaga.
5. En scoutflicka är god kamrat och vän med varje annan scoutflicka.
6. En scoutflicka är djurvän.
7. En scoutflicka är rask och samvetsgrann i sitt arbete och vid gott humör, även om hon har svårigheter att övervinna.
8. En scoutflickas levnadssätt är enkelt och rent; hennes uppträdande flärdfritt, hennes dräkt enkel.
9. En scoutflicka är sparsam för att kunna reda sig själv och hjälpa andra.
10. En scoutflicka gör sin plikt utan tanke på belöning.

VALSPRÅKET är: "Var redo."

SCOUTLÖFTET lyder:

"Jag lovar att efter bästa förmåga söka göra min plikt mot Gud och fosterlandet, hjälpa andra, lyda scoutlagen."

II. SCOUTRÖRELSENS MÅL OCH MEDEL.

Scoutrörelsens syfte är att under flickornas fritid giva dem en rolig och hälsosam sysselsättning, som utvecklar karaktär och intelligens, praktiska färdigheter; fysisk och moralisk hälsa samt hjälpsamhet mot alla och gott kamratskap.

Scoutrörelsen är en frivillig sammanslutning, där varje individ av egen fri vilja arbetar på sin egen och scoutrörelsens utveckling i sann scoutanda och i överensstämmelse med valspråket, lagen och löftet.

Indelningen i patruller och kårer, scouter och scoutledare har till avsikt att ge var och en sin plats och uppgift inom rörelsen och åt det hela stadga och disciplin. Scoutledarens ställning till scoutflickan är närmast att likna vid en äldre systers till en yngre.

All scouting bedrivs efter ovan angivna riktlinjer, men anpassade efter omständigheter och ålder. Denna bok avser att hjälpa scoutledaren, men vill ej hindra henne från att taga initiativet eller att arbeta på ett självständigt sätt.

III. BILDANDET AV SCOUTKÅR

Det behövs inga stora kunskaper eller en framstående begåvning för att bilda en scoutkår. Det är bara att börja i liten skala och låta kåren växa så småningom.

Först av allt bör man med hjälp av tillgänglig litteratur sätta sig in i scoutrörelsens mening och arbetssätt. Förutom denna vår egen instruktionsbok finnas pojkmarnas, de danska flickscouterernas samt en del engelska, t. ex. *Girl Guiding* av Sir Robert Baden-Powell. Genom högkvarteret för Sveriges Flickors Scoutförbund i Stockholm kunna dessa böcker anskaffas.

Man bör försöka att intressera någon jämnårig för saken, ty det är en ovärderlig hjälp att vara två, och hela arbetet blir därigenom lättare, gladare och lugnare. För övrigt är en kår ej riktigt fullständig utan både kårchef och underledare.

Nästa steg blir att skaffa samlingslokal. Idealet är naturligtvis ett eget klubbrum, som flickorna själva få inreda, så att det blir hemligt och trevligt, d. v. s. riktigt scoutaktigt. Men idealet härvidlag är icke lätt att nå. I allmänhet får man vara glad och tacksam, om man kan få hålla till i en skolsal eller annat samlingsrum. I bästa fall får man åt sig upplåtet ett skåp e. d., där kåren kan få förvara sina "skatter".

En kår kommer snart underfund med, att den behöver varjehanda, såsom fana, sjukvårdsmateriel, rep till knopslagning, livlina o. s. v. Ett eget scoutbibliotek, om än aldrig så litet, är också ett önskemål. Och så händer det, att man från utfärderna medför underbara ting, såsom övergivna fågelbon, märkvärdiga stenar, olika trädslag, prov på bark av träd och andra "naturfenomen". Och kanske finns det en artist inom kåren, som ritat något vackert, vilket bör gömmas. Med tanke på alla dessa *framtida* skatter, är det ovärderligt att ha en egen liten vrå, där man kan bevara dessa och ha dem tillgängliga.

Av samma skäl måste kåren ha s. k. finanser och en kassa-

förvaltare. Medel anskaffas antingen genom en låg årsavgift till kårkassan eller genom lämpligt arbete.

Men vi ha gått händelserna i förväg. När man skaffat sig nödig kännedom om scoutrörelsens mening och anda och övat sig själv i klassproven med hjälp av Instruktionsboken, kunna 6—8 flickor få börja. Ej flera. Man blir själv ledare för denna lilla patrull, som är ämnad att utgöra stamtruppen, och övar dem fitigt och grundligt i alla III klass prov samt om möjligt även i en del av II klass. När denna patrull är väl hemma i sina stycken, kunna flera flickor få börja och kåren organiseras. De lämpligaste flickorna ur stamtruppen bli då patrulledare. Varje patrull består av omkring 6 medlemmar, däribland en vice patrulledare.

Patrulledarna ha, med tillhjälp av övriga flickor ur stamtruppen, de nyas utbildning om hand. Detta hindrar ej, att de samtidigt arbeta vidare på sin egen utbildning, och det gäller även att se till, att de äldre flickorna såväl som de yngre få sin del av övningstiden.

En kår kan anmälas till inträde i förbunder, så snart de först uttagna flickorna äro färdigutbildade III-klassare. Uppgift skall lämnas å dessas namn och ålder samt namn å kårchef och ledare. Kårchefen, eller där sådan ej finnes, ledaren, skall insända intyg från två tillförlitliga och kända personer på platsen, att hon är lämplig att handhava kårens ledning.

Det händer ibland, att några flickor, som önska att bli scouter, ej kunna finna någon, som vill bli deras ledare. Då är det ingen annan råd, än att flickorna få ta saken i egen hand, sätta sig i förbindelse med sin distriktsstyrelse eller med högkvarteret i Stockholm och tala om, hur de ha det. Med hjälp därifrån och med ledning av denna instruktionsbok få de sedan söka reda sig. Och om de arbeta som riktiga scoutflickor, dröjer det nog inte länge, förrän någon av de stora får lust att hjälpa dem.

IV. SCOUTÖVNINGAR OCH LÄGER

Kårmöte **F**örst och främst gäller det, att övningen verkligen är planlagd, och detta med största möjliga hänsyn till varje enskild scoutflicka, d. v. s. så, att var och en har sin plats och uppgift. Dessutom måste varje övning ha en viss grad av mångsidighet, så att scoutings alla sidor så vitt möjligt bli representerade inom övningen. Själva klassprovet får aldrig för ledaren bli målet, utan hon måste hela tiden ha klart för sig, vad hon vill nå genom provet, nämligen förutom den praktiska färdigheten även karaktärens och individualitetens utveckling, fysisk hälsa och livskraft, hjälpsamhet och kamratanda samt lagens förverkligande. Så stort och så långt måste vi ledare försöka att se.

En övning får aldrig uteslutande bli lektion i en viss färdighet — allra minst i en viss färdighet för en viss scoutklass, som sålunda sysselsättes, medan de andra flickorna gå och hänga och icke veta, vad de skola ta sig till. Glad och omväxlande, utan att därför vara "splittrad", skall en övning vara.

"Är slutet gott, är allting gott" gäller också för en scoutövning. Det är viktigare, än man tror, att flickornas sista intryck från övningen är harmoniskt, att man så att säga knyter samman trådarna på slutet och har en lugn avslutning. "Rulla nu fort ihop bindorna, flickor, och spring hem!" är ingen lämplig avslutning. Sluta hellre med en sång, en berättelse, en lek, ett litet samtal om en punkt i lagen e. d. Vid avslutningen får ledaren tillfälle att få fram saker och ting, som hon märkt, att kåren behöver, eller att delge flickorna sådant, som hon läst eller upplevat och vilket de kunna hava nytta och intresse av. Den ena gången tar avslutningen kanske blott ett par minuter, den andra gången väsentligt längre tid.

Patrull Det är tack vare patrullsystemet, som det blir möjligt att arbeta med så många olika åldrar på en gång. Ledaren skall

ej sköta varje detalj utan detta faller på patrulledaren, som kommer i den allra närmaste kontakten med flickorna.

Patrullen, som består av 6—8 flickor, är stor nog för att inom densamma ansvars känsla, kamratanda och hjälpsamhet skall kunna framkallas och utvecklas, på samma gång som den är så liten, att varje individ där kan göra sig gällande. Patrullövningen ingår visserligen som en viktig del i kårövningen, men det är i alla fall lämpligt att ibland låta kårmöten omväxla med enskilda patrullmöten, där varje patrull arbetar helt och hållet på egen hand.

På patrulledaren lägges ett stort ansvar, som dock blir för stort, om hon ej har hjälpen av att stå i nära kontakt med ledaren. Därför får aldrig det så kallade hedersrådet lämnas ur räkningen.

Hedersrådet består av ledaren eller ledarna samt av patrullledarna (när man så vill även vice patrullledarna). Det avhandlar alla kårens angelägenheter, avgör dess viktigaste frågor samt planerar dess övningar. Om ledsamheter och svårigheter eller frågor av ömtålig natur uppstå inom kåren, avhandlas dessa vid hedersrådets sammanträde. Det är en klar sak, att personliga angelägenheter, som där diskuteras, aldrig komma längre. *Hedersråd*

Hedersrådet bör mellan varje kårmöte ha en kort rådpläging. När tiden det medgiver, eller då det är av omständigheterna påkallat, bör densamma ibland bli något längre och förtroiligare.

De vanliga kårmötena omväxla icke blott med patrullmöten utan även med *utfärder*. Därvidlag har man framför allt att räkna med vädret, och vis à vis detta bereda sig på alla eventualiteter. Man måste så att säga ha olika program för dagen i reserv, och man måste ha sin kår så organiserad, att man, om så påfordras, fort och lätt kan ge återbud. *Utfärder*

En utfärd får ej bli mera ansträngande, än att de svagaste och yngsta orka med. Om "de stora flickorna" riktigt långta efter att få sträcka ut på skidor eller till fots, så kan man i stället någon gång ha en utfärd endast med dem.

Vid en utfärds planerande gäller det att noga beräkna tiden och att låta föräldrarna veta, ungefär huru dags de kunna

vänta sina barn hem. Likaså måste en ledare se till, att flickorna kläda sig förståndigt, särskilt vad skodon beträffar.

Vid kokning ute får man aldrig glömma att först be jordägaren om lov att göra upp eld, ej heller att efter kokningen utplåna varje spår av gropar o. d., så att platsen är lika fin, när man lämnar den, som när man kom. Helst finare!

Vad som gäller för utfärder, gäller i ändå högre grad för läger.

Läger Lägret är höjdpunkten i allt scoutliv. Det har en tjusning, som ingalunda minskas av det primitiva levnadssättets omsorger och vedermödor utan tvärtom. Men ett illa förberett och planlöst skött läger är en ytterst riskabel sak och dessutom av intet värde varken i fysiskt eller moraliskt avseende. Ett sådant läger är ej ens roligt, allra minst för ledaren — efteråt.

Man måste på förhand ge klart besked, helst skriftligt, om flickornas personliga utrustning, om tid och dag för avresa och hemkomst samt om den ungefärliga kostnaden pr person.

Vad den tillfälliga bostaden beträffar, så bör ledaren helst ha sett den, eller åtminstone ha fått ytterst noggranna uppgifter om densamma. Det är nämligen skillnad på lada och lada, på höskulle och höskulle och på ett obott hus sommar- och vintertid. Under den kalla årstiden måste t. ex. ett oeldat hus eldas flera dagar i förväg.

I dragiga bostäder och sådana, som lätt kylas ut under natten, får man lov att ligga något så när påklädd och ha två filtar med sig. Under alla förhållanden skall man ha rikligt med halm eller hö att ligga på. Tidningar under halmen eller madrasserna är ett utmärkt skydd mot golvdrag. Man får på inga villkor tända vanligt ljus, där man har lös halm, ty halm och hö är lättantändligt. Det är därför bäst ta med några elektriska lyktor (ficklampor).

Ledaren måste också övervaka den personliga hygien och se till, att tvättningen sker *grundligt, men fort*. Badning får under inga omständigheter överdrivas. Lika farligt, som det är med ett oförnuftigt nyttjande av vatten till utvärtes bruk, lika skadligt är ett omätligt vattendrickande. Det är rådligast att vara försiktig och noga med såväl dricksvattnets kvantitet som dess kvalitet.

Maten skall vara *enkel*, men riklig och vällagad, och måltiderna regelbundna. För övrigt skall i allting den uppgjorda dagordningen följas och riklig tid till vila och lek vara inberäknad i densamma. Punktlighet är en verklig lägerdygd och gör livet trivsamt och lägret lättskött. Ordningen i såväl logement som kök skall vara oklanderlig alla tider på dygnet. Börjar man en gång att pruta av på den, så vet man ej, var det slutar. Tidigt upp — ändå tidigare i säng.

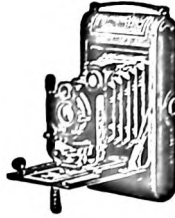
Det borde vara regel, att en ledare aldrig är ensam på läger. Ofta är det omöjligt att få en annan scoutledare med som kamrat, men då bör ledaren i stället försöka få en fullvuxen "civil" person. Ty dels är det *för* ansvarsfullt att icke ha någon jämnårig att rådgöra med, dels kan ledaren bli sjuk, och då måste någon finnas, som kan rycka in i hennes ställe eller i värsta fall upplösa lägret i god ordning.

Måtte nu ingen bli rädd eller pjåskig på grund av det, som här är skrivet, ty det är icke meningen. Måtte heller ingen tro, att ett försiktigt, ordentligt och regelbundet lägerliv blir detsamma som ett tråkigt, "tantaktigt" och enformigt sådant. En lägerdag har ett innehåll, en stämning och en rikedom på intryck, som endast den kan förstå, som själv varit med. Det är egentligen först på läger, som scoutings alla sidor helt komma till sin rätt. Där hinner man med både arbete och lek, där blir alltid någon stund över för samspråk, berättelser och sång.

När vi nu äro inne på kapitlet om utfärder och läger, så är det en sak till, som vi vilja vidröra, och det är den *religiösa frågan*. Där är det ännu vanskligare och svårare än på något annat område att säga: "Man måste." Med den religiösa frågan mena vi här inte vårt liv som kristna människor, ty det sammanfaller med vårt liv som verkliga scouter, och vad det kravet innebär, har var och en av oss klart för sig, utan vi mena, vad vi ge medvetet i religiöst avseende i form av söndagshelgd, korum och samtal. Det är nämligen vår uppgift att se till, att flickorna få vad de behöva i andligt avseende samt att även däruti ge dem det bästa vi kunna.

Och därför är det en helt given sak, att söndagen är en från arbete fridlyst dag, att i en söndagsutfärd ingår en kort

andaktsstund ute eller inne och att en lägerdag börjar och slutar med korum. Ty därigenom få vi tillfälle att i direkta ord visa flickorna, var de skola söka och finna den andliga hjälpen till att bli sanna scouter, och att påminna dem om den andra punkten i lagen och den första i löftet: "att söka fylla sin plikt mot Gud."

FÖR EN FLICKSCOUT

är det icke minst viktigt att tänka även på framtiden. Föreنا stundens nytta och nöje med att samla ett glädjeförråd för kommande år.

F O T O G R A F E R A

Edra utflykter och övningar. Roligt är det att ha bilderna nu men ännu roligare blir det med åren.

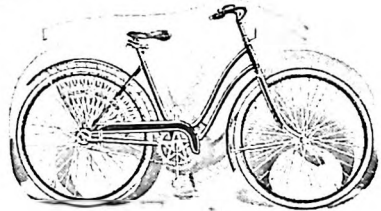
Vänd Eder med förtroende till en av landets äldsta och största specialaffärer.

N E R L I E N S

HAMNGATAN 26 · STOCKHOLM

ETABL. 1884

Hermes Scout

är alla Flick-Scouters velociped.

Alla föräldrar böra tillse att barnen ej överanstränga sina muskler genom att använda velocipeder, som äro byggda för vuxna.

HERMES SCOUT

är den fulländade barnvelocipeden.

A. BOL. NYMANS VERKSTÄDER, UPPSALA

*Nordens största specialfabrik för velocipeder.
Begär vår katalog hos närmaste försäljare.*

BÖHLMARKS

STOCKHOLM SÖ.

HÖGBERGSGATAN 19—21. NORRMALMSTORG 4

Elektrisk belysningsarmatur, Belysningsglas, Hushållsglas, pressat och blåst, Prydnadsglas, »Pukex» ugnsformar av eldfast glas.

V. U P P S T Ä L L N I N G A R

REGISTER:

1. Uppställningarnas betydelse och den tid, som bör anslås till övandet.
2. Kommando i allm.
3. Visselsignaler.
4. Uppställningar.
 - a) i allm.
 - b) för gymn., sem. etc.
 - c) ptruppställningar.
 - d) parad
 - e) häckbildning.
5. Marscher.
 - a) i allm.
 - b) marschuppställningar.

En skolklass kommer dragande på en gata. Sex à sju st. flickor gå arm i arm i en lång rad, som räcker över hela trottoaren och en bit ut på körbanan. De övriga hänga ihop fyra och fyra. Lärarinnan går sist med ett par flickor på var sida. Det är ett skratt och prat och stoj, som t. o. m. överröstar gatubullret. "Usch", tänker du, "att de inte kunna hålla åt sidan, så att andra människor, vilkas tid är uträknad på minuten, också kunna komma fram."

Klassen skall på ett museum. Den har kommit fram, och alla trängas kring lärarinnan för att höra, vad hon säger. "Vad säger hon? Vad säger hon?" hörs ett sus av visknningar, så att blott de, som stå allra närmast, uppfatta något alls. Lärarinnan skall se till, att alla äro med, men får räkna om tre gånger, för alltid är det några, som ha ändrat plats. Hela skaran sätter sig i rörelse efter lärarinnan, som går in genom en dörr. Alla vilja komma först efter henne och rusa samtidigt mot dörren. Trängsel, oreda, knuffningar...

"Så gränslöst opraktiskt", tänker du, "allt det där hade kunnat undvikas."

Så får ingen tänka om scouter. Var en scout går fram, skall ordning och reda följa i hennes spår. Bara man ser en scout, skall man få en instinktiv känsla av ordning och snygghet. Den skall så att säga ligga i luften omkring henne. Men det är inte nog med att den enskilda scouten är ordentlig, samma ordning, men mångdubbelt starkare, skall finnas, då vi äro samlade femtio, hundra eller tusen.

Det är därför vi begagna oss av uppställningar. Men dessa äro ej fullgoda genast utan måste övas in. Varje scoutflicka skall ha fullkomligt klart för sig, var hon skall stå, vilken uppställning det än är fråga om. Det är resultatet, men på samma gång uppöva vi också förmågan att hastigt uppfatta och utföra en order. Ty en uppställning skall ske hastigt. Inte genom någon vanlig lunk, utan så fort benen möjligen kunna röra sig. Men offra ej för mycken tid åt uppställningen. Vi ha viktigare saker att syssla med under den korta tid, vi ha anslagen åt övningar. Det är ju också för att i längden spara tid, som vi öva dem. Fem à tio minuter var gång är absolut tillräckligt. Hålla vi på längre, är det fara värt, att flickorna ej orka med den spända uppmärksamhet, som fordras, utan tröttna och slappna av. Men arbeta en liten stund *varje* gång! Låt det bara gå med fart och kläm, så visar sig snart resultatet. Och det går bättre för var gång!

KOMMANDO I ALLM.

Vid ledandet av en avdelning begagnar man dels tillsägelse-, dels kommandoord.

Tillsägelser användas för instruktion före en övning.

Kommandoorden delas i lystrings- och verkställighetsord, t. ex. giv — akt. Lystringsorden ange, vad som skall göras, och böra uttalas klart, tydligt och jämförelsevis långsamt, så att alla kunna uppfatta dem. Verkställighetsordet bestämmer tidpunkten för rörelsens början och uttalas tydligt, men kort och bestämt.

Mellan lystrings- och verkställighetsorden göres ett uppehåll, så långt, att alla hinna få klart för sig, vad lystringsorden gälla. Längden blir därför olika vid skilda tillfällen. Den, som är ovan att kommendera, bör ge nogå akt på sig

själv, så att uppehållet blir tillräckligt långt. Ledaren får därigenom lättare avdelningen med sig och har även lättare att hålla intresset vid makt. Ett exempel: vid giv — akt bör man under uppehållet hinna att långsamt räkna till tre.

Varje kommando skall åtlydas ögonblickligen, och rörelsen utföras snabbt med största möjliga samtakt och under absolut tystnad. Ledaren bör själv tänka på sin hållning, så att hon kan stå som ett exempel för sin avdelning. Kommandot bör ske från den plats, där ledaren har bästa överblicken över truppen. Intet fel får undgå ledarens öga. Har någon i avdelningen ej förstått en instruktion eller missförstått den, så förklara om igen, en, två, tre ggr., men förlora ej tålmodet! Tål aldrig ouppmärksamhet eller slarv! Instruera aldrig i giv-akt, utan kommendera först: Lediga!

I många fall är den kommenderandes röst ej tillräckligt stark för att göra sig hörd. Särskilt gäller detta vid friluftsovningar. Då är visselpipan till stor hjälp. Den bör dock användas med urskiljning, t. ex. ej då truppen befinner sig i närheten av bostäder, där någon lätt kan bli störd i sitt arbete. Dessutom bör ledaren noga tillse, att flickorna ej använda visselpipa utan bestämd order.

Följande visselsignaler (— betyder lång, . betyder kort) må användas:

- Tystnad! Flickorna stanna på giv
akt och avvakta kommando.
- — — — Spridning. "Gå längre bort".
- Samling. "Kom närmare".
- . — . Alarm.
- . . . — Ptrledare hit.
- — — . Uppställning (förut bestämd).

Dessa signaler skall varje scoutflicka känna till. Varje signal åtlydes ögonblickligen, vilket arbete hon än håller på med.

Handsignaler:

Handen föres flera ggr. från sida till sida framför ansiktet = nej.

Handen föres med utsträckt arm långsamt från sida till sida = spridning.

Handen föres med utsträckt arm hastigt från sida till sida = samling, kom närmare.

Handen pekar i en viss riktning = gå i denna riktning.

En knuten hand föres hastigt upp och ned många gånger = spring.

Handen hålles rätt upp över huvudet = halt.

Dessa signaler kunna också utföras med flagga, men få ej förväxlas med semaforering.

När en ledare ger en order eller ett meddelande till en scoutflicka, som står på något avstånd, skall scoutflickan räkka upp handen över huvudet, om hon uppfattar vad som säges. Om hon inte kan höra, står hon still. Ledaren upprepar då ordern eller kallar flickan närmare.

UPPSTÄLLNINGAR

I allmänhet.

Man skiljer på uppställningar i *kolonn*, alla stå på rakt led bakom varandra, och på *linje*, alla stå på rakt led bredvid varandra. Beroende på antal och utrymme uppställs flicorna på ett eller flera led. Är antalet ojämt, blir luckan näst sist i andra eller tredje ledet.

När kolonn kommenderas, står ledaren vänd i den riktning, hon önskar ha avdelningen, vilken ordnar sig på av ledaren förut angivet antal led vända mot ledaren.

När linje kommenderas, står ledaren så, att hennes tvärplan kommer i den riktning, vari linje skall bildas. Till hjälp för avdelningen bör hon sträcka ut vänster arm i nämnda riktning. Första man ställer sig strax bakom ledaren, de övriga ordna sig på rakt led bakom denne, som kallas höger flygelman. Yttersta man på motsatt sida kallas vänster flygelman.

Höger rotekolonn uppkommer från linje genom höger-om. Vänster rotekolonn genom vänster-om.

Uppställning för gymnastik, sen. o. d.

Ledaren utser dem, som hon vill ha till höger flygelmän, därpå kommenderas: Linje! Därpå: Armlängds avstånd, rättning — höger! Alla i samma led skola ha täspetsarna på

samma räta linje, förste man ser rätt fram, de övriga göra en huvudvridning till höger. De, som stå i första ledet, lägga höger arm med yttersta fingerspetsarna på bredvidstående kamrats axel. Andra ledet rättar sig mitt bakom kamraten i första. Då rättning är gjord, kommanderas: Mittåt! Alla inta givaktställning. Indelning till två (tre). Förste man i första ledet säger 1, andre man 2, tredje 1. (3) o. s. v. under hastig huvudvridning till vänster. Numren skola utsägas tydligt och klart och i rask följd på varandra. Andra ledet får samma nummer som kamraten i första. Därpå: Höger — om! Med två steg öppna leden — marsch! Leden taga två steg från varandra. Vid tre led taga första och tredje leden två steg utåt, andra står still. Med ett steg ettor och tvåor ryck ut — marsch! Ettorna taga ett steg till vänster, tvåorna ett till höger. Vid indelning till tre: Med ett steg ettor och treor ryck ut — marsch! Ettorna taga ett steg till vänster, treorna ett till höger, tvåorna stå still.

Antalet steg vid ledens öppnande och utryckande får ledaren själv bestämma efter utrymmet.

Står avdelning i kolonn, kommanderas: Rättning — framåt! varvid första ledet lägger fingertopparna på den framförståendes axlar. Därefter: Giv — akt. Indelning till två (tre). Sker som ovan, men med huvudvridningen till höger.

Avståndet scouterna emellan måste lämpas efter utrymmet. Så kan man använda:

1. Handbredds avstånd, handen böjes upp, så att fingerspetsarna vidrör kamraten t. h., armen bibehålles rak.
2. Armbågs avstånd, h. arm gör höfter-fäst så, att armbågen får känning av kamraten.
3. Halv armlängds avstånd, handen lägges med sträckt arm på kamratens hals.
4. Armlängds avstånd, se ovan.
5. Dubbel armlängds avstånd, båda armarna föras ut, så att kamraternas fingerspetsar mötas.

PATRULLUPPSTÄLLNINGAR.

Obs.! En uppställning är ej färdig, förrän rättningen är klar. Det betyder, att varje led skall bilda en rät linje, och

alla stå på bestämda avstånd från varandra. Ledaren måste från början hålla på, att rättningen är en del av uppställningen, som ej skall behöva kommenderas särskilt.

Hur en avdelning skall ställas upp, får ledaren i varje särskilt fall avgöra, då uppställningen måste anpassas efter lokalen, så att utrymmet tillvaratages på bästa möjliga sätt.

Patrullen är den hörnsten, som vi bygga på, därför böra alla våra uppställningar grunda sig på patrullen. Lämpligaste antal flickor inom en patrull är 6—8, inte gärna flera, ty då får patrulled. för mycket att sköta. Vid ojämnt antal i ptr. är luckan, som alltid, näst sist i bakre ledet. Ptrled. står först i första ledet eller framför ptr. Vice ptrled. sist i första ledet, se ritn. 4.

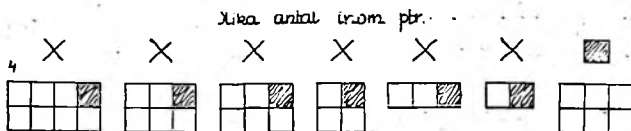

Fig. 4.

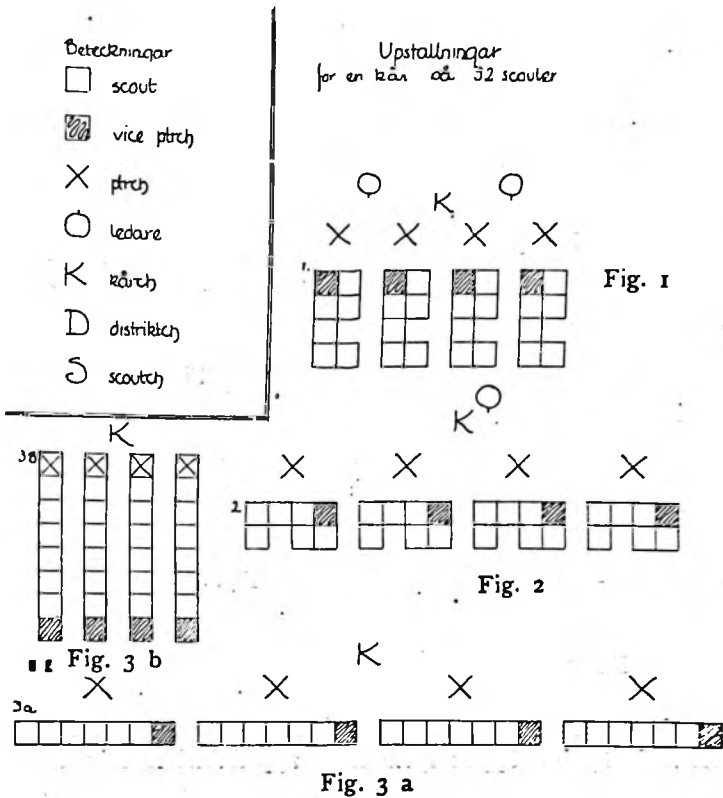
Är utrymmet tillräckligt, bör ptrled. stå två steg framför ptr. Mellan patrullerna bör likaledes vara två steg. Mellan två avd. fyra steg. Avståndet mellan de olika leden en armslängd, mellan scouterna armbågsavstånd.

Har ledaren fått en stor lokal upplåten för kåren, väljer hon naturligtvis den uppställning, hon anser trevligast. Se ritningarna. Har hon ett vanligt fyrkantigt rum, är nog n:r 1 den lämpligaste formen. Har hon blott en korridor att förfoga över, blir n:r 3 den bästa.

Vid alla våra uppställningar bilda patrullerna linje med varandra. Alla ptr. rätta sig efter h. flygelmän i första ptr., alla ptrled. efter första ptrled.

För att närmare klargöra vilken uppställning man önskar, användas följande kommandoord:

2 leds ptrkolonn	—	uppställning	(n:r 1)
2 leds ptrlinje	—	„	(n:r 2)
1 led ptrlinje	—	„	(n:r 3)

Vid övningar såväl utom- som inomhus, då ledaren önskar tala till avd., är den öppna fyrkanten en praktisk och trevlig uppställning. Ledaren har lätt att göra sig hörd, och truppen känner sig mer än någonsin bildad i en sluten krets. På kommando: Öppen fyrkant — rätn.! (Se n:r 5, 6, 7 och 8.) springa yttersta ptr. hastigt fram och bilda flyglar, medan mittptr. står kvar på sin plats. Består avd. av tre ptr. bilda första och tredje flyglar, består den av fyra, första och fjärde. Vid fem ptr. får ledaren ge särskild order i varje fall, emedan man kan ordna på olika sätt. Se n:r 6, 7 och 8. Ordern kan ges i förväg till ptrled. eller genom en tillsägelse

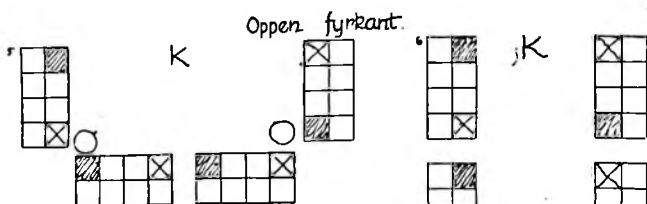

Fig. 5

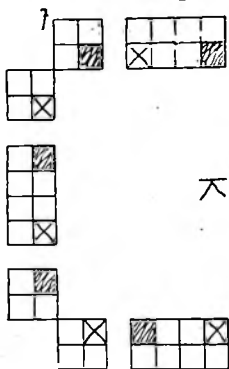

Fig. 7

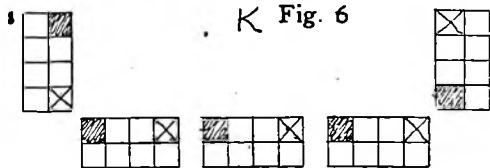

Fig. 8

före kommandot, t. ex. första och andra, tredje och fjärde ptr. bilda flyglar, öppen fyrkant — uppställn.! rättning!

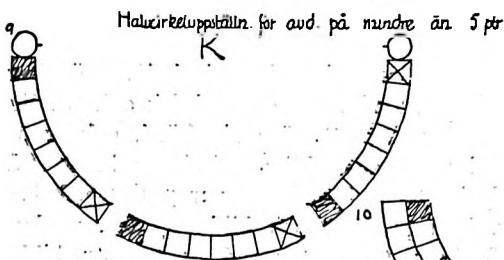

Fig. 9

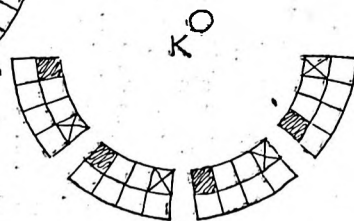

Fig. 10

Paraduppställningar

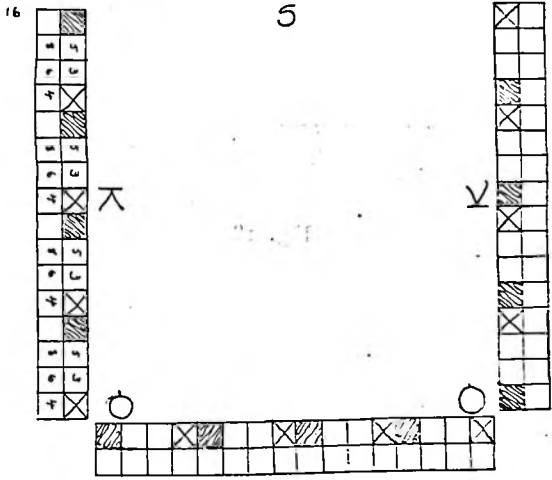
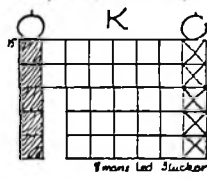
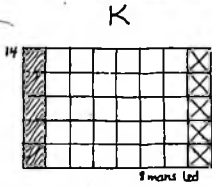
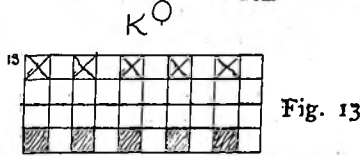
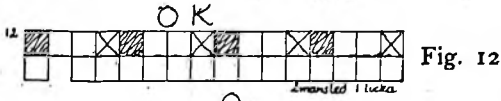
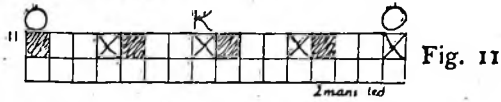

Fig. 16.

En mycket vacker uppställning är halvcirkeln. Den har samma fördelar som den öppna fyrkanten, men den ställer stora krav på rättningen. Den är lämpligast för kårer med mindre än fem ptr. Se n:r 9 och 10. Uppställningen sker på kommandoord: Ett (två) leds halvcirkel — uppställning!

PARADUPPSTÄLLNINGAR.

Vid parader och då flera kårer äro samlade, bildar varje kår en sluten avd., d. v. s. avstånden mellan ptr. borttagas. Allt efter förhållandena kan man ordna kårerna på två, fyra eller åtta mans led. Se n:r 11, 12, 13, 14 och 15.

Vid en erinran i det fria är den öppna fyrkanten mycket fördelaktig. Se n:r 16.

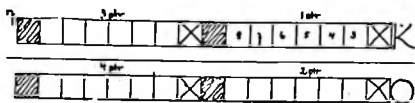

Fig. 17

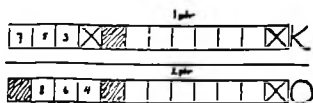

Fig. 18

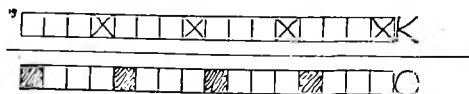

Fig. 19

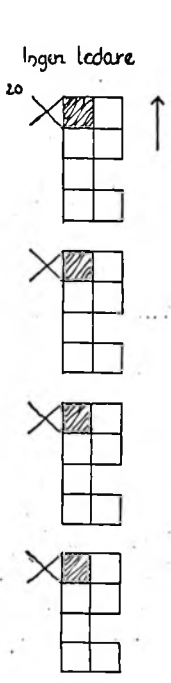

Fig. 20

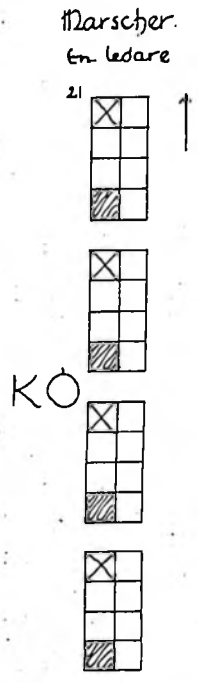

Fig. 21

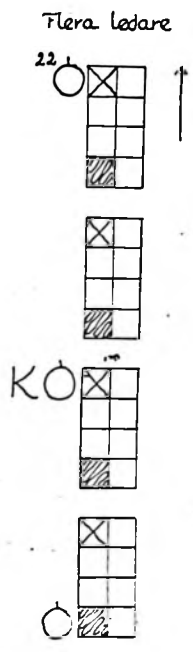

Fig. 22

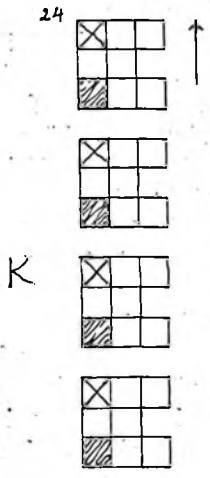

Fig. 24

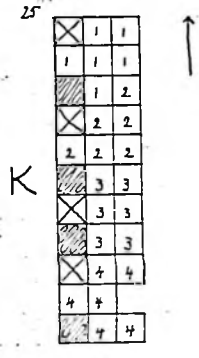

Fig. 25

HÄCKBILDNING.

Såsom välkomst- eller avskedshälsning för en ledare eller hedrad gäst begagna vi oss ofta av s. k. häckbildning. Truppen står på två led, som äro vända mot varandra, på den väg personen ifråga skall passera. Ledaren kommenderar: Bilda häck! Se n:r 17. Är ptrantalet udda, delar sista ptr. upp sig på båda leden. Se n:r 18. Avståndet mellan scouterna varierar från intet till längre än dubbel armlängd.

Skall avd. bilda häck under en marsch, är det enklast att blott skilja på leden och göra vändn. mot varandra. Se n:r 19.

MARSCHER.

När ett större antal scouter skall tillryggalägga en väg, är det nödvändigt att låta dem marschera i trupp. Det hela ser mycket ordentligare och trevligare ut, ledaren har lättare att se till, att ingen sackar efter. Dessutom är det betydligt mindre tröttsamt för scouterna. Men — man ställer större fordringar på en marscherande trupp än på enskilda individer. Detta gäller huvudsakligen, så länge truppen befinner sig i en stad eller by. Giv akt på rättningen! Leden bli lätt krokiga, avstånden ojämna och ökas mer och mer, så att ledet drages ut på längden. En annan svårighet är takten. Se till, att têtén ej tager för långa steg! Inom stadens hank och stör bör marschen ske under tystnad. Men så fort gatorna ligga bakom ryggen, låt scouterna sjunga och känna sig fria. Då kommer takten av sig själv, trötthet och dåsighet försvinna, och livsglädjen kommer i stället. Kommandoord: Avdelning framåt — marsch! Vänster fot börjar, första steget tages fullt ut. Vill man under marschen vända 90° eller 180° kommenderar man: Höger om — marsch! Verkställighetsordet på h. fot. Själva vändn. sker på v. fot.

Vänster om — marsch! kommenderas på vänster fot.

Helt om — marsch! Vändningen göres åt v. Kommenderas på h. fot. Vändn. sker nästa gång h. fot sättes i marken. H. fot tager därefter ut steget i motsatt riktn., och marschen

fortsätter. I början går det lättare, om flickorna räkna högt till fyra.

Språng — marsch! kommenderas på h. fot. Övergång t. vanlig marsch sker på kommandoord: Vanlig — marsch! på h. fot. Under de första fyra stegen saktar avd. språngmarschen och är på det femte inne i den vanliga marschtakten. Marsch upphör på kommando: Avdeln. — halt! Sker i två takter. Ett steg framåt, därefter sättes bakre benet intill det främre. Språngmarsch upphör på fyra takter.

MARSCHUPPSTÄLLNINGAR.

Vid en vanlig marsch är det bäst att ha avd. uppställd på två led. Det är den smidigaste uppställningen, ledaren kan därför lättare sköta avd. Avd. bör gå till v. på vägen. Är detta olämpligt, måste den vika av åt v., så fort ett åkdon höres eller synes. Är vägen smal, kommenderas: Ett led — marsch. Se n:r 23. Då åkdonet passerat, återgår man till två led.

Vid kortare marscher på breda vägar kan man låta avd. marschera på tre led. Se n:r 24. Man vinner, att avd. ej drages ut på längden. Uppställningen gör ett större intryck, men svårigheten ligger i rättningen. De tre, som gå i bredd, skola vara som sammanlödda.

Vid parader eller övningar, där flera kårer äro samlade, bör man minska längden av leden. Detta sker dels genom att marschera på flera led, dels genom att taga bort avståndet mellan ptr. och avd., så att kåren bildar en slutet trupp. Se n:r 25, 26, 27. Vid åtta mans led bör rättningen noga beaktas!

När ledaren ej marscherar med truppen gå ptrled. till vänster om sina ptr. Förste ptrled. kommenderar. Se n:r 20.

När en ledare är med, går hon t. vänster mitt för avd. Se n:r 21.

Äro flera ledare med, går en i tåten, en i slutet och kårch. går på mitten, något utanför de förra. Se n:r 22.

Är avd. uppställd på ptrlinje, då marschen skall börja, kommenderas: Höger — om! (På två led) Framåt — marsch!

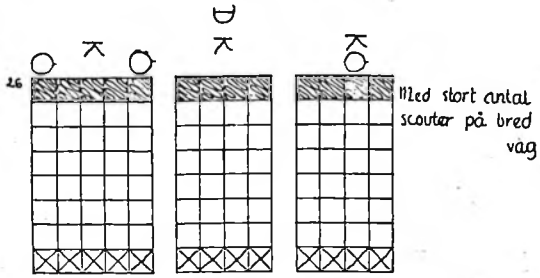

Fig. 26

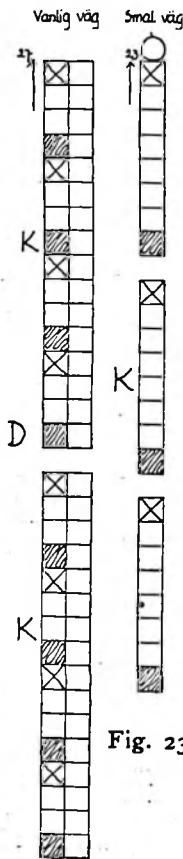

Fig. 23

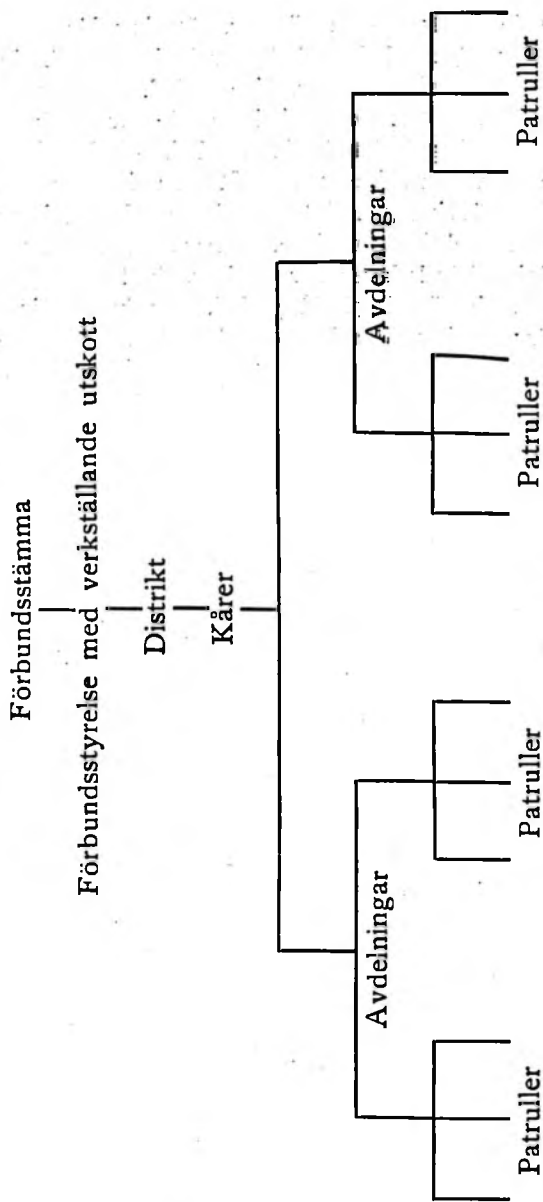
Fig. 27

Under de första stegen gör ptr. rättning för marschen, avd. rättar sig på två led, ptrled. går in i ledet på sin plats. De övriga intaga sina platser, vice ptrled. går ner på sin plats.

Står avd. på två leds ptrkolonn (Se n:r 1.), kommenderas: Med anslutning (På två eller tre led.) — framåt — marsch! Första ptr. marscherar framåt och intager rättning för marschen, övriga ptr. sluta upp i tur och ordning under ledning av respektive ptrledare. Se n:r 20, 21, 22, 24.

I början bör ledaren för övnings skull först kommendera: För marsch rättning! då ptrled. går in på sin plats, och ptr. gör rättning efter henne. Därpå kommenderas marschen.

ORGANISATION

(Se stadgar för Sveriges Flickors Scoutförbund)

CAP

Palmery,
Mjök,
Grädd-Krokant,

ätchoklader
äro synnerligen delikata.

CAP
Nötter

yttarst delikat
nougatchoklad
i kartonger à Kr. 1:25.

SCHWEIZERISCHER
KAKELFABRIK

△

Bemärkta personligheters ord om Jamaica-bananer

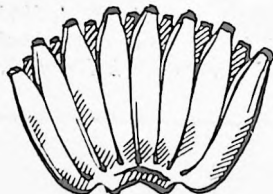

R. BADEN-POWELL

»Under en lång tid levde jag inte på annat än bananer.»

säger den kände scoutgeneralen Baden-Powell i sin bok »Rovering to Success» (På strövtåg mot lyckan) om en expedition på Afrikas västkust genom Ashantis träsk och skogar:

»Under en lång tid levde jag inte på annat än pisanger och bananer, och ehuru man var begravnen i en djup, fuktig skog, där man sällan såg solens ljus och det på grund av träskvegetationens förruttnelse var en stank i luften som från ett gammalt källand, har jag aldrig känt mig bättre i hela mitt liv och tillryggalade mina tjugu mil om dagen och gick med lätt hjärta om också med tunn mage.»

A.-B.
BANAN-KOM-
PANIET

VI. HÄLSNING OCH SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

Scouthälsning utföres med högra handen vänd framåt med tummen mot lillfingrets nagel, de övriga fingrarna sträckta uppåt. Detta är alla scouters hälsning och hemliga tecken och har sin symboliska betydelse. — De tre uppåtsträckta fingrarna erinra om löftets tre punkter, och den länk, som bildas av tummen och lillfingret, om den stora kedjan av vänner och kamrater inom scoutrörelsen.

Vid all hälsning iakttages god hållning, och blicken riktas på den, för vilken hälsning sker.

Sveriges flagga och fana hälsas med högra armen sträckt framåt, uppåt, handen vänd mot flaggan. Främmande nations flagga hälsas såsom Sveriges flagga eller enligt respektive lands vedertagna bruk.

Stor hälsning: handen lyftes till pannan eller hatten. Den utföres:

för alla scoutledare, även sådana, som äro scouten personligen obekanta,

för var och en, som bär hedersmärke,
för patrulledare och ledarscouters.

Liten hälsning: handen hålles i höjd med axeln. Den utföres:

för vice patrulledare,

för flick- och gossouters.

Civilklädd scoutflicka hälsar som vanligt.

När en scout skakar hand med en annan scout, sker det med vänster hand.

Stillastående scouttrupp hälsar efter kommandoordet: "Hälsning", varvid alla göra stor hälsning. Upphör på kommandoordet: "Hälsning upphör".

Marscherande scouttrupp hälsar efter kom:ord: "Hälsning

höger (vänster)", då scouterna utföra stor hälsning, alltefter de passera den, för vilken hälsning sker.

I scouttrupp, som marscherar under lediga, hälsa scouterna var och en för sig på vänner och bekanta.

God sed fordrar, att scout går till vänster om äldre person.

Scouttrupp, som möter liktåg, gör utan kommando under fortsatt marsch stor hälsning, då likvagnen passerar.

De svenska scouternas hurra är trefaldigt till erinran om scoutlöftets tre punkter.

Uppmaningen: "Alla scouter, Varen Redo!" besvaras av scouterna med: "Alltid Redo!" och stor hälsning.

INSTRUKTION FÖR FANANS BÄRANDE.

Fanan är likaväl som flaggan sinnebild av vårt land och skall därför ägnas samma vördnad och vård som den. Fanduken skall helst vara av ylle eller siden. Storleken är varierande. Exempelvis kan duken vara 150×120 cm.; korsets armar 20 cm. breda. Till denna storlek bör fanstången vara 280 cm. lång med en diameter av 34 mm. Fanspetsens märke och doppsko böra helst vara av brännförgylld mässing. Obs! Fanduken bör *alltid* sitta fast på stängen och kan och får följaktligen *aldrig* hissas. Fanan skall rullas väl och fördes med vattentätt fodral. Om den är skrynklig, bör den strykas ut före användandet.

Vid *stillastående avdelning* är fanans plats, innan den är blottad, på högra flygeln; blottad, fyra steg framför mitten av kåren.

Under marsch bäres fanan sex steg framför främsta ledet.

Fanan bäres till *parad* med fanstången något framåtlutad mitt framför livet, högra handen om stångens nedre ända, som stödes mot livet i höjd med höfterna. Vänstra handen fattar med fullt tag om stången i höjd med axlarna, armbågen nedåt.

Under vila är fanan nedställd på marken vid höger sida.

Parad för fanan. Ledaren kommenderar: "Parad för fanan". Fanan bäres fram mitt för kåren och utvecklas till parad. Fanbäraren marscherar fram tio steg och gör helt om — halt, varvid fanan svängts i båge. Fanbäraren står stilla, vänd mot kåren, under en tid motsvarande fyra steg. Då fanan svänges mot kåren, göres av alla hälsning för fanan, som bibehålles, tills fanbäraren marscherat åter till kårens mitt och gjort helt om — halt på sin plats vid parad, då hälsningen upphör.

Parad för fanan är lämplig vid större högtidligheter, före och efter en utflykt samt i läger morgon och afton, om ej flaggstång finnes. Finnes sådan i lägret, hälsas flaggan vid dess hissande och nedhalande.

Då inomhus, på grund av bristande utrymme, parad för fanan ej kan utföras enligt ovan givna regler, sker den på följande sätt:

Fanbäraren står, helst på en estrad eller annan lämplig upphöjning, där fanan är fullt synlig för alla, vänd mot kåren. På kommandoordet "Parad för fanan" går fanan i parad och hålles i denna ställning under en tid motsvarande sex stegs marsch, varunder alla göra hälsning för fanan.

Hälsning med fanan: Fanan i ställning till parad.

På stället. Fanbäraren gör halvt höger om, och fanan föres något från livet rätt upp och ned. Fanstången fälles med en svängning åt vänster långsamt av båda händerna, så att den kommer vinkelrätt mot kårens uppställningslinje, varvid fanbäraren låter vänstra handen glida längs stången, till dess armen blir sträckt. Högra armen höjes med armbågen i höjd med axeln.

När hälsningen skall upphöra, föres fanan hastigt rätt upp

och ned mitt för livet med en svängning, så att duken blir fri. Halvt vänster om göres och fanan återföres till parad.

Under marsch. Fanan föres något från livet, rätt upp och ned. Fanstången fälles långsamt med båda händerna något åt vänster och fanbäraren låter vänstra handen glida längs stån-
gen, tills armen blir sträckt.

När hälsningen skall upphöra, ryckes fanan hastigt rätt upp och föres mitt för livet med en liten svängning, så att duken blir fri. Fanan återföres i ställning till parad.

Obs.! Fanspetsen sänkes *aldrig* så mycket, att duken vidrör marken.

VII. E R I N R A N

U pptagning, invigning, utnämning — allt olika namn för det vi i allmänhet kalla erinran. Det ordet använda vi med förkärlek, därför att såväl upptagningen som sedermera varje utnämning alltid är och bör vara en påminnelse om och en förnyelse av våra plikter som scouter, en *erinran* därom.

Denna högtidliga tilldragelse kan ordnas på olika sätt, ute eller inne, i kyrka eller skolsal — allt efter omständigheter och förhållanden, men alltid i närvaro av hela kåren. Även bruka föräldrar och vänner sätta värde på att få vara med.

Själva ceremonien skall vara väl genomtänkt och instruerad. Alla böra *veta*, var de skola stå och vad de skola göra, så att icke osäkerhet och undran över ceremoniens ordningsföljd förtar känslan av stundens vikt och betydelse.

En ledare, helst kårchefen, skall förrätta själva ceremonien, vilken föregås av parad för fanan, om kåren äger en sådan.

I sådana fall, då kårchefen utbildat sig på egen hand och följaktligen själv ej har avlagt scoutlöftet, bör distriktschefen eller annan lämplig person inom scoutrörelsen förrätta denna kårens första upptagning eller s. k. erinran. — Om detta på grund av omständigheter är ogörligt, får kårchefen på begäran sitt scoutmärke och sin kårchefsfullmakt sig tillsända från distriktsstyrelsen eller högkvarteret och äger därmed rätt att själv hålla erinran.

Efter parad för fanan lämna nybörjarna sina platser i leden och ställa upp sig framför ledaren, vilken i några få ord erinrar dem om löftets, valspråkets och scoutlagens innebörd. Antingen få samtliga därefter gemensamt uppläsa scoutlagen, eller också får en av dem, vänd mot de församlade kamraterna, göra det. Alla närvarande scouter stå upp. Ledaren förestavar därefter löftet, vilket punkt för punkt upprepas av nybörjarna gemensamt, såvida det är ett stort antal, annars av varje scoutflicka, sålunda: Jag lovar att efter bästa förmåga / söka göra min plikt mot Gud och fosterlandet /

hjälpå andra / lyda scoutlagen. Härefter förklarar ledaren nybörjarna upptagna i scoutkretsen.

Utdelandet av märkena sker omedelbart därpå, varför nybörjargruppen behåller sin plats framför ledaren. Övriga scouter sätta sig ned. Fanan nedsättes på marken.

Nybörjarna uppropas nu i tur och ordning, varvid de gå fram till ledaren, som fäster förbundsmärket i halsduken med orden: "Jag utnämner dig härmed till scoutflicka av III klass." Ledaren fattar så scoutflickans vänstra hand och säger under liten hälsning: "Var Redo!", vilket av scoutflickan besvaras med: "Alltid Redo!" och stor hälsning. — Då alla fått sina märken, återvända de till sina platser i leden.

De blivande II-klassarna intaga nu nybörjarnas plats framför ledaren. Några ord riktas även till dem, varefter de uppropas en och en och erhålla sina märken. Ledaren räcker märket med vänster hand under orden: "Jag utnämner dig härmed till scoutflicka av II klass." Därefter: "Var Redo!" — "Alltid Redo!", liksom för III klass.

På samma sätt sker även utnämning till I klass och ledarscout samt utdelande av specialmärken.

Före utnämning till I klass bruka stundom alla scouter, vilka redan inneha I klass märket, ställa upp sig bakom ledaren, vända åt samma håll som denna. Efter utnämningen hänvisar ledaren den nyutnämnda till kretsen av förutvarande I-klassare.

Före utnämningen till ledarscout är det även brukligt, att alla I-klassare ställa upp sig framför ledaren, varefter den blivande ledarscouten framkallas och utnämnes.

Vid utdelandet av specialmärken säger ledaren: "Jag utdelar nu åt dig specialmärket i (t. ex.) sjukvård." För övrigt på samma sätt som vid klassutnämning. Då alla märken äro utdelade och alla återgått till sina platser, sjunges scout-sången. Alla resa sig upp, fanan går i parad. — Omedelbart efter scoutsången säger ledaren: "Alla scouter, Varen Redo!" Scouterna svara då: "Alltid Redo," under det de göra stor hälsning.

VIII. SCOUTKÅRENS PERSONAL

Kåren är den egentliga arbetsenheten. Det är på kårchefen *Kårchef* ansvaret vilar, det är hon, som är kårens sammanhållande kraft, det är hennes uppfattning om scouting, som anger tonen, och det är av hennes omdöme, som kårens ställning utåt beror. Hon är kårens ansvariga ledare, flickornas vän och rådgivare. — Kårchefen utnämnes av högkvarteret efter anmälan från och på förslag av distriktschefen eller på egen ansökan.

Ledaren är kårchefens högra hand, delar med henne ansvaret och arbetet. Hon har samma ställning till kåren som *Ledare* patrulledaren har till patrullen, samma ställning till kårchefen som patrulledarna ha till henne själv. När en kår är delad på flera avdelningar, är en ledare chef för varje avdelning, kårchefen för alla. — Ledaren utnämnes av kårkvarteret eller av kårchefen, när kårkvarter ej finnes.

Scout av I klass, som fyllt 17 år, kan av kårkvarteret (*Ledarscout* kårchefen) utnämnas till ledarscout. Ledarscoutens uppgift är att tjäna scouterna till föredöme genom ett i allo scoutmässigt uppträdande och att vara kårchefen till hjälp och stöd vid förberedelser och genomförande av de övningsprogram, denna uppgjort. Ledarscouten är att betrakta som förman för patrulledarna och därmed också för samtliga flickor inom kåren.

Kårkvarteret väljes av kårchefen, om möjligt i samråd med *Kårkvarter* distriktsstyrelse eller Överstyrelsens Verkställande Utskott

(V. U.) I kårkvarteret kunna även icke scouter inväljas. Kårkvarterets uppgift är att tillsammans med kårchefen handlägga alla kårens angelägenheter samt att stöda kåren utåt.

IX. INSTRUKTION OM KLASSPROV

Följande instruktion om klassprov skall användas som handledning för ledarna, ej som lärobok för flickorna. All instruktion skall vara klar och redig, men den får aldrig bli schablonmässig. Det främsta, som fordras av en scoutledare i fråga om undervisning, är ett levande intresse för de olika scoutfärdigheterna.

Klassproven utgöra stommen för scoutarbetet, men de få aldrig taga överhand, så att de skymma undan målet. "En bra scout" är icke alltid liktydigt med en, som hunnit långt i färdigheter och har grundliga kunskaper. "En bra scout" däremot är alltid liktydigt med en samvetsgrann, ordentlig och villig scout. Det är bättre att vara en god III-klassare än en svag I-klassare. En flicka har lätt för sig, en annan svårt, en har gott om tid, en annan icke, en är stark, en klen o. s. v. Alla kunna dock vara scouter, och i scoutrörelsen skall det finnas möjligheter för alla.

En scout ger sig aldrig ut för att kunna mer, än hon verkligen kan, d. v. s. hon vill icke bära ett märke, som hon inte arbetat ordentligt för och därigenom verkligen vunnit. Ty "det, som är värt att göras, är värt att göras väl".

Den praktiska kunskapens direkta nytta och betydelse i och för sig får ej förbises, ty scoutfärdigheterna utgöras av sådant, som varje människa behöver kunna för det dagliga livet. Scoutflickan får genom klassproven en enkel allmänbildning, ej specialutbildning. Först när alla I klass prov äro avlagda, får scoutflickan börja med arbetet på specialmärkena.

Proven skola helst kontrolleras av två personer, av vilka den ena ej behöver vara scout. Detta kan vara en stor fördel och hjälp vid somliga prov. En utomstående kontrollant måste dock ha klart för sig, vad det är, som avses med proven, och hur pass höga fordringarna äro. Om ej kontrollen sker vederhäftigt, kan man ej begära, att flickorna skola förstå provets värde eller märkets betydelse.

Följande instruktion om klassprov är ämnad att vara till hjälp vid utbildningen, för att göra denna likformig i de olika kårerna. Bestämmelserna och fordringarna betyda icke ett åsidosättande av den rent personliga ledningen. Avsikten är blott att förhindra ensidighet och ojämnhet samt att hjälpa en ledare att tillgodose också de färdigheter, för vilka hon kanske själv ej har så stor förståelse eller fallenhet, men vilka icke desto mindre tillhöra scoututbildningen.

KLASSPROVEN.

Prov för III klass: För att bliva antagen till scoutflicka av III klass fordras att hava fyllt 11 år och att hava deltagit i kårens övningar 2 månader samt därunder hava avlagt följande prov:

1. Kunna scoutlagen utantill och känna till dess innebörd.
2. Känna den svenska flaggan samt rätta sättet att hissa och nedhala den.
3. Efter tillryggaläggande av 300 m. i vanlig marschtakt kunna nöjaktigt redogöra för gjorda iakttagelser.
4. Kunna stoppa strumpor.
5. Kunna rita *minst* 50 st. karttecken på 1:100000 kartan och känna kompassens 8 viktigaste streck.
6. Kunna slå följande knopar: råbandsknop, pålstek, rännknut, två halvslag, två halvslag om egen part, trumpetstek med halvslag, trumpetstek med skotstek.

Prov för II klass: För att bliva scoutflicka av II klass fordras att hava gjort minst 1 månads tjänst som III-klassare och *därefter* hava avlagt följande prov:

1. Kunna lägga förband med såväl gasbinda som mitella och våtvärmande omslag å olika kroppsdelar, hämma olika slag av blödning, upplyfta och transportera en sjuk.
2. Scouter i Stockholm, Göteborg och Malmö skola känna det viktigaste av sin stads geografi; i städer med mer än 10.000 invånare staden samt omgivningarna intill $\frac{1}{2}$ mils radie; på orter med mindre än 10.000 invånare 1 mils radie.
3. Kunna simma 60 meter.

4. Kunna koka ägg, gröt, välling, potatis, fruktsoppa och choklad.
5. Kunna skriva och läsa morsealfabetet.
6. Kunna sy i knappar och sy knapphål samt laga mindre hål å kläder.
7. Känna kompassen, kunna orientera en karta samt kunna ange väderstrecken med ledning av solens ställning och andra i naturen förekommande kännetecken.
8. På sparbanksbok hava minst 1 krona.

Ersättningsprov för n:r 3.

- a) Känna igen minst 10 olika trädslag, även avlövide, samt 5 träslag.
- b) Kunna slå dubbelt pålstek, fiskarstek, taljerepsknop med krona, kunna göra kortsplits och ögonsplits samt tagling.

Prov för I klass: För att bli scoutflicka av I klass fordras för dem, som äro under 18 år, att hava tjänstgjort som II-klassare i 1 år och därunder hava avlagt följande prov:

1. Känna till sårbehandling, kunna anlägga stödjeförband vid benbrott, omhändertaga en avsvimnad, behandla bränn- och frostsador, borttaga smolk i ögat.
2. Kunna beskriva och visa sättet för återupplivning av skenbart drunknad, livräddning vid eldfara, drunkning, osförgiftning och svag is. Kunna kasta livlina i stående ställning på 12 meters avstånd.
3. Kunna själv förfärdiga scoutblus.
4. Kunna baka bröd samt tillreda fisk, fläsk, bruna bönor, köttbullar, rotmos, ärtsoppa, äppelris, pannkaka samt ordna matserveringen på ett så praktiskt och trevligt sätt som möjligt.
5. Kunna till fots eller på skidor tillryggalägga en av kontrollanterna angiven väg om 5 km. och åter under högst 2½ timma samt därefter omedelbart nedskrivna rapport i kontrollants närvaro.
6. Kunna följa ett spår 1 km. i terräng på ½ timme.
7. Kunna simma 50 meter klädsim, 50 meter ryggsim och 200 meter sträcksim utan vila.

8. Kunna läsa karta ute i terräng.
9. Kunna bedöma avstånd och höjd med fel ej överstigande 25 procent.
10. Äga nöjaktig färdighet i rodd eller velocipedåkning, skridskoåkning eller skidloppning.
11. Kunna slå och avläsa morsealfabetet med flagga eller semaforera med en hastighet av minst 35 bokstäver i min.

Ersättningsprov för n:r 7.

- a) Storrengöring i rum.
- b) Känna till de viktigaste giftiga och ätliga svamparna, de senares beredning och förvaring.

Obs! Ersättningsproven för simning få endast användas, där simning absolut är omöjliggjord eller då scouten på grund av sjukdom är förbjuden simma. Anser någon kårchef sig ha mera nytta av annat ersättningsprov, kan detta medgivas efter distriktetschef's hörande. Kårer, som sakna distrikt, skola vända sig till V. U. angående denna sak.

Den, som är över 18 år, har rätt att avlägga alla proven i följd.

Brownie

N:o 2. 6×9

KODAK-fabrikat

Kostar nu endast

Kr. 12:—

★

Tag en BROWNIE
med på Edra utflyk-
ter och lät bilderna
berätta om det nöje

Ni upplevat.

HASSELBLADS FOTOGRAFISKA A/B

HAMNGATAN 16

Filial: Västerlånggatan 36, Stockholm

Djursholms Villastad

*Det är billigare att bo i egen villa å
Djursholm än i hyrd våning
i Stockholm*

★

VILLOR och TOMTER

på synnerligen fördelaktiga betalningsvillkor och alla öns-
kade upplysningar angående samhället erhållas säkrast
genom

DJURSHOLMS AKTIEBOLAGS KONTOR

Tel. Djursh. 20 I DJURSHOLMS SLOTT Tel. Djursh. 851

BRÖDERNA SANDSTRÖMS SKIDFABRIK

GÖTGATAN 100

Rekommenderar särskilt den nya prisbelönte terrängskidan.

SPORTAFFÄR, BIRGER JARLSGATAN 23

Fullständig sportutrustning för vinter- och sommar-
idrotter av de bästa svenska och utländska fabriker.

Priskurant gratis och franko.

Telegramadress: »Exportski»

PROV FÖR III KLASS

I. KUNNA SCOUTLAGEN UTANTILL OCH KÄNNA TILL DESS INNEBÖRD

Lagen är den grund, varpå scoutrörelsen vilar, den är utgångspunkten för dess strävan att fostra flickorna till goda karaktärer och dugande kvinnor. Ledaren måste därför göra lagens innebörd klar för flickorna, den får aldrig blott och bart bli en snart glömd utanläxa. När det gäller att lära flickorna, att scoutlagens bud skola omsättas i hela vårt liv, känner ledaren kanske starkare än någonsin kraven på sig själv. Det blir visserligen främst under arbetets gång, som scoutflickan lär sig fatta lagens innebörd, men redan i början, när hon står i begrepp att inträda i scoutkåren, måste lagen klargöras för henne. Sättet, på vilket detta sker, måste bli olika för varje ledare, beroende på hennes läggning och på flickornas olika utveckling. Ett av de lämpligare sätten är kanske, att det sker samtalsvis, då både ledaren och flickan lättast komma fram med sina synpunkter och tankar. Praktiska exempel ur livet hjälpa barn bättre än något annat att förstå lagens innebörd. — Följande sammandrag av dess viktigare punkter är ämnat som en hjälp och ett stöd, särskilt för yngre ledare. Ingen får dock känna sig bunden vid detta, ty utläggningen av lagen måste ske i överensstämmelse med varje ledares personliga uppfattning.

1. En scoutflicka talar alltid sanning och sviker aldrig sitt ord.

Det är ej blott den direkta lögnen i ord, som detta bud avser, utan också den osanning, som ligger t. ex. i att slingra sig undan, i att tuga och samtycka, i ögontjänst, i falskhet och i bristande uppriktighet. Men det gäller icke blott att vara sann i ord och handling, utan även sann i tankar och gent emot sig själv, det gäller att känna sig själv, sådan man

är, varken bättre eller sämre, att vilja se allt i sitt rätta ljus. — En scoutflicka måste man obetingat kunna lita på i stort och smått, hon skall vara lika trofast som sann.

2. *En scoutflicka besinnar alltid sin plikt mot Gud och fosterlandet.*

Detta bud innesluter egentligen i sig hela lagen, ty utan sann gudsfruktan förmår ingen fylla de plikter, lagen pålägger oss. Kärleken till Gud och vördnaden för allt heligt måste tränga ned i vårt innersta, om vi skola kunna bli människor efter Guds vilja och sådana medborgare, som Sverige behöver. — Den uppriktige fosterlandsvännen aktar och vördar Sveriges flagga, landets symbol, och vet, att samhällsordning och laglydnad äro villkor för frid och endräkt inom ett land.

3. *En scoutflicka lyder villigt sina föräldrar, lärare och förmän.*

Det finns ingen sann lydnad, som ej sker villigt, vare sig det gäller lydnaden mot Gud, mot andra människor, såväl äldre som yngre, eller mot samvetets röst. Lydnad är grundvillkoret för all disciplin. Självövertinnelse och självbehärskning är självdisciplin. Genom att ej svika gjorda föresatser, genom att följa det rättas krav fostras viljan.

4. *En scoutflicka är vänlig, uppmärksam och hövisk, samt hjälper andra, särskilt de svaga.*

En scoutflicka måste vara sådan — vänlig, uppmärksam och hövisk — att andra med lätthet kunna begära och ta' emot hjälp av henne, vare sig det är frågan om t. ex. en praktisk handräckning eller vänlighet mot ensamma och sorgsna, eller det goda exemplets stöd för de svaga karaktärerna o. s. v. Alla människor, vi möta, äro mer eller mindre i behov av vår kärlek och vårt deltagande. Kärleken är förstående och fördragsam och har ej rum för det hårda dömandet. Andras tankar, känslor och åsikter äro värda vår aktning, även om de ej äro desamma som våra egna.

5. *En scoutflicka är god kamrat och vän med varje annan scoutflicka.*

Av en god kamrat måste man först och främst fordra, att hon är sann, modig, ett gott exempel, trofast även under svårigheter, pålitlig och självupppoffrande; kamratandan in-

Om en kår är beroende av var och en enskild. Detta bud gäller även kamrater utom scoutrörelsen samt vänskapens ansvar och plikter.

6. En scoutflicka är djurvän.

En scoutflicka är vän till allt som lever, såväl djur som växter i alla deras olika former. Hon möter aldrig något i naturen med likgiltighet utan förstår, att hon skall akta, älska och vårda det.

7. En scoutflicka är rask och samvetsgrann i sitt arbete samt vid gott humör, även om hon har svårigheter att övervinna.

Det måste vara grundlighet i allt arbete, även i det vi kalla småsaker, ty med intresse och glädje blir arbetet bättre och fortare gjort, halvhet och lättja får ej finnas. Att med glatt mod bekämpa moraliska och praktiska svårigheter har betydelse, inte bara för andra, utan också för oss själva och för arbetet.

8. En scoutflickas levnadssätt är enkelt och rent, hennes uppträdande flärdfritt, hennes dräkt enkel.

Till enkelheten hör att kunna finna sig i alla förhållanden, att inte ha stora pretentioner, att med tacksamhet ta' emot, vad man får och inte först tänka på, vad man inte har. Ett rent liv är rena tankar, rena känslor, rena ord, rent samvete. Det rena levnadssättet flyr allt orent. — En scoutflicka skall iakttaga värdighet i såväl uppträdande som dräkt. Tillgjordhet, fåfänga och ytlighet kunna aldrig förenas med ett flärdfritt liv.

9. En scoutflicka är sparsam för att kunna reda sig själv och hjälpa andra.

I detta bud ligger icke blott, att man skall vara sparsam med pengar, utan också att man skall vara aktsam om sina egna och andras tillhörigheter. Man skall använda, vad man har, det må vara mycket eller litet, så att det blir till största möjliga nytta och tänka på, att vad man möjligen själv kan undvara, kan vara till hjälp för andra.

10. En scoutflicka gör sin plikt utan tanke på belöning.

Här är ej fråga om avlönat arbete. Pliktuppfyllelsen är långt mera värd än lönen, och den, som gör sin plikt med det

rätta sinnelaget, räknar ej med belöning och följder. Den tar även emot otack och ovänlighet utan att låta rubba sig i sin strävan och utan att fälla modet. På så vis blir plikten ej en börda utan en glädje.

Valspråket.

Valspråket är egentligen en sammanfattning av hela lagen, det är den direkta uppmaningen att fylla dess bud. Man kan säga, att lagen är vägen, vi skola gå, valspråket vår vägvisare. I orden "var redo" ligger också en skärpt fordran på vak-samhet i vårt förhållande både till andra och till oss själva, en fordran att vara redo att hjälpa, redo att offra, redo till självuppföstran och självkänedom.

2. KÄNNA DEN SVENSKA FLAGGAN SAMT RÄTTA SÄTTET ATT HISSA OCH NEDHALA DEN

Vår flagga har höga anor. Redan under kung Göstas tid möta vi vår blågula flagga. Det stora korset på dukens mitt är en symbol av det gudomliga — av solens gudom. Ursprungligen är detta kors intet annat än de fyra ekrarna i solens hjul. Korset har också samma färg som solen.

Vårt land är skönt och rikt. Sedan urminnes tider ha våra fäder levat här. Vårt folk har aldrig känt en erövrars tunga ok. År efter år, släktled efter släktled, årtusende efter årtusende hava våra fäder plöjt, sått och skördat; de hava kämpat och arbetat för oss och för dem, som komma efter oss. De ha lämnat oss i arv ett fritt land med hög kultur. Vår flagga är en symbol för vårt land, och framför allt är den tecknet på vårt fosterlands frihet. Därför hålla vi vår flagga kär.

Flaggan användes på byggnader, fartyg eller på jordfast stång; den svajar således alltid från samma plats. Flaggan skall vara tvärskuren, utom då den användes som örlogsflagga, då den är tretungad. Färgen skall vara ljus mellanblå och å korset guldgul. Korset skall dela flaggan i fyra rätvinkliga, lika höga fält.

Å tvärskuren flagga skall flaggans hela längd förhålla sig till höjden som 16 till 10; de inre fälten som 5 till 4; de yttre som 9 till 4. Korsets bredd är hälften så stor som fältets höjd. Bild 1.

Att hissa en eller flera utländska flaggor på samma lina under eller över vår flagga är förolämpande: ett sådant förfaringssätt är ett tecken för besittningstagande.

Flaggan skall hissas kl. 8 på morgonen och halas vid solens nedgång, dock ej senare än kl. 9 e. m. Under tiden 1 nov.—1 mars hissas flaggan kl. 9 på morgonen och halas vid solens nedgång.

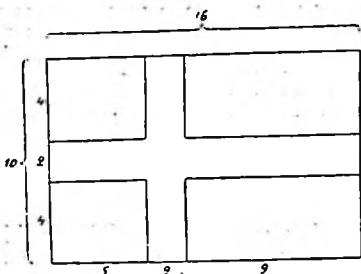

Fig. 1

Här i Sverige är det ett vanligt slarv, att flaggan får vara hissad över natten. Sådant får ej förekomma; det är vanhedrande.

Att använda nationalflaggor som dekoration kan endast försvaras, då de intaga en fullt värdig plats. Att med flaggor bekläda bänkar och sittplatser bör

förbjudas. (Använd flaggduk!)

Flaggan bör endast användas så länge, att dess färger äro klara; sedan bör den brännas.

Då flaggan ej är hissad, bör den förvaras väl hoplagd å fuktfritt ställe.

Flaggans påstickning, hissande m. m.

För flaggans påstickning eller flaggans fästande vid "sejnfallet" (flagglinan) äro i allmänhet följande anordningar vidtagna. Genom flaggans "stående lik" (a, fig. 2), varmed förstås den sida av flaggan, som vid hissandet kommer närmast flaggstängens, är dragen en lina, som i sin övre del har en "lekare" (b) av mässing, fästad så, att en kort hals (c) bildas vid flaggans överkant. Nedtill är denna lina, som under flaggan bildar en "stjärt", försedd med en "tagling" (d), vars ändamål är att förhindra linans uppslagning (söndertrasande).

Flaggan påstickes vanligen genom användande av ett s. k. skotstek. Andra sätt för påstickning finnas, men anses icke behöva anföras. Skotstek förekomma av två slag, enkelt (a, fig. 3) och dubbelt (b, fig. 3). Med ledning av fig. 3 skall man efter någon övning utan svårighet kunna riktigt fastgöra flaggstjärten vid sejnfallet; för påstickningen av lekaren eller

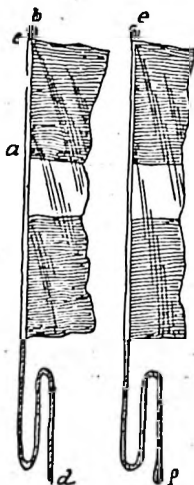

Fig. 2

ögat lämnar fig. 4 behöflig anvisning. Av denna figur framgår tydligen, hurusom den allmänt förekommande lekaren kan anses obehöflig och att densamma med fördel kan ersättas av ett öga, vilket sliter sejnfalllet mindre. Ty en påstickning med "två halvslag om egen part" i enlighet med fig. 5, vilken i motsats till den i fig. 4 visade, giver lekaren tillfälle att rotera omkring sin axel, omöjliggör flaggans hissande i topp och bör därför ej användas.

Påstickning bör åtsainsas (åtdragas) väl, så att sladdarna ej krypa ut.

Efter påstickningen bör flaggan hissas "väl i topp" d. v. s. den "hissande parten" av sejnfalllet, påstucken vid flaggliekets övre del, tages väl styv, varigenom det övre skotsteket kommer att pressas mot "sejnfallsknappens" underkant (fig. 6). Den hissande parten belägges därefter med så många krysslslag omkring den å flaggstångens (flaggspelets) nedre del befintliga beläggingsknappen (fig. 7) att fastgöringen ej kan slira. Därefter tages den "nedhalande parten" av sejnfalllet väl styv och belägges, liksom den hissande parten, i krysslslag omkring knappen. Å flagga, hissad under gaffel, kan naturligtvis ej den nedhalande parten tagas styv, ty då skulle flaggan ej kunna blåsa ut akter om seglet.

Mot här ovan angivna regler brytes mycket

Fig. 3

Fig. 4

Fig. 5

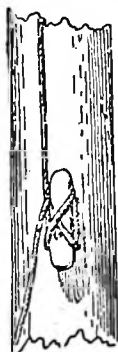

Fig. 6

ofta. Dels hissas flaggan ej väl i topp med sträcktsejnfall, utan man låter den svaja för slappt (slängande) sejnfall, ofta eneller annan decimeter från sejnfallsknappen, dels är påstickningen ofta nog slarvig. Skillnaden mellan en väl och en slarvigt hissad flagga framgår tydligast uti fig. 8, vars högra bild (b) icke torde vara en främmande syn för dem, som en dag, då stilje råder, beskåda livet vid sjöstädernas kajer.

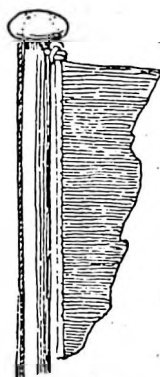

Fig. 7

Slutligen ser man ej så sällan, huru sejnfällen beläggas någonstädes vid sidan av flaggstången, varigenom det kommer att bilda en betydlig vinkel med denna; ett dylikt förfaringssätt kan ej annat än betecknas som mycket smaklöst.

Åsynen av en väl hissad flagga gör alltid ett glädjande intryck och ingiver ovillkorligen den tanken, att flaggans ägare har den rätta uppfattningen om värden av nationens sinnebild.

Flaggans hissande på halv stång.

Först i topp. Sedan halas den ned, tills övre delen av flaggans "stående lik" nått $\frac{1}{3}$ av stången från toppen. Då flaggan nedhalas för dagen, hissas den först i topp, därefter sker nedhaling.

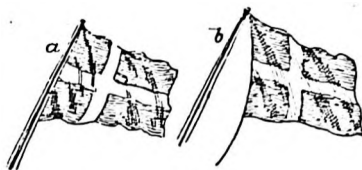

Fig. 8

3. EFTER TILLRYGGALÄGGANDE AV 300 METER I VANLIG MARSCHTAKT KUNNA NÖJAKTIGT REDOGÖRA FÖR GJORDA IAKTTAGELSER

En vägsträcka på 300 m. uppmättes i så omväxlande terräng som möjligt. De prövande ha med sig kompass och klocka. — Tag vid utgångspunkten reda på vägens riktning med hjälp av kompassen. Gör en överblick av landskapet, bestäm dess egenart, tag fasta på kyrktorn, byar eller enstaka, mera i ögonen fallande gårdar, skog och vatten. Tänk först igenom det sedda, gå sedan vägen framåt i självvald takt, oberoende av de medprövande, men kontrollera, att tiden vid slutmålet ej överskridit 7 minuter. Giv noga akt på själva vägen, dess egenskaper, lutningsförhållanden, olika spår av gående, åkan-de o. s. v. Observera viktiga företeelser, såväl nära vägen som mera avlägset. Mötande personer, djur, växtlighet, ljud t. ex. en bäcks porlande, tåg som höras böra komma med i rapporten. — Som det ofta nära städer och större samhällen kan vara svårt att finna en kort vägsträcka med rikhaltig omväxling, måste man stundom förlägga provet inom desamma, där gränder, butiker, husens arkitektur m. m. ge provet tillräckligt innehåll.

4. KUNNA STOPPA STRUMPOR

För att en stopp skall kunna godkännas, skall hålet vara minst av en tvåkronas storlek. För att stoppen skall bli stark, trär man ett gott stycke på alla sidor om hålet, men på så sätt att kanterna ej bli hårda. Allt tunnslitet kring kanterna skall ingå i stoppen. Själva stoppen skall vara jämn samt tät och fast; garnet får ej klyvas på avigsidan.

Scouternas Chaufförskola

är

Stockholms Praktiska Chaufförskola

Kungsholms Kyrkplan 5

Telefon 33747

för den är bäst!

Palmsmör håller sig i åratals utan att taga skada, och är förträffligt till stekning och bakning.

Eskilstuna Mesost är en verklig lækkerhet samt därtill närande och lättsmält.

KARL KITZING

väl sorterad i

Dam artiklar

Garneringar och Sybehör

Storgatan 15

**S. A. WENNERLUNDS
SKOFABRIK, Örebro**

Rekommenderar sina tillverkningar av

Randsydda Skodon

Telefon 869

Köp
ÖBERGS SAGOBÖCKER

å kr. 1:— och 1:25. Elegant illustrerade.

Svenska pojkarnas idrottsbok

av Gustaf och Bertil Uggla

Pris kr. 1:25.

Till salu i bokhandeln

KARTOR FÖR SCOUTER

Generalstabens karta över Sverige i skala 1:50 000, 1:100 000 och 1:200 000. Stockholmstrakten samt skärgården i skala 1:50 000. (Förstoring av Generalstabskartan).

Turist-, Bil- och Motorbåtskarta över Stockholmstrakten i skala 1:75 000.

Kartor med ångbåtslinjer och bryggor i skala 1:100 000: Stockholm—Saltsjön, Stockholm—Mälaren, Göteborg skärgård.

Indelningsplan till Generalstabens kartor
sändes kostnadsfritt.

Generalstabens Litografiska Anstalt
STOCKHOLM 8

5. KUNNA RITA MINST 50 KARTTECKEN PÅ 1:100.000 KARTAN OCH KÄNNA KOM- PASSENS 8 VIKTIGASTE STRECK

Detta prov, såväl som orienteringsprovet till II klass, utgör ensamt för sig intet avslutat helt, utan båda äro de lösryckta delar, som helt och hållet avse att vara en förberedelse till det slutliga kartläsningsprovet i I klass.

Det första man bör lära känna är kartan själv och alla de tecken, som äro utsatta på densamma. En *karta* är en planritning, en uppifrån sedd avbildning av terrängen, utförd i en viss angiven förminskningsgrad eller *skala*. Kartans förminskning är överallt densamma, så att alla avstånd på kartan alltid äro samma bråkdel av motsvarande avstånd på fältet.

Vi scouter använda alltid *generalstabens topografiska kartor*. Dessa äro utgivna, dels i gradblad, dels i rektangelblad.

Gradbladen, som begränsas av meridianer och paralleller, omfatta norra delen av landet och äro ritade i skala 1:200.000 ($\frac{1}{200.000}$ skala), vissa blad även i skala 1:100.000.

De rektangulära bladen, som begränsas av räta linjer, oberoende av de geografiska linjerna, omfatta södra och mellersta Sverige och äro ritade i skala 1:100.000 ($\frac{1}{100.000}$ skala). På dessa kartor är alltså varje avstånd 100.000 (200.000) ggr. förminskat, och en längdenhet på kartan motsvarar 100.000 (200.000) längdenheter i verkligheten. 1 dm. på kartan motsvarar 100.000 dm. = 1 mil (200.000 dm. = 2 mil) i verkligheten, 1 cm. på kartan 100.000 cm. = 1 km. (200.000 cm. = 2 km.) i verkligheten; 1 mm. på kartan 100.000 mm. = 100 m. (200.000 mm. = 200 m.) i verkligheten.

Kartan utgör en så långt möjligt är fullständig avbildning av terrängen och på densamma återfinnas:

1. Fördelningen av land och vatten.
2. Terrängens ytformer eller fördelningen av höjder, sänkor och slättmark.

3. Terrängbeklådningen eller fördelningen av skog och öppen mark samt förekomsten av ljung- och sandhedar, mossar och dylikt.
4. Alla i terrängen förekommande gränser, vägar, byggnader och andra föremål eller m. a. o. de egentliga karttecknen.
5. Namn på delar av den kartlagda trakten och på å kartan utsatta karttecken.
6. Kartbladet korsande meridianer och paralleller.

Vi ha ovan nämnt, att en karta alltid är ritad i bestämd, angiven skala. Detta gäller dock endast ritningen av terrängens ytformer och beskaffenhet och föremålets inbördes läge, med ett ord alla kartans avstånd. Själva karttecknen äro däremot ritade större än den angivna skalan, emedan det skulle vara omöjligt att rita dem så små, som skalan fordrar. En landsväg ritas t. ex. ungefär 10 ggr. för bred. — Allt detta gäller endast de här ifrågasvarande mindre skalorna; ritas man i skala 1:10.000 eller större skalor, skall *allt* ritas i den angivna skalan.

Många karttecken ritas alltid i visst väderstreck = ligga "orienterade". Sådana karttecken äro: kärr, sank äng, ljunghed, kyrkor, prästgård, gästgivaregård, prick, sjömärke, hamn, ankarplats, lastageplats, marknadsplats, optisk telegraf, väderkvarn, koppargruva, industriell anläggning. Följande tecken ritas dessutom med grövre streck i öster och söder: barr- och lövskog, landsväg, fyr, firskepp, båk, skeppsvarv, tross- och utredningsförråd, nederlagssjukhus, triangelpunkt, silvergruva, masugn, pontontecknen i flottbro. — En del tecken ritas olika i olika skalor, och för övrigt finns det vid de flesta av dem en hel del småsaker att lägga märke till.

Riksgräns är i verkligheten utmärkt med en uthuggen gata i skog samt eljest med s. k. riksrösen. På kartan inläggs dessa rösen i gränsen på de punkter, där de finnas i verkligheten, och då de alla äro nummerade, utgöra de utmärkta orienteringspunkter.

Landsväg. Det tjockare strecket går alltid i Ö och S. Då vägen kröker, kommer det kanske tillfälligtvis i N eller V, ty man rättar sig efter vägens huvudriktning. Förändras denna, fortsättes i alla fall det tjockare strecket på samma

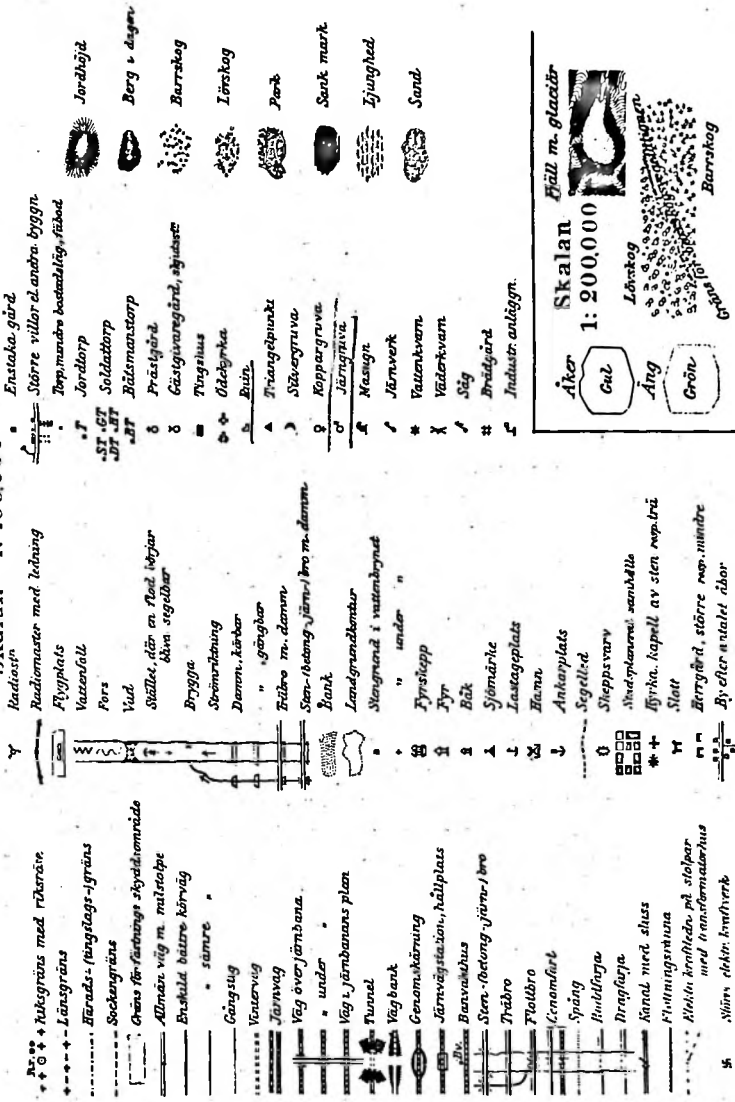
Med

O. J. Jansson

M. S. Sjöström

1111

Skalan 1: 100,000

- Enstaka gård
Större villor d. andra byggn.
Toppmanens beständigt, fäskod.
Jordstorp
Söldastorp
Bålsmanstorp
Prästgård
Gästgivarvärd, skjutast
Tinghus
Ödskyrka
Bryn.
Frångårdsbruk
Sjögruva
Koppargruva
Järngruva
Käring
Käring
Järnverk
Välterkvarn
Välterkvarn
Såg
Bredgård
Industr. anlägg.
- Åker
Gul
Aing
Grön
- Fjäll m. glaciär
Skalan 1: 200,000
Lövskog
Barrskog

- Kubgräns med riksrän
Längsgräns
Härad-, fängslogs- / gräns
Sockengräns
Grens för fästnings skyddsområde
Allmän väg m. rullstolpe
Enskild bättre körväg
samre
Gångstig
Vesterväg
Järnväg
Väg över järnbana
Väg i järnbannans plan
Väg i under
Tunnel
Väg bänk
Vägbänk
Gemensam väg
Sjövägsstation, hållplats
Banvagnhus
Sten- / betong- / järn- / bro
Träbro
Fjällbro
Gångstap
Spång
Rindstuga
Dragsuga
Kanal med sluis
Fästningsgräns
Källa kranichea på stolpar
med transformatörhus
Större och mindre
By efter arskat i åker
Större och mindre
By efter arskat i åker

sida som förut, tills vägen löper samman med en annan väg. Endast vid vägskül flyttas det från en sida till en annan.

Sämre enskild väg kan stundom vara svår att skilja från små bäckar, som även utritas med en enkel, tunn linje. Vanligen är skillnaden dock inte svår att se, om man iakttagert linjens början och slut och den väg, den tager. Går den från en sjö till en annan, är det troligt, att det är en bäck; likaså om den börjar mitt i skogen eller i en sumptrakt och slutar i en sjö. Förbinder den däremot två bebyggda orter, är det ganska säkert en väg. Enda svårigheten är, när den t. ex. börjar och slutar vid en sjö mitt inne i ett samhälle, då den ju lika gärna kan vara en bäck som en väg. Det säkraste sättet att avgöra saken är alltid att iakttaga lutningsförhållandena, och svårigheten övervinnes lättast, om man blott alltid har i huvudet följande regel: en bäck rinner aldrig upp för höjder, ej heller snett nedför; en väg går sällan från eller till sjö, sumpmark eller obebodd trakt.

Väg över eller under järnväg. Då en väg och en järnväg (eller två vägar) korsa varandra i olika plan, avskäres den, som går *under* och således ej synes uppifrån, av ett par bågar, och mellan bågarne utritas den ej.

Vägskül eller järnvägsövergång. Om en järnväg och en väg, eller två vägar av olika slag, korsa varandra i samma plan, utritas alltid den, som är mera betydande, tvärs över korsningen, och den mindre betydande avskäres. Om t. ex. en järnväg och en landsväg korsas, avskäres landsvägen; korsa en landsväg och en enskild väg varandra, avskäres den senare o. s. v. Om två landsvägar korsas, avskäres båda.

Tunnel. Vid tunnelns mynningar avskäres järnvägen med ett par starkt böjda bågar, som gå ända fram till järnvägen. Inuti tunneln är järnvägen angiven med tecknet för vinterväg. På gradbladen avbrytas ekvidistanlinjerna vid detta. *Utänför* tunneln avbrytas de *alltid* vid järnvägen (liksom även vid landsväg, och om de korsa byggnader e. d.)

Bank och genomskärning. Emedan lutningsstreck alltid äro tjockast på den sida, där det är högst, äro de i tecknet för bank tjockast intill vägen och i tecknet för *genomskärning* längst ifrån vägen. Vidare börja de vid bank intill vägen och

gå vinkelrätt mot denna; vid genomskärning gå de i en båge ut från vägen och vinkelrätt mot den tänkta grundlinjen.

Broar. Strandlinjen avskäres, går ej över vägen (det skulle säga oss, att bron låge ständigt under vatten!). — Vid *flottbro* ritas pontoner till godtyckligt antal, så många, som få plats.

Stället, där en flod börjar bli segelbar. Ankaret ligger så, att dess underdel vändes mot den ej segelbara delen av floden. Den från dess övre del gående segelleden slutar med en pil, utvisande den riktning, i vilken floden är segelbar.

Grundlinje, angivande vattendjupet. Djupsiffror skrivas alltid med framåtlutande stil. (Upprättstående siffror i en sjö angiva, hur högt dess yta ligger över havsytan.) — Om vid kartläggningen djupet blivit lodat blott på ett ställe, sätter man ut siffran där utan någon grundlinje. En sådan med t. ex. siffrorna 4 och 6 anger, att inom linjen växlar djupet mellan 4 och 6 meter eller fot. (Om djup och höjd uppmätts i meter eller fot står angivet å varje kartblad i nedre vänstra hörnet). — Utefter havskusten och stränderna av större sjöar, såsom Mälaren, finnes på alla med djupsiffror försedda rektangelblad samt å gradbladet Haparanda en grundlinje, som å bladen uppmätta i meter anger gränsen för 6 m. djup, å den övriga gränsen för 20 fots djup. På några äldre blad finns det två prickade linjer, och då anger den inre gränsen för 10 fots djup.

Fyr, fyrskepp, båk och skeppsvarv stå i N och S och ha tjockare streck i Ö och S. Strålarna på fyrskepp äro 5 till antalet, på fyr 5—7. Den stråle, som pekar åt N, är längst och kraftigast, de i Ö något kraftigare än de i V.

Kyrkor ligga med det längre strecket i Ö—V. Det kortare strecket skär det längre mera åt V. (Underligt nog, ty i verkligheten brukar tvärskeppet skära längskeppet längre åt koret till, vilket på alla äldre kyrkor ligger i Ö.) — Ödekyrka har tjockare streck i Ö och S.

Park ritas med gångar och alléer, trädbevuxna och öppna platser precis som det ligger i verkligheten. I allé användes endast de små, runda lövskogstecknen.

Slotts-, herrgårds-, gårdstecken och tingshus ligga ej i bestämda väderstreck utan så, som de ligga i verkligheten.

Präst- och gästgivaregård. Korset och halvcirkeln peka mot N.

Tross- och utredningsförråd samt nederlagssjukhus ligga i N och S och ha tjockare streck i Ö och S.

Milstolpe ritas vinkelrätt mot landsvägen.

Kasern ritas så, som husen ligga i verkligheten; ordet kasern står skrivet bredvid tecknet.

Höjdpunkter finnas av tre slag:

1. *Höjdpunkt, utmärkt i terrängen*, s. k. fixpunkt, är bestämd med avvägningsinstrument med en noggrannhet på centimetern och angives med två decimaler. De äro i terrängen utmärkta med i berg eller stenar inhuggna kors eller indrivna dubbar och finnas vid flertalet äldre kyrkor.

2. *Höjdpunkt, ej utmärkt i terrängen*, är i regel bestämd med avvägningsinstrument, men ej så noggrant som föregående, utan siffran kan vara felaktig på några centimeter — 1 dm.; punkten angives med en decimal.

3. *Barometerbestämd höjdpunkt* är vanligen ej utmärkt i terrängen. Här kan siffran vara felaktig på en eller annan meter och utskrivs utan decimaler.

Triangelpunkt står med basen i S och spetsen i N, tjockare streck i Ö och S. Triangelpunkten är vanligen även en höjdpunkt och då i allmänhet trigonometriskt höjdmätt. Siffran kan vara felaktig på en eller annan decimeter.

Silver- och koppargruva, masugn, industriell anläggning stå i N och S. Silvergruva ritas med den yttre östra bågen tjockare. Koppargruva har korset åt S. Masugn har tjockare streck i Ö.

Väderkvarn står i N och S, och punkten ligger vanligen åt V.

Vattenkvarn, skovlarna skola vara 6 till antalet och ritas tjockare utåt.

Höjdbeteckningen å kartan varierar, beroende på om höjden ifråga är jord-, bergshöjd eller fjäll (d. v. s. liggande ovan trädgränsen).

Jordhöjder äro ritade efter den s. k. lutningsstrecksmetoden.

D. v. s. man föreställer sig terrängens ytformer belysta av parallella och lodrätt fallande ljusstrålar, och sålunda måste antalet strålar, som träffa en yta av angiven storlek, vara beroende på storleken av ytans lutningsvinkel. En plan yta skulle således bli vit, en lodrätt stupande svart, och mellanliggande vinklar framställas genom olika skiftningar, mörkare ju brantare det är. Av lutningsskalan på 1:100.000 kartan framgår de olika lutningarnas beteckning. Varje lutningsstreck är draget kortaste fallets linje, d. v. s. om man slår ut vatten på slutningen, bör det i stort sett följa den riktning, lutningsstrecken hava.

Bergshöjder (d. v. s. varje höjning, där berget ligger i dagen) äro ritade enligt samma princip. Skillnaden är den, att bergssluttning utmärkes med horisontala, krusade skärningslinjer, följande bergets former. Att observera är dock, att dessa *icke* äro ekvidistanta, se nedan. Sålunda gäller även beträffande berg: ju svartare dess brantare.

Fjäll återgivas med s. k. horisontala skärningslinjer, vilka tänkas uppkomma, då vågräta plan skära markens förhöjningar på visst (15 m:s) inbördes avstånd. Höjdskillnaden mellan skärningslinjerna kallas *ekvidistans*. Sådana linjer kallas vanligen *kurvor*. Alla punkter på en dylik ligga sålunda lika högt.

I fjäll kan man sålunda genom att räkna antalet kurvor fastställa exakt, huru mycket högre en viss punkt ligger över en annan, och förutsatt att man vet denna senares höjd över havet (t. ex. höjdsiffror), kan man även få fram dess absoluta höjd. Å terräng, ritad enligt lutningsstrecksmetoden, får man däremot blott fram de relativa höjdförhållandena, d. v. s. man kan säga, att den slutningen är brantare än den, att en viss höjd är högre än en annan; hur mycket kan man emellertid ej av kartan läsa sig till — och det saknar ju större praktisk betydelse.

En sak, som vid läsning av lutningsstreckskartor ibland kan vara svår att avgöra: "åt vilket håll sluttar terrängen här egentligen." Detta klarar man dock i regeln lätt, om man blott har för ögonen följande axiom: Ett varv, d. v. s. en sluttning, kan ej försvinna utan omsluter alltid en höjd. Föl-

jer man blott varvet, kommer man snart underfund med riktningen av sluttningen. Jämväl har man ledning av höjdsiffror, vattendrag o. s. v. (Om ett varv någon gång försvinner, är det ej beroende på felritning av kartan utan därför, att lutningar mindre än 1:24 ej utritas, ehuru de ju i verkligheten finnas.)

Barrskog. Tecknens kortare, kraftigare streck i mitten ritas i Ö—V. Varje tecken betyder ej ett träd utan flera. De läggas vanligen i grupper på 5—6 med tomma fläckar emellan. Man får alltså ej tro, att skogen är tätast, där tecknen ligga tätare, eller att varje bar fläck på kartan betyder en glänta i skogen. Kartan kan i den lilla skalan ej framställa några detaljer, och skogstecknen säga oss endast, att skog finnes på ett område men ingenting om dennas täthet. Endast i fråga om stora skogar finna vi också klara och tydliga skogsbryn. När fält och skogar ständigt växla, som t. ex. i Stockholms-trakten, äro de vanligen alldeles obestämdbara. Vanligen är det ju så, att skogen bekläder höjderna, och om några skogstecken äro utsatta på ett berg, kan man därför vänta sig att finna skogsbrynet ungefärligen vid eller strax nedom bergsstrecken. Man får emellertid komma ihåg, att terrängens yttformer och terrängbeklädningen äro två skilda saker, och ej låta förleda sig att tro att varje höjdbeteckning betyder ett skogsbryn och varje öppnat fält en lågslätt, ty det existerar ju likväl både kala berg och kuperade fält samt även skogbevuxna slätter.

Lövskog. Tecknen läggas vanligen i grupper på 3 större och 1—2 mindre. De större ritas med sin längdriktning i Ö—V och tjockare i Ö och S. De mindre äro runda såsom i allé — Vad tätheten och skogsbrynen beträffar, gäller det samma som om barrskogen.

Sank äng och kärr. Strecken gå från Ö—V.

Ljunghed. Strecken ritas i N och S. Grupperna ligga med sin längdriktning i Ö—V.

Sand. Punkterna ligga i grupper med bara fläckar emellan. Området begränsas av en skarpare prickad linje.

Glaciär begränsas av en prickad linje utanför den blå kanten. Över glaciären dragas kurvorna med prickade linjer.

Beträffande *kartskriften* är att märka, att för olika föremål användas skilda stilsorter: namn på sjöar och vattendrag skrivas med *bakåtlutande stil*. *Upprättstående stil* användes vid namn å härad, tings-, bergs- och skeppslag, stad, köping, slott, fästning, kyrka, kapell, större herrgård, järnvägsstation och hållplats samt höjdsiffror. Vid alla övriga namn samt djupsiffror användes *framåtlutande stil*. — De olika stilsorterna kunna stundom vara till ledning, om man tvekar om, till vilket tecken ett namn hör. Ortsnamn stå vanligen med första eller sista bokstaven tätt intill dithörande tecken. — Namnen äro vanligen skrivna i Ö—V. Ett undantag härifrån utgöra långsträckta naturföremål, såsom höjdsträckningar och sjöar, vilkas namn kunna skrivas i föremålets längdriktning, en sak, som alltid är fallet vid vattendrag.

Varje kårchef får själv avgöra vilka 50 karttecken, som äro de viktigaste på kårens kartblad, härvid räknas t. ex. alla tecken för vägar som ett karttecken o. s. v.

Vi lämna nu kartan och karttecknen och övergå till *kompassen*. Dess huvuddel är en i horisontalplanet fritt rörlig *magnetnål*, som svänger över en gradskiva, den s. k. *kompassrosen*; denna utgör botten i *kompassdosan*, som omsluter det hela.

På magnetnålen verkar jordmagnetismen, som alltid strävar att inställa nålen så, att dess ena ända pekar mot norr och dess andra mot söder. Härvid är dock att märka, att jordmagnetismens verkan försvagas eller upphäves genom verkan av andra magneter i nålens närhet, om deras verkan går i motsatt riktning. Man får därför t. ex. ej lägga två kompasser alldeles inpå varandra, när de skola användas, ej heller lägga kompassen i närheten av järn eller stål. — För att man lätt och bekvämt skall känna skillnad på nålens båda ändar, brukar dess nordända göras av mörkare stål eller färgas vit eller röd.

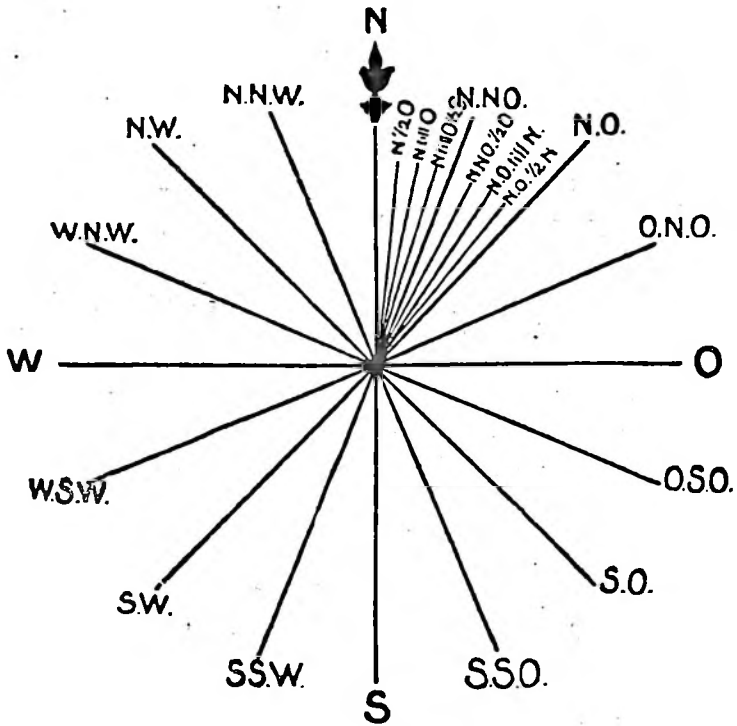
Det norrstrecket, som vi få på kompassen, är emellertid icke fullt riktigt. Magnetnålens riktning bildar mot det rättvisande norrstrecket en vinkel, som vi kalla missvisning. Den magnetiska nordpolen, mot vilken nålen inställer sig, sammanfaller nämligen icke med den geografiska, utan är belägen på Arktiska öarna N om Nordamerika. För oss förorsakas härav en

västlig missvisning. Men det är naturligt, att missvisningen ej kan bli densamma för alla orter, utan måste växla alltefter ortens läge i förhållande till de båda polerna. Icke heller till tiden är missvisningen konstant utan växlar. För närvarande är den i hela Sverige västlig, i Stockholm omkring 6° .

Vid genomgång till tredjeklassprovet bör man i sammanhang med karttecknen först och främst klargöra, vad en karta är, och vad som menas med dess skala. Det förra är en sak, som för små 11-åringar visst inte faller sig lika enkelt och naturligt som för oss, och om de också ha det så där "på känn", är det ganska få, som kunna ge ett nöjaktigt svar på vad som skiljer kartan från en tavla på väggen, vilken ju också är en förminskad avbildning av verkligheten. Uppdelningen i gradblad och rektangelblad kan man ju nämna, men icke vidare bråka med, utan håller man sig till den sorts kartor, som finnas över hemorten. En översikt över vad kartan upptager samt kartskriften höra däremot givetvis hit.

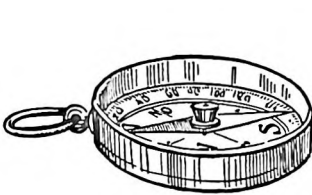
Vad så själva karttecknen beträffar, böra de icke blott inläras så, att man känner igen dem, utan flickorna böra själva få rita dem, ty endast då lägga de märke till detaljerna och komma ihåg tecknen för framtiden. Allt, som är att lägga märke till vid de särskilda tecknen, bör också i provet förhöras. Särskilt bör man se till, att de ej sitta och lära sig en massa tecken, som de ej ha en aning om, vad de betyda i verkligheten. — Den största stötstenen för nybörjare är nog höjdbeteckningen. Men man bör redan till III klass åtminstone lämna en första förklaring, så att varven och kurvorna bliva ritade rätt utan några spiraler eller halva, icke rundgående kurvor. Man får sedan återkomma till detta och noggrannare genomgå det både till II och I klass. Det bästa sättet vid förklaringen är, om man kan ha t. ex. en hårt packad liten sandhög, på vilken man uppritar kurvlinjerna och varven, så att flickorna själva se, hur de olika planen uppifrån se ut som den ena ringen innanför den andra.

Till "kompassens viktigaste streck" bör naturligtvis höra en kort förklaring av själva kompassen. Missvisningens enklaste grunddrag åskådliggöres lätt på en jordglob eller i brist därpå med några blyertsstreck på vilken kula som helst.

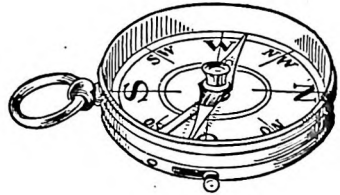

Kompassens 16 viktigaste streck.

NÅGRA KOMPASSTYPER

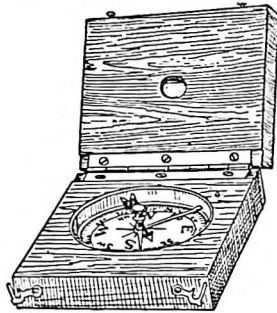
1

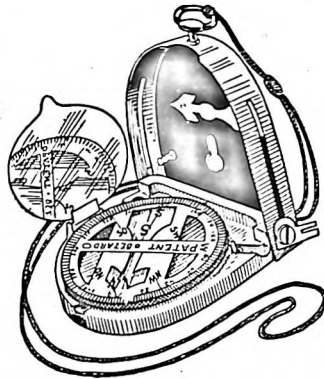
2

3

4

5

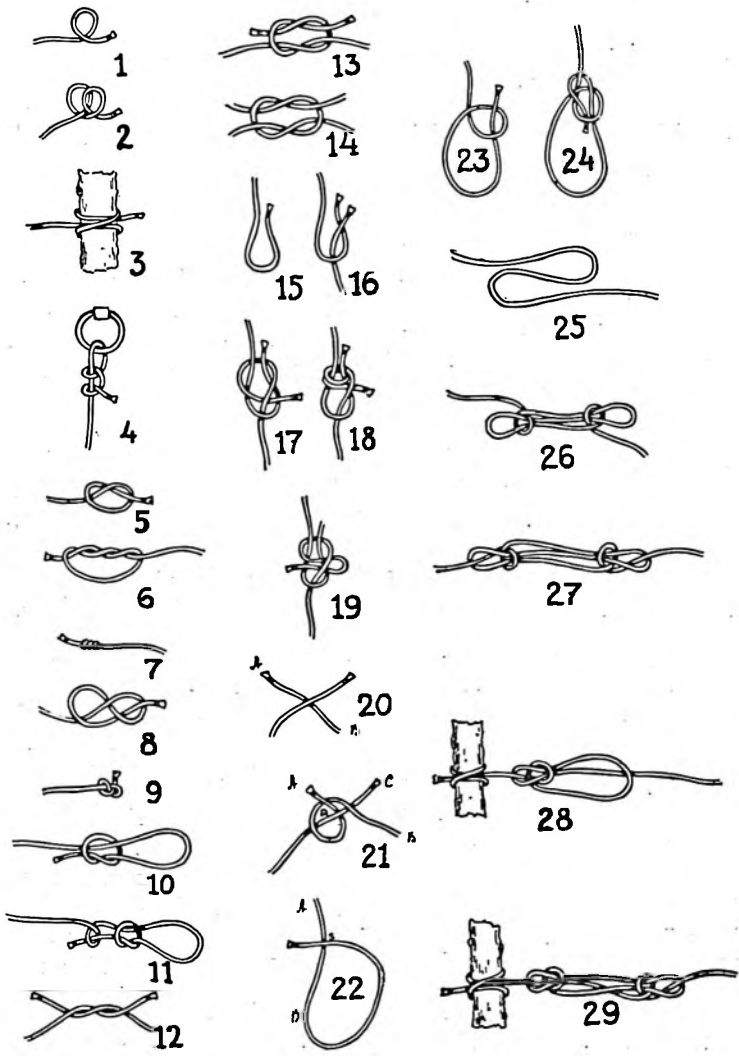
1 Mindre kompass. 2 Kompass med avstängare. 3 Kompass med avstängare och marschriktningsspil. 4 Lådkompass med avstängare och marschriktningsspil. 5 Bezardkompass med avstängare, marschriktningsspil och kontrollspegel.

6. KUNNA SLÅ FÖLJANDE KNOPAR: RÅ- BANDSKNOP, PÅLSTEK, RÄNNKNUT, TVÅ HALVSLAG, TVÅ HALVSLAG OM EGEN PART, TRUMPETSTEK MED HALVSLAG, TRUMPETSTEK MED SKOTSTEK

Vad bör en knut ha för egenskaper? Den bör vara stark, vara lätt att göra, lätt att lösa, ej onödigt fresta tåget och se pryddig ut. Konsten att slå en knut sitter i fingrarna, d. v. s. man skall kunna göra den utan att se. Man bör också förstå vilket slag, som binder knuten och gör den säker samt hur den lättast löses. Vidare skall man kunna se på en redan slagen knut, om den är riktig. Av vikt är även att den rätta knuten användes vid det rätta tillfället, så att dess särskilda egenskaper verkligen fullt utnyttjas. Slutligen bör man även komma ihåg, att sladdarna skola vara så korta som möjligt, då tåget sparas och knuten får det nättaste utseendet.

Halvslag uppstår, om man böjer ett tåg så, att ändarna korsas, bild 1. Ett halvslag håller naturligtvis ej utan vidare, men lägger man däremot två sådana över varandra, bild 2, uppstår en mycket användbar knut. Vill man t. ex. fästa fånglinan på en båt vid en påle, gör man *två halvslag*, bild 3. (Obs! å bild 2 och 3 att de olika sladdarna gå ut från knuten åt var sitt håll.) Har man ej någon påle att fästa linan uti, utan i stället t. ex. en ring, begagnar man sig av *två halvslag om egen part*. Man tar då linan en gång genom ringen och gör sedan två halvslag om den egna sladden, bild 4.

Om man gör ett halvslag och sedan sticker ena sladden igenom halvslaget, uppstår *överhandsknop*, bild 5. Denna knut är en s. k. "stoppknut", d. v. s. den användes för att bilda en utvidgning på tåget, som hindrar detta att löpa ut genom ett hål e. d. Det är denna knut, som anbringas på tråden, då man syr. Behöver man en större knut för samma ändamål, kan man använda sig av *dubbel överhandsknop* eller *överhandsknop i åtta*. Dubbel överhandsknop bildas, om man, sedan man gjort ett halvslag, tar sladden två gånger genom

hetsamma, bild 6, och åtsamsar knuten, bild 7. Överhandsknop i åtta bildas, om man gör ett halvslag, vrider detta ett halvt varv och sticker sladden genom halvslaget, bild 8. Knuten åtsamsas, bild 9.

Om man gör en vanlig överhandsknop fastän gör den om den löpande parten av snöret, får man en s. k. *rännknut*. Binder man t. ex. en häst vid en grindstolpe och lägger själva öglan över stolpen samt låter hästen vara bunden vid den löpande parten, bild 10, åtsamsas knuten ju mer hästen rycker och drar. (Denna löpande ögla, som bildas, kan lätt göras fast, om man nedanför överhandsknopen gör ett halvslag med den löpande parten, bild 11.)

Den kanske vanligaste och mest begagnade knuten torde vara *råbandsknop*, som helt enkelt användes för att knyta tillsammans två sladdar. Dessa böra vara ungefär lika grova, annars glider knuten lätt. De två sladdarna slås om varandra så som synes å bild 12. Därpå upprepas samma manöver fastän åt *motsatt* håll, d. v. s. knuten blir symmetrisk, så att varje sladd ligger intill och följer sin egen part tillbaka, bild 13. Slås däremot sladdarna den andra gången åt *samma* håll, uppstår en osymmetrisk knut, vars ändar *ej* ligga intill varandra, den s. k. "kärringknuten", bild 14. Denna knut är absolut förkastlig, emedan den är synnerligen ohållbar.

Om möjligt ännu säkrare än råbandsknop är *skotstek*, i synnerhet om man vill sammanbinda snören av olika grovlek. Man böjer ena snöret i en bukt, bild 15. Det andra föres in i bukten, bild 16, gör ett slag om densamma och går ut åt sidan mellan bukten och sin egen part, bild 17. För att göra skotsteket ännu säkrare kan man taga sladden två gånger om bukten, innan den stickes ut under sin egen part, bild 18. Detta är *dubbelt skotstek*. Vill man, att knuten skall gå lätt att lossa, lägger man sladden i ögla mellan bukten och den egna parten. Man får då *skotstek med ögla*, bild 19. Skotsteket är en mycket säker och användbar knut; den användes vanligen, då man fastgör flaggan vid sejn-fallet och kallas då flaggstek. — (Skotsteket har även ett tredje namn, *vävknut*, så kallad emedan den användes att knyta sammän trådar, som gått sönder i en väv. Den göres då på annat sätt än här ovan beskrivits. De båda sladdarna korsas som å bild 20 och fattas

med vänstra handens tumme och pekfinger. Sladden A—B fattar i B och lägges runt omkring tummen och A så som synes å bild 21. Sladden C böjes ned i den av A—B bildade öglan D, bild 21, och fasthålls av vänstra tummen. Då knuten åtsamsas, fattar högra handens tumme och pekfinger vid B och sträcker sladden.)

Den vid livräddning mest använda knuten är pålstek. Om den gäller det särskilt vad ovan sagts, att man skall kunna slå den utan att se. Pålstek är egentligen samma knut som skotstek, men använd så, att man med den fäster ändan av ett tåg vid själva tåget. Härigenom bildas en fast ögla, som icke löper eller förskjuter sig. — Man gör ett halvslag, som synes å bild 22. Med vänster hand håller man den fasta parten AB och med högra handens tumme och pekfinger fattar man det ställe, där sladden och tåget korsas, som å bild 22. Därpå föres sladden nedåt, framåt och uppåt, så att parten AB, som förut var rak, kommer att bilda en ögla omkring sladden, bild 23. Sladden tages sedan omkring den fasta parten vid A och föres åter ned i öglan bredvid sin egen part, bild 24.

För att förkorta ett tåg, använder man sig av *trumpetstek med halvslag*. Man lägger då tåget i två eller flera bukter, så att alla parterna ligga parallellt intill varandra och sladdarna gå ut åt var sitt håll, bild 25. Med vardera av de utgående parterna gör man sedan ett halvslag omkring ändan av vardera bukten åt motsatt håll, så att de binda varandra, bild. 26. Denna knut lämpar sig bäst att göra på ett snöre, som skall hållas spänt, och kan göras även när båda ändarna redan äro fästade. På ett snöre, som ej skall hållas spänt, begagnar man sig hellre av *trumpetstek med skotstek*. Man låter då blott var och en av de utgående parterna, sedan de gjort halvslaget som i föregående, passera igenom bukten, så att ett skotstek uppstår, bild 27. Skulle ena ändan av tåget redan vara fäst, gör man med den fria ett pålstek långt inne på tåget, bild 28. Vidare gör man med den fria ändan halvslag om bukten och sticker upp sladden i densamma, bild 29. Denna knut är fullt säker och hållbar, även om tåget hålles slappt.

När provet till III klass avlägges, skola knutarna slås fort och med säkerhet även med förbundna ögon. Flickorna skola noga ha klart för sig, vartill de olika knutarna bäst lämpa sig.

RES KANALVÄGEN

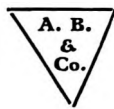
Begär turlista och prospekt från

ÅNGF. A. B. GÖTA KANAL

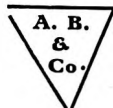
GÖTEBORG OCH STOCKHOLM

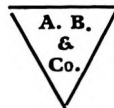
ADOLF BRATT & Co.
GÖTEBORG

**REDERI, SPEDITION, BUNKERS, KOL,
COKES OCH VED**

I PARTI OCH MINUT

Telefoner { Kontoret 1626, 2156
Upplaget 89, 2488

SCOUT-CAVIAR

OCH

SCOUT-SILL

*rekommenderas tillfölje sin lämpliga
förpackning och överlägsna kvalitet
för scouter att medtagas på utflykter*

A. B. HUGO HALLGRENS KONSERVFABRIKER

Göteborg

Ellös

Lysekil

Tel. 7855, 20241

Tel. Kärehoven 18

Tel. 17, 41

Beckers

fabrik för tillverkning av

Förbands-
och
Sjukvårdsartiklar

är landets största och
mest modernt inredda.

Leverantör till:

Sv. Armén - Kungl. Flottan - Sv. Röda Korset - Statens
Järnvägar - Kungl. Telegrafverket - Folkskolor
Scoutkärer - Polismyndigheter m. fl.

Specialitet:

Förbandsväska för SCOUTER

Modellen antagen av Stockholms Scoutkår

★

Sjukvårdslådor, Sjukvårdsskåp, Sjuktransportmateriel,
Antisept. särmedel, Desinfektionsmedel m. m.

AKTIEBOLAGET
W I L H. B E C K E R
KUNGL. HOVLEVERANTÖR
S T O C K H O L M

PROV FÖR II KLASS

1. KUNNA LÄGGA FÖRBAND MED SÅVÄL GASBINDA SOM MITELLA OCH VÅTVÄRMANDE OMSLAG Å OLIKA KROPPSDELAR, HÄMMA OLIKA SLAG AV BLÖDNING, UPPLYFTA OCH TRANSPORTERA EN SJUK

Första hjälpen vid olycksfall består däruti, att man med sinnesnärvaro och raskhet vidtager de åtgärder, som fordras för att möjliggöra transport och leda densamma. Därvid gäller först och främst att den skada, som uppstått, ej må förvärras under väntan på och transport till sjukhus, läkare eller utbildad sköterska. Utan föregående övning och utan att ha satt sig in i vad de olika tillfällena möjligen komma att kräva, kan man varken ge den första hjälpen vid olycksfall eller vara handräckning och hjälp för läkare och sköterskor.

För att kunna rätt förstå skillnaden i behandling av en pulsåder- (arteriell), blodåder- (venös) eller hårkärls- (kapillär) blödning fordras det, att man har blodomloppets huvuddrag klara. (Se någon lärobok över människokroppen eller pojkarnas instruktionsbok.)

En *pulsåderblödning* är ljusröd samt kommer stötvis och riklig *från* hjärtat. Behandlingen kräver därför snabbt beslut och rask handling, ty under varje ögonblick sker stor blodförlust och patienten förblöder lätt. För att något minska det starka blodtrycket skall patienten intaga sittande eller liggande ställning, med den skadade kroppsdelens högt. Behandlingen blir i denna ordningsföljd:

- 1) *högläge* för den skadade kroppsdelens,
- 2) *fingertryck* å närmast liggande tryckpunkt eller vid själva såret. Trycket kan stundom göras i såret även med blot-

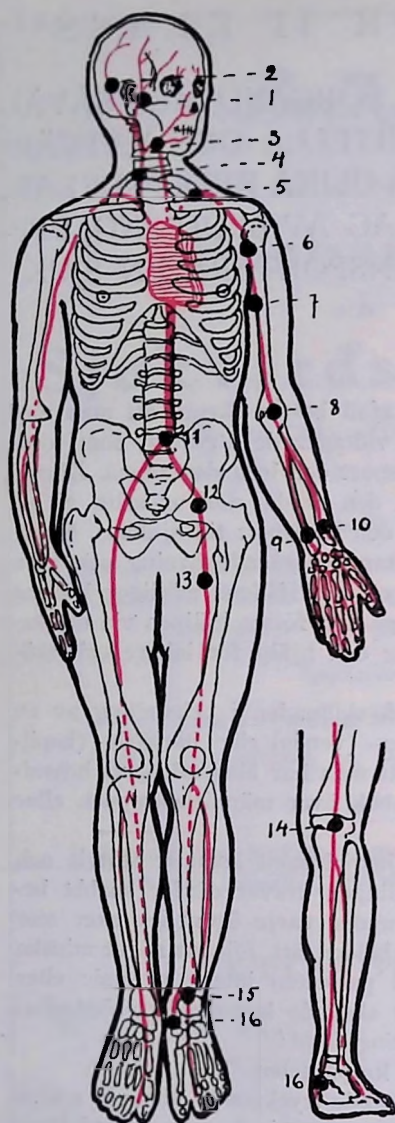

Fig. 1

tade fingrar; man bör dock helst ha ett rent underlag t. ex. en ren näsduk, ett första förband e. d.

3) åtsnörning (ifall skadan är på arm eller ben) och tryckförband.

Tryckpunkt är den punkt, där en pulsåder är så belägen, att man kan sammanpressa den mot ett underliggande ben och därigenom stanna blodflödet. Att detta måste ske centralt om såret, d. v. s. mellan såret och hjärtat, är självklart. Samma synpunkt gäller vid fingertryckets placering vid själva såret. Å bild 1 äro tryckpunkterna på människokroppen utsatta och numrerade.

De flesta tryckpunkter äro dock så pass svåra att hitta snabbt och säkert, att de ofta i praktiken äro av ringa betydelse. Så t. ex. stillar man blödningar å huvudet ej med fingertryck på de olika punkterna, utan med kompressionsförband, d. v. s. ett hårt förband, som lägges över såret och trycker på detsamma. Tryckpunkt 4, där halspulsådern, som

ligger på båda sidor om struphuvudet, pressas mot halskotpelaren, har emellertid sin betydelse vid större blödningar i huvudet, ävensom vid skada å själva halspulsådern. Trycket åstadkommes lättast, om man lägger sin hand och de fyra fingrarna som stöd bakom nacken och trycker med tummen bredvid luftstrupen *rakt bakåt*. Tryckpunkt 7, som man lätt hittar mellan musklerna på armens insida samt 9 och 10, där man trycker mot armbågsbenet och strålbenet, bör dock var och en känna till. Likaså 12, som ligger mitt i ljumskvecket och tryckes mot bäckenbenets kant. — Vid 13 kan effektivt fingertryck i regel ej åstadkommas, då artären här ligger för djupt. Åtsnörning eller tryckförband sker lämpligen å denna punkt.

Till *åtsnörning* använder man en mitella, näsduk, handduk, strumpband, skärp eller vad man för övrigt har till hands och knyter detta om överarm eller lårben, helst där tryckpunkten är belägen. Verkan blir kraftigare, om man lägger något hårt föremål, t. ex. en träbit, sten e. d. i bindan, just över kärlstammen. På underben och underarm kan man ej göra åtsnörning, ty pulsådern glider där lätt in mellan de båda benen i stället för att pressas mot ett av dem. I knuten, som bör vara en råbandsknop, sticker man in en pinne e. d. och genom att vrida denna runt kan man åstadkomma en så kraftig åtsnörning att blödningen upphör. Bindeln fixeras med ett band eller något annat. Visserligen kan åtsnörning vid övning ett ögonblick göras så kraftigt, att pulsen upphör, men man måste vara försiktig, så att ej nerver och blodkärl skadas. Glöm ej högläge. — Vid skada högt upp å överarmspulsådern (där det är svårt att stadigt fästa en åtsnörning), inskjutes i armhålan ett hårt, helst rundat föremål t. ex. en grov träbit, en butelj e. d., varefter armen med böjd armbågsled hårt fastbindes intill bålen. Vid häftig blödning å hand eller underarm kan armen fixeras i stark böjställning med packning i armbågsleden, bild 2. Genom liknande förfaringssätt vid knäleden kan man stilla blödning från knäveck, underben eller fot. — En åtsnörning kan ej utan fara för lemnen ligga på många timmar. Om läkarhjälp ej kan erhållas något så när snart, måste man ungefär en gång i

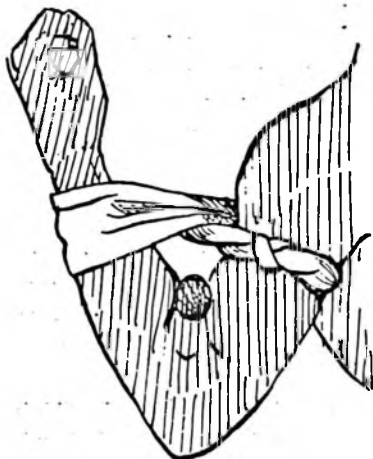

Fig. 2

timmen långsamt lossa på bindeln och låta cirkulationen för ett ögonblick komma i gång trots blodförlusten. Om möjligt skall man ersätta åtsnörningen med ett tryckförband på själva såret. Då tryckförbandet är lagt, lossar man med stor försiktighet på åtsnörningen, men låter alltid bindeln sitta kvar, så att man åter kan dra till, om tryckförbandet skulle visa sig ej vara tillräckligt. Ett tryckförband har den fördelen framför åtsnörningen, att det pressar samman den av-

skurna pulsådern utan att helt och hållet avbryta cirkulationen i lemmen. Å kroppsdelar, där åtsnörning ej kan användas, samt såsom förut nämnts för att ersätta densamma, lägges *tryckförband*. Närmast såret bör man helst lägga något sterilt eller i brist härpå något så rent som möjligt t. ex. en bykad näsduk, en handduk, en linnelapp, sedan en hård boll av bomull, uti vilken helst inlägges ett hårt föremål, en sten, en träbit e. d. Vid tryckförband bör bindan rullas upp en bit, ty då får man mer kraft att draga åt, så att blodet ej kan framtränga. Om man på grund av t. ex. något benbrott ej kan lägga ett tryckförband på själva såret, lägges det på närmast centrala tryckpunkt.

Blödningar äro oftast blandade, d. v. s. den svåraste blödningen är åtföljd av lättare. Man behandlar efter den svåraste graden.

Blodet från en blodåder är mörkrött och kommer ej stötvis från hjärtat, utan strömmar lugnt om än kraftigt *mot* hjärtat. Patienten skall även vid större *blodåderblödningar*, liksom vid pulsåderblödningar, intaga sittande eller liggande ställning med den skadade kroppsdelen i högläge. Behandlin-

gen blir först *högläge* för den skadade kroppsdel, sedan *tryckförband* på själva såret. Eventuellt göres en lätt åtsnörning, ej hårdare än att blödningen stannar, men då, med kännedom om blodströmmens olika riktning i puls- och blodådror perifert om såret, d. v. s. *ej mellan* såret och hjärtat.

Härkärlsblödningen är den vanligaste vid smärre skador. Blodet är högrött och sipprar sakta fram. Behandlingen blir ett *stadigt sårförband*. Högläge minskar blödningen.

Genom ett *våtvärmande omslag* (V. V. O.) framkallar man fuktig värme. Dess egentliga uppgift är att dra blodet till det sjuka stället, att där öka cirkulationen, varigenom svullnad och rodnad minskas och förhindras, smärta lindras m. m. Det användes vid "blåmärken", vrickningar, inflammationer o. d., samt vid blodförgiftningar. Det består av en i kallt vatten (till mycket svaga patienter ibland varmt i stället för kallt) väl urvriden, fyrdubbel kompress, näsduk, handduk e. d., en vaxduk, som på alla sidor är något större än denna, fetvadd (*ej bomull*) och binda. I stället för vaxduk kan man använda pergamentpapper, impregnerat tyg m. m. och i stället för fetvadd ylle eller flanell. Vaxduken kan vid mindre omslag helt uteslutas, om man har tillräckligt med ylle eller vadd. Det är svårt att utan vadd få omslaget så tätt, särskilt vid kanterna, som det måste vara för att behålla fuktighet och värme. Ett V. V. O. får aldrig kännas kallt. Då är det antingen illa lagt eller har legat för länge och måste genast läggas om, det skall vid avtagandet kännas ångande varmt. I allmänhet behöves omslaget förnyas endast kväll och morgon. Helst bör man då ha två dukar, så att den ena, sedan den är sköljd, hinner torka, medan den andra användes, men har man blott en, skall denna sköljas i ett vatten och uppvridas i ett annat. Huden tvättas med tvål och vatten och torkas mellan varje omläggning. Skulle huden under omslaget, trots denna noggrannhet, bli inflammerad, vrider man upp duken i Burows lösning eller borsyrelösning i stället för i vatten. Detta förordas också ofta av andra orsaker. Om hudretningen (eksemet) fortfar, måste man upphöra någon tid med omslaget, och antingen pudra huden eller smörja in den med något fett, borvaselin, borlanolin, zinksalva e. d. Då man helt skall

upphöra med omslaget, tvättas och torkas huden väl, varefter en binda, stundom även vadd, lägges på över någon dag, så att man ej genast borttager allt värmande.

Grötar åstadkomma även, liksom V. V. O. fuktig värme. Detta medel användes mest på bulnader och bölder. Man kokar en stadig gröt av grovt rågmjöl och vatten (ibland sönderkokad potatis i stället) och vispar den väl, så att den blir lätt. Därefter strör man mjöl på en linnelapp, breder ut gröten ungefär 1 cm. tjock, strör mjöl ovanpå, viker väl över tygets kanter och fäster ihop dem med säkerhetsnålar. Gröten skall vara varm, men ej så het att den bränns, när man prövar den mot sin egen kind. Grötarna bevara värme länge, om man täcker dem med vadd och binda. Man måste alltid ha två grötpaket, så att det ena är varmt, när det andra kallnat. Grötpaketen värmas lättast på ett galler över kokande vatten, t. ex. i en potatiskokare med lock. Till varje dag kokar man ny gröt, så att den ej surnar.

Transport.

Sätten att upplyfta och transportera en sjuk eller skadad variera, beroende dels på skadans art och storlek, dels på antalet bärare. Under alla förhållanden måste det ske med stor försiktighet, lugn och bestämdhet. Inga osäkra, famlande grepp, inga ojämna, ryckiga rörelser. Man fattar alltid från den friska sidan, så att det skadade stället ej blir klämt, och med så flata händer som möjligt, händerna glida då lättare in under ryggen.

Vid lindrigare skador på huvud eller arm kunna *två personer*, när så behövs, bära på "gullstol" på olika sätt. Den skadade lägger då sina armar om de båda bärarnas nackar. Även om den skadade ej orkar hålla sig upprätt eller är medvetlös, kunna två personer lyfta, om den ena fattar bakifrån under armarna och över bröstet och den andra med en arm om vardera benet och ryggen, vänd mot den skadade. Detta sätt bör ej användas, när annan möjlighet för lyftning eller transport finnes, på grund av att bröstkorgen hoptryckes och andningen försvåras. — Då tre eller fyra lyfta, bör det ske under kommando, så att alla fatta och lyfta samtidigt.

Fig. 3

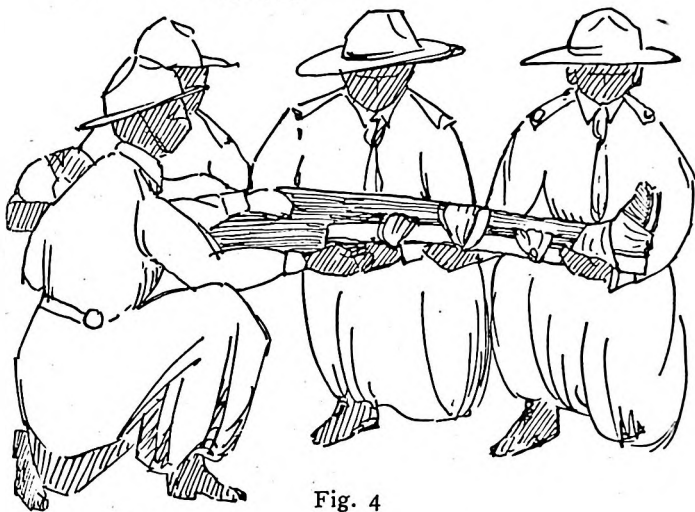

Fig. 4

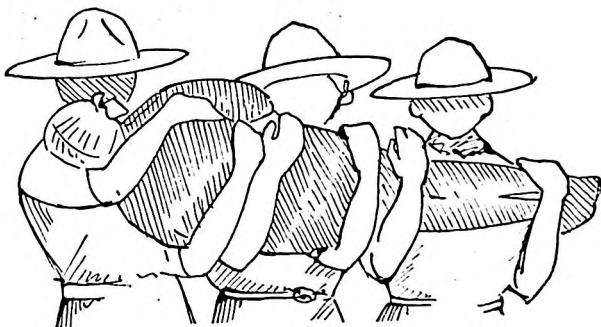

Fig. 4 a

Då *tre lyfta* (se bild 3) ställer sig den längsta vid huvudet, den minsta vid fötterna och alla på samma sida. 1 fattar med ena armen under huvudet och nacken snett nedåt skuldran, med den andra under bröstkorgens nedre kant, 2 fattar med ena armen intill föregående grepp och den andra mitt under lårbenen, 3 fattar intill 2 och nere vid fötterna. Om den skadade orkar hålla 1 om halsen, så underlättas lyftningen mycket. När den, som kommenderar (vilket helst bör vara 1), säger: "fall på knä", lägga sig alla på vänster knä. Vid "fatta" föra alla sina händer så långt under den skadade som möjligt. Vid "lyft" lyftes den skadade upp på knäna, bild 4, där var och en förbättrar sitt grepp. På kommandot "stig upp" resa sig alla och lyfta den skadade med *raka ryggar* och böjda armar, så att patienten kommer att ligga vänd mot dem, som bära (se bild 4 a). Då orkar man mycket mer, än om man skulle hålla den skadade på utsträckta armar. Nedläggandet sker, liksom lyftandet, fast i motsatt ordning. Om man har tillgång till *fyra bärare*, skall den fjärde från motsatt sida förstärka det grepp, som 2 har, men endast vid lyftandet och nedläggandet, ej under förflyttning; 4 skall även flytta bären under den skadade samt i övrigt hjälpa till, där det behövs. Man kommer under övningens lopp snart underfund med, hur viktigt det är att allt göres på en gång, så att inte den ena lyfter eller sänker före den andra. Utan *noggrant samarbete* kan det aldrig ske mjukt och lugnt.

I sådana fall, där man ej kan överblicka skadans art eller utbredning, såsom t. ex. då man har anledning misstänka skador å huvudskål, ryggrad, bäcken eller där man befärad svårare inre skador, måste den yttersta försiktighet iakttagas. Detta vid såväl upplyftandet av patienten som under själva transporten, antingen den skadade är medvetslös eller ej. Man skjuter sakta ett lakan, medelst tunna träbitar eller pappskivor, en filt e. d. under patienten, fattar med händerna så tätt intill den skadade som möjligt och lyfter i lakanet. Fyra till fem personer bära lyfta på varje sida om patienten.

Att *ensam bära en sanslös eller skadad* nedför stegar, trappor o. d. är, även för en stark person, nästan omöjligt, om man ej förut lärt de rätta greppen. Man lägger den sanslöse

framstupa, kryper så långt under honom, att han kommer att ligga tvärs över bärarens vänstra (högra) skuldra, med större delen av kroppen liggande nedåt dennes rygg, bild 5. Därefter fattar man med sin vänstra (högra) arm om den sanslöses ben, bild 6, reser sig upp och griper tag om dennes vänstra (högra) hand på så sätt, att man har sin egen högra (vänstra) arm fullkomligt fri att stödja sig med. Om den skadade kan

stå, underlättas fattningen och lyftningen oerhört. Dessa grepp bör var och en lära sig. En svag person kan naturligtvis ej ens efter denna metod bära en tung, och skall i synnerhet ej göra det i onödan. Man utväljer därför den minsta, lättaste scouten till "offer" och låter de starkaste utföra lyftningen, medan de övriga se på.

Bårar förfärdigas av vad som finnes till hands. Man får ta all sin uppfinningsförmåga till hjälp och vara så praktisk som möjligt. Om man t. ex. med ett par remmar eller rep fäster en käpp vid vardera kanten av en stolsits, får man en utmärkt *sittbår*. Av ett par gärdsgårdsstöror och granris, vidjor, skärp, band e. d. kan man förfärdiga en *liggbår*. Lika så är en stege, om den ej är för klumpig, en grind, en säng, fullt användbart material. Man kan också vända flera scoutblusar, så att ärmarna komma inuti, och träda stänger genom ärmarna. Båren förstärkes helst med några scoutskärp. Efter samma idé kan man använda kappor, rockar, vanliga blusar, säckar. Man kan även sy ihop långsidorna av ett lakan eller en filt och träda stänger igenom. Om man, som förut nämnts, dragit ett lakan e. d. under en svårt skadad, kan man sy eller rulla fast stänger i lakanets långsidor, så att det blir lättare att bära. En bår av två störor eller stänger och en livlina eller

annat starkt rep göres på följande sätt: man lägger de båda störrarna bredvid varandra, så att avståndet mellan dem motsvarar de bärandes höftbredd, mittersta delen av linan fästes en bit in på käpparnas ena ända med dubbelt halvslag. Därefter flätar man repändarna så, att de bilda rutor och gör enkla halvslag, där de gå runt stängerna. Varje ända går varannan gång över, varannan gång under den andra, så att repet blir så sammanflätat och så jämnt som möjligt och ej alltför lätt förskjuter sig. Ändarna fästas med dubbla halvslag, ett om varje stång. — Båren kan göras bredare och förbättras betydligt, om man medelst starka snören fäster två tvärsålar vid stängerna, en vid huvudändan och en vid fotändan.

Det är också en konst att gå så, att den skadade skakas minsta möjliga. Man bör alltid gå i otakt, båren skakar då mindre. Att gå i otakt med lika långa steg s. k. *bårtakt* är svårt och fordrar mycken övning. Om den ena av bärrarna går med långa steg och den andra med korta, kan man åstadkomma otakt på ett enklare och lättare sätt. Även bör man tänka på, att den, som bär vid fötterna, skall vända ryggen mot den skadade och gå främst; den vid huvudet måste hela tiden ge noga akt på den skadade. Vid transport uppför trappor och brantare backar bäres patienten så, att huvudet kommer att ligga högst.

Då ej speciellt inrättade ambulansvagnar finnas att tillgå, är det bäst att bära patienten på bår, om det är en svårare skada, såsom ryggradsbrott, brott på skallens ben, inre blödning e. d. Om avståndet till sjukhus, läkare eller järnvägsstation är långt, måste man begagna sig av körtransport. Bil är då det bästa fortskaffningsmedlet. Finns ej en sådan, tar man en vagn med mjuka fjädrar, helst så beskaffad, att man kan upphänga båren eller sängen. Kör långsamt för att undvika skakning, som kan öka en blödning och förvärra ett brott.

Något om förband.

I stort sett kan man dela förbandet i två huvuddelar, det inre eller själva *sårförbandet* och det yttre *skyddsförbandet*. Sårförbandet består av en närmast såret liggande, steril (=

bakteriefri) kompress, eller det renast möjliga linne, utanpå denna bomull och ett lager fet vadd för att hindra sårsekretet att genomtränga förbandet. Skyddsförbandet utgöres av en binda av gastyg, domestik eller annat tyg, eller i brist härpå av Esmarchs trekantiga förbandsduk, den s. k. mitellan. Det tjänar till att fasthålla sårförbandet på den givna platsen, det skall ligga stadigt men får ej utöva något tryck på själva såret (utom vid s. k. tryckförband) och skall fullständigt täcka sårförbandet. Vidare får det ej onödigtvis genera patienten, får ej vara klumpigt lagt utan skall se nått ut.

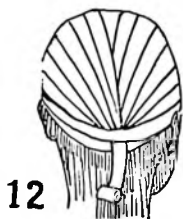
Vid all förbandsläggning måste man dessutom samvetsgrant iakttaga, att *minsta möjliga förbandsmaterial användes*.

Vid skyddsförbandets anläggande bör man allra helst som nybörjare hålla sig till en viss metod, och de enklaste reglerna för bandagering torde vara dessa:

1. Bindan bör hållas, så att rullens ytersida vilar mot handens innersida, då tummen vecklar upp bindan utom vid tillfällig vikning.
2. Extremiteterna bandageras i riktning inifrån — utåt, nedifrån — uppåt.
3. Varje slag skall täcka hälften av det föregående.
4. Bindan skall följa tätt efter kroppen men får ej genom tånjning bringas härtill, utan då så behövs, måste vikningar göras, vilket å extremiteterna sker på ytersidan och i riktning uppifrån — nedåt.
5. Då en binda går över innersidan av en led utan underliggande förband, lägges bomull emellan för att undvika skavsår.

Huvudet, mitella. Spetsen lägges i nacken, och mitellan bör läggas ända ner till ögonbrynen i pannan, ändarna korsas långt ner i nacken och knyts i pannan. Sedan drages mitellan slät över hjässan, spetsen vikes in och fästes uppåt med en säkerhetsnål. Man kan också börja med spetsen av mitellan i pannan.

Huvudet, 2 bindor, bild 11, 12 (bredd 8 cm.). Två bindor fästas samman, och sammanfästningen lägges långt ner i nacken (pannan). Bindorna gå sedan ovanför båda öronen och korsas i pannan (nacken) samt gå åter till nacken (pan-

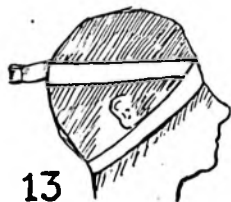

nan), varefter den ena bindan lägges rakt över hjässan till pannan (nacken), under det den andra fortsätter runt huvudet för att mitt i pannan (nacken) fästa det längsgående slaget. Man gör sedan längsgående slag från panna till nacke på vänster sida, från nacke till panna på höger sida (eller tvärtom), och dessa slag fästas varje gång mitt fram och bak av den rundgående bindan. Härmed fortsättes, tills hela huvudet är täckt, då man lägger den rundgående bindan ett helt varv kring huvudet för att ytterligare fästa de längsgående slagen. Bindorna läggas *varje* gång långt ner i pannan och nacken, men så att ögon och öron dock äro fullt fria.

Huvudet, 1 binda. (8 cm.) Början göres i pannan med ett slag rakt över hjässan till nacken; där göres en vikning, bindan lägges framåt på vänster sida, en vikning göres i pannan, och bindan lägges bakåt på högra sidan. Härmed fortsättes, tills hela huvudet är täckt, då man gör rundgående slag, som fäster de längsgående stadigt. Dessa slag skola läggas långt ner i nacken ovanför öronen, så att dessa gå fullt fria, samt långt ner i pannan, men de få ej täcka för ögonen.

Ett öga, mitella. Mitellan vikes till en smal binda, 5—6 cm. bred, lägges mitt över det sjuka ögat under örat på samma sida. Ovanför den friska sidans öra göres en korsning, ändarna tagas framför eller bakom båda öronen, den ena under hakan, och knyts.

Ett öga, binda, bild 13 (5 cm.). Man börjar under örat på den sjuka sidan, går snett uppåt över ögat, runt huvudet ovanför båda öronen, om pannan, ovanför örat på den friska sidan, snett ner i nacken och under örat på den sjuka sidan, sedan upp över ögat o. s. v. Så

13

fortsättes med vartannat slag om ögat, vartannat om pannan, tills förbandet är nog stadigt. Båda öronen skola vara fria.

Två ögon, mitella. Mitellan viktes smal, mitten lägges om bakhuvudet ovanför båda öronen, korsas över näsan, om båda ögonen, under öronen, knytes i nacken.

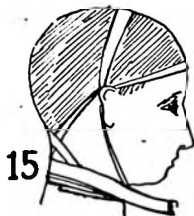
Två ögon, binda. (5 cm.) Början göres under ena örat, sedan går man snett upp över ena ögat, runt huvudet ovanför båda öronen, korsar den andra bindan över näsan, går ner över andra ögat, under båda öronen, sedan upp över ögat o. s. v., tills förbandet är färdigt. Båda öronen skola vara fria.

Ett öra, mitella. Mitellan viktes till en bredd av omkring 8—10 cm., mitten lägges över det sjuka örat, den ena ändan över hjässan, den andra under hakan och bakom det friska örat. Ovanför detta göres en korsning, och ändarna tagas runt om pannan och bakhuvudet samt knytas.

Ett öra, binda, bild 14, 15 (8 cm.). Man börjar med ett varv om halsen och rullar bindan i riktning åt det sjuka örat, sedan går man uppåt över det sjuka örats främre del, rätt över hjässan, bakom det friska örat, under hakan till nacken, snett uppåt ovanför det friska örat, om pannan, snett nedåt ovanför det sjuka örat, om nacken, under hakan, upp över det sjuka örat o. s. v., varannan gång över örat, varannan gång om pannan, tills *hela* den sjuka sidan är *väl* täckt, då man slutar med ett slag om pannan.

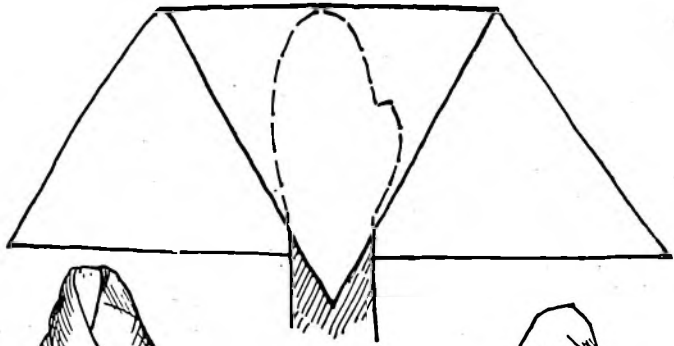
14

15

Två öron. Lägges såsom ett öra med den skillnad, att bindan (mitellan) lägges över båda öronen i stället för bakom ena örat.

Förband å trakten nedom öronen. (8 cm.) (Användes vid omslag för svullna körtlar.) Man börjar med ett varv runt halsen, gå sedan bakom vänstra örat, tvärs över hjässan, framför högra örat och runt om halsen ett helt varv. Därefter går man åter upp framför vänstra örat, tvärs över hjässan, bakom högra o. s. v., tills hela trakten nedom öronen är väl täckt. Båda öronen skola vara fullt fria.

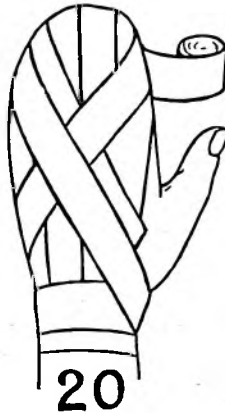
17

18

19

20

Näsförband. (5—6 cm.) Bindan klyves från båda ändar, så att endast en liten fyrkantig lapp är kvar på mitten. Denna lägges mitt över nässpetsen, varefter ändarna korsas, och den ena lägges ovanför, den andra nedanför örat, varefter man knyter i nacken.

Hakförband. (8 cm.) Bindan behandlas som föregående, lägges mitt över hakan, ändarna korsas, den ena framför, den andra bakom örat, och knytes på hjässan.

Hand, mitella, bild 17, 18, 19. Handen lägges på den utbredda mitellan med handleden mitt på långsidan, spetsen viktes över fingerspetsarna, varefter ändarna korsas över handryggen och om handleden samt knyts på handledens ryggsida. Spetsen drages över knuten och fästes med en säkerhetsnål.

Hand, binda, bild 20 (8 cm.). Bindan fästes om handleden. På översidan göres sedan en vändning, bindan lägges över fingerspetsarna till mellanhanden, här viktes bindan och lägges tillbaka över fingerspetsarna. Äro dessa nu ej fullt täckta, tar man flera slag på detta sätt. Sedan gör man en vändning på handryggen, tar bindan om lillfingersidan runt alla fyra fingrarna, korsar sedan på handryggen, om handleden. Med åttor om fingrar och handled fortsättes, tills hela handen är täckt, varefter man vänder och tar ett par slag runt om tummen (bindan rullas i riktning mot pekfingret), över handryggen, om handleden och sedan i åtta om tumfästet och handleden. Skulle det nu vara något inuti handen, som ej är täckt, får man ta ett korslag om mellanhanden.

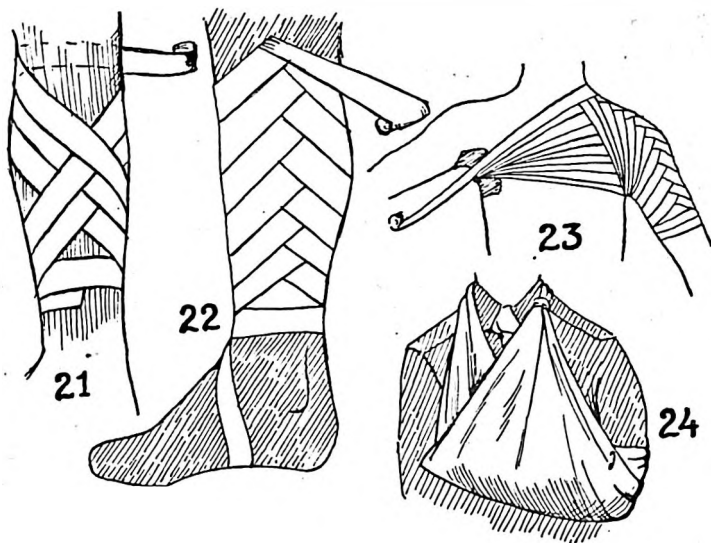
Mellanhand, binda. (8 cm.) Bindan fästes runt handleden, lägges sedan snett över handryggen, om mellanhanden ett helt varv, korsar snett över handryggen, om handleden, sedan i åttor om mellanhand och handled, tills hela skadan är täckt. Sitter skadan inuti handen, lägges bindan, så att korsningen kommer på insidan i stället för på handryggen. Sist fästes med ett slag om handleden.

Ett finger. (5 cm.) Bindan fästes om handleden, går sedan över handryggen till det finger, som skall bandageras, över fingerspetsen ner till mellanhanden, tillbaka över fingret i en ögla, sedan runt fingret med början vid fingerspetsen, tills

hela fingret är täckt (bindan rullas i riktning åt lillfingret), därefter ner över handryggen till lillfingersidan av handleden, runt denna, ånyo upp till fingret och i åtta om detta och handleden.

Arm med vikning (renversé), bild 22 (8 cm.) Början göres vid handleden, där bindan fästes med ett par rundgående slag. Sedan fortsättes uppåt, och då bindan ej vill falla efter armen, göres en vikning på armens yttersida uppifrån — nedåt. Då man kommer upp till armbågsleden, håller man armen lindrigt böjd, bindan lägges ett par varv löst om leden. Sedan tar man ett slag nedom, ett ovanför leden, så att de rundgående slagen fästas, varefter man fortsätter på såväl överarmen som på underarmen. Förbandet fästes med ett par slag som vid skulderförbandet.

Arm i åtta, bild 21 (8 cm.) Bindan fästes kring handleden, varefter man gått snett upp åt armens yttersida, om armen, korsar föregående slag mitt på armen, om handleden och sedan fortsättes på detta sätt uppåt i åttor, så att slagen läggas parallella och täcka varandra till hälften. Vid detta förband behöver man ej lägga särskilda slag kring armbågen.

Armbågsled, mitella. Spetsen lägges uppåt på armens ytersida, ändarna korsas i armbågsvecket, den ena tas ovanför, den andra nedanför armbågen, korsas åter i armbågsvecket och knytes på yttersidan. Spetsen fästes nedåt med säkerhetsnål över knuten.

Armbågsled, binda. (8 cm.) Bindan lägges ett par varv löst över själva armbågen, som hålles lindrigt böjd, varefter man gör ett par slag ovanför och nedanför leden i åttor, så att de rundgående slagen stadigt fästas.

Skuldra, mitella. En sammanviken mitella, ett band e. d., lägges under den friska armen och knytes över axeln på den sjuka sidan. Mitellans spets lägges under detta band, ändarna korsas runt överarmen och knytas, spetsen drages, så det blir jämnt, och fästes över bandet med en säkerhetsnål.

Skuldra, binda, bild 23 (10—12 cm.). Bindan fästes med ett par slag runt överarmen, lägges sedan över skuldran, under friska armen, över bröstet, över och runt om den sjuka armen, sedan över skuldran o. s. v. Härmed fortsättes tills hela skulderpartiet är täckt. För att undvika skavsår bör man lägga bomull mellan huden och bindan på den friska sidan. Armen bör sedan uppbindas i mitella.

Binda upp armen, bild 24. Vid alla hand- och armskador bör armen uppbindas i mitella. Armen böjes, så att handen kommer något högre än armbågsleden, mitellan lägges innanför armen med spetsen åt armbågen, rakt upp över axeln; den andra ändan tages snett upp till den andra axeln och knytes om halsen. Spetsen drages, så det blir slätt, sträcket framåt under mitellan och fästes med en säkerhetsnål. Man kan också taga den bakre ändan snett över ryggen och knyta över andra axeln.

Bröstförband, mitella. Mitellan lägges över bröstet med spetsen över ena axeln och knytes med den ända, som tages under den andra axeln, varefter den andra ändan fästes med två halvslag invid föregående knut.

Bröstförband, binda. (12—15 cm.) Bindan fästes kring midjan och lägges därefter ett helt varv runt, täckande det första varvet kring midjan till hälften. Sedan lägges bindan snett upp över bröstet, runt ena armen, snett ner över ryggen. Två varv, täckande varandra till hälften, gå därefter runt

bälen, varefter man åter gör ett slag snett över bröstet, runt armen, snett ner över ryggen, tvärs över bröstet o. s. v.

Ryggförband, mitella. Lägges såsom bröstförbandet, fast mitellan lägges över ryggen och knytningen göres på bröstet.

Höft, mitella, bild 25. Lägges som skulderförbandet, spetsen under ett band runt midjan.

Höft, binda. (12—15 cm.) Lägges som skulderförband. Man bör, för att få det fullt stadigt, taga första slaget om midjan två gånger, innan man går ner runt lårbenet.

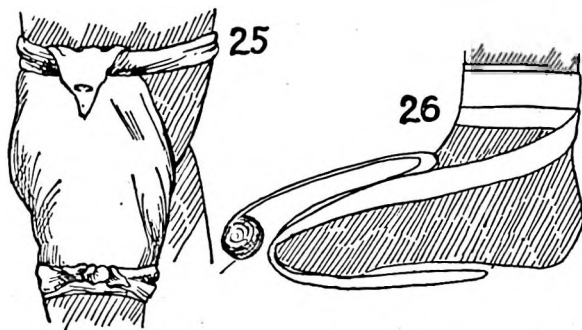
Knäled, mitella. Spetsen lägges uppåt, ändarna korsas i knävecket, tagas ovanför knäskålen, korsas där och i knävecket samt knyts framtill under knäskålen. Spetsen drages nedåt och fästes med en säkerhetsnål.

Knäled, binda. (10—12 cm.) Lägges som armbågsled.

Ben, binda. (12 cm.) Lägges som arm.

Fot, binda, bild 26 (10 cm.) Lägges som hand.

Häl, binda. (8—10 cm.) Bindan fästes runt vristen, lägges sedan ett par gånger runt själva hälen, så att den täckes, varefter man tar åttor om hålfoten och vristen, så att hälslagen fästas.

Rådlöshet och villervalla,

då en person skadat sig, är en vanlig följd av omgivningens oförmåga att bringa hjälp genom den totala bristen på hjälpmedel. Den första åtgärden, som blir avgörande för hela läkningsprocessen, är att tvätta såret och att anlägga ett förband, som hämmar blodflödet, lindrar smärtan och skyddar såret mot infektion. Förutom en bit rent linne erfordras härför ingenting annat än två saker, som böra finnas inom räckhåll både i hemmet och på längre utfärder:

SYSTER ELLAS LÖSNING

rengör och desinficerar såret, dödar smittoförande bakterier, av vad slag de vara må, och förhindrar därigenom uppkomsten av infektion. Ersätter fullständigt sublimat och andra desinfektionsmedel, vilka ej kunna köpas utan läkarrecept. Pris pr flaska med åtryckt bruksanvisning Kr 1:50.

SYSTER ELLAS SÅRSALVA

med Burows lösning håller såret rent och skyddat, mildrar sveda och värk och påskyndar läkningen vid skär- och stickskador, skrubbs- och krossår, brännsår och frostsador. Finnes i alla affärer till Kr. 2:50 pr burk och Kr. 1:10 pr tub. Genom sin koncentrerade form synnerligen dryg och billig i användningen.

Vänta ej med anskaffandet av sårsalvan och lösningen till det ögonblick, då de behövas och då de ej kunna anskaffas utan förlust av en dyrbar tid.

Tillverkare: FABRIKS A.-B. ELLAS, Stockholm

Telefoner 827 62, Vasa 146 18

Atelier Carl Sandels

Biblioteksgatan 4, 1 tr.

Telefon 12054

Utför all slags fotografering jörstklassigt

Gammal välkänd firma

Rekommenderas av Passbyrån för passfoto.

FÖRENINGSMÄRKEN

MEDALJER, PLAKETTER

Förstklassigt utförande

ALOIS RITTER

Ateljé för emalj arbeten

FLEMINGGAT. 1

Telefon Kh. 3861

STOCKHOLM

KARL W. OHLSEN

TANDTEKNIKER

Mottagning: Vardagar 10—3, 5,30 —7, Lördagar 10—3,
Söndagar 11—1.

Även tid efter överenskommelse.

Mälartorget 25 (4 tr. Hiss). Tel. N. 21640. Scouter 10%

A. B. MÄLARDALENS

TEGELBRUK

STOCKHOLM

2. SCOUTER I STOCKHOLM, GÖTEBORG O. MALMÖ
SKOLA KÄNNA DET VIKTIGASTE AV SIN STADS
GEOGRAFI; I STÄDER MED MER ÄN 10.000 INV.
STADEN SAMT OMGIVNINGARNA INTILL $\frac{1}{2}$ MILS
RADIE; PÅ ORTER MED MINDRE ÄN 10.000 INV.

1 MILS RADIE.

Geografiprovet avser att ge scoutflickan en sådan känne-
dom om sin hemtrakt eller hemstad, att hon hastigt kan be-
stämma genaste vägen mellan två platser, vid tillfrågan ge
önskade upplysningar samt vara till nytta vid både längre och
kortare budskickningar. Viktigast är naturligtvis, att hon får
en klar uppfattning om väderstreck, huvudvägar, spårvagns-
linjer, båt- och järnvägsförbindelser — alla de stora dragen,
så att hon så att säga överskådar staden eller trakten och är
fullständigt orienterad med densamma. Att också detaljerna
äro av stor betydelse, förstår man just vid tanke på bud-
skickningar o. d. Därför bör i geografiprovet ingå kändedom
om allmänna byggnader, såsom sjukhus, apotek, post och
telegraf, kyrkor, skolor, hotell m. m. I en större stad kan
man ej belasta minnet med alla sådana byggnader, utan man
får hålla sig till de viktigaste; i en mindre däremot, eller på
landet, bör man ha reda på så gott som varenda en.

Geografiprovet är det mest omfattande av II klass prov
och prövar scoutflickans tålmod och uthållighet mer än nå-
got annat. Det gäller att genom egna iakttagelser och min-
nesövning skaffa sig en kunskap, vars värde kan komma att
prövas vid alldeles oförutsedda tillfällen. Inlärandet av inne-
hållet i adresskalendrar och turisthandböcker ger blott en
bleklagd och snart glömd kunskap, varför detta sätt är för-
kastligt.

Bäst är att, vare sig hemorten är storstad, småstad med om-
givning eller landsbygd, börja med att genom karta reda upp
sina begrepp och skaffa sig den överskådlighet, som är nöd-
vändig, samt göra klart för sig platsens förhållande till och
förbindelse med andra orter. Därefter bör man indela sitt

område i flera delar, varje del lagom omfattande för en vandring, utlagd så att man kan iakttaga det mesta möjliga. Då man ju ej kan gå alla gator i en större stad och alla vägar på landet, måste man fylla de luckor, som uppstå i detaljkunskapen, dels genom att höra sig för om förhållandena i trakten, dels genom kartan och dels även *undantagsvis* med hjälp av uppslagsböcker.

Man kan gärna dela provets avläggande på flera gånger, om man vill, och omväxla med att göra det utomhus, då vädret är bra, och inomhus, då det är dåligt. En karta, och då helst blindkarta, är nödvändig inomhus. Både under förhöret och vandringarna bör vägen utstakas så, att man kommer upp på någon höjd, varifrån man har en god utsikt över trakten. I Stockholm äro Kronobergsparken, Vanadislunden, Skinnarviksberget, i Göteborg Masthuggskyrkan, Ramberget (på Hisingen) m. fl. lämpliga o. s. v. I de flesta trakter finns det oftast någon större eller mindre höjd, som då bör utnyttjas för såväl geografiprovet som orientering i allmänhet. Platser sedda uppifrån bli så förändrade, att just klarheten i uppfattningen prövas vid detta tillvägagångssätt, på samma gång som det ger en oväderlig överskådlighet.

Då man repeterar eller förhör inomhus, kan man ordna detta som skrivlekar, t. ex. att på bestämd tid uppskriva offentliga byggnader, kyrkor o. d., att bestämma genaste vägen från en angiven plats till en annan, att redogöra för något för trakten speciellt utmärkande, antingen det är en trakt med många sjöar och vattendrag eller en med berg och höjder o. s. v. — Geografiprovet kan inläras och förhöras med mycken omväxling, ju mer dess bättre, och ger, hur underligt man än tycker det låter i början, fritt spelrum för fantasien.

Såsom exempel på provets uppdelning i olika områden medtagas här "vandringarna" inom Stockholm.

Vandring 1: Stortorget, Trångsund, Storkyrkobrinken, Riddarhusstorget, Riddarhusbron, Riddarholmen, Järnvägsbron, Tegelbacken, Stadshusbron, Hantverkaregatan, Agnegatan, Bergsgatan, Polhemsgatan, Kronobergsparken, Kungsholmsgatan, Mariebergsgatan, Fleminggatan, S:t Eriksgatan, S:t

Eriksbron, S:t Eriksplan, Torsgatan, Norra Bantorget, Vasagatan.

Vandring 2: Stortorget, Köpmangatan, Köpmantorget, Skärgårdsgatan, Svartmangatan, Österlånggatan, Järntorget, Triewaldsgränd, Slussen, någon av Slussgatorna, Hornsgatan, Torkel Knutssonsgatan, Wolmar Yxkullsgatan, Ringvägen, Maria Högbergsgatan, Götgatan, Folkungagatan, Erstagatan, Fjällgatan, Katarinavägen.

Vandring 3: Stortorget, Källargränd, Slottsbacken, Yttre Borggården, Lejonbacken, Norrbro, Gustav Adolfs torg, Malmtorgsgatan, Brunkebergstorg, Beridarebangatan, Mästersamuelsgatan, Slöjdgatan, Hötorget, Olofsgatan, Adolf Fredriks Kyrkogård, Wallingatan, Drottninggatan, Norrtullsgatan, Odenplan, Norrtullsgatan, Vanadislunden, Vanadislunden, Frejgatan, Roslagsgatan, Roslagstull, Frescati.

Vandring 4: Karl XII:s torg, Södra Blasieholmshamnen, Skeppsholmen, Norra Blasieholmshamnen, Nybrohamnen, Birger Jarlsgatan, Engelbrektsplan, Engelbrektsgatan, Liljansplan, Valhallavägen, Jungfrugatan, Östermalsgatan, Artillerigatan, Riddaregatan, Nybrogatan, Nybroplan.

Vandring 5: Djurgårdsbron, Lejonslätten, Djurgårdsslätten, Bellmansro, Manilla, Gröndal, Djurgårdsbrunn, Strandpromenaden, Diplomatstaden.

Obs! Alla förstäder och deras kommunikationer!

3. KUNNA SIMMA 60 METER

Undervisning i simning inledes, när så behöves, med torrsimning, d. v. s. förberedande övningar på land. Samtidigt med dem bör man öva simtagen i vattnet på så sätt, att varje övning, som genomgåts på land, omedelbart tillämpas i vattnet. Låter detta sig icke göra, kan man under vintern genomgå torrsimningsövningarna och förlägga övningarna i vattnet till sommaren. Det förstnämnda sättet är att föredraga.

Övningarna på land och i vatten indelas i:

1. Armsim i tre lika och tre olika tidmätt.
2. Bensim d:o.
3. Kombinerad arm- och bensim i fyra lika och fyra olika tidmätt.

ÖVNINGAR PÅ LAND.

1. *Stående armsim*: armarna framåt — sträck!

Armarna sträckas vågrätt framåt med flatsidan av händerna vända nedåt. Pekfingrarna hållas intill varandra och tummarna tätt under de andra fingrarna. Handen hålles något kupig.

Armsim — ett, två, tre!

På "*ett*" föras armarna vågrätt utåt i jämnhöjd med axlarna och i rät linje med varandra samt med lillfingersranden uppåt;

på "*två*" föras händerna kortaste vägen framför bröstet med pekfingersranden före. Händernas ställning liksom i utgångsställningen samt överarmen intill kroppen;

på "*tre*" sträckas armarna vågrätt framåt till utgångsställningen; kvarhållas i denna ställning ett par sekunder.

Vauligaste fel:

att tummarna hänga slappa,

att armarna föras för långt bakåt,

att axlarna skjutas upp i ställning "*två*",

att överarmarna ej genast föras intill kroppen, och

att eleven ej stannar nog länge på tidmätt "*tre*". Armsim

bör även genomgå i framåtböjd ställning samt framliggande ställning över armbänk, pall e. d.

2. *Liggande bensim*: Ligg ner! Liggande ställning på rygg intages på golvet.

Bensim — två, tre, fyra!

På "*två*" uppdragas benen med väl skilda knän, hämlarna tillsammans, vristerna sammandragna och fotspetsarna utåtvända;

på "*tre*" sträckas benen hastigt och långt utåt sidorna med fortfarande sammandragna vrister;

på "*fyra*" föras benen kraftigt tillsammans, och vristerna sträckas. Utgångsställningen bibehålles några sekunder, innan benen ånyo böjas.

Ann. Räkningen vid bensim börjar alltid med "*två*", emedan benens första rörelse infaller på armrörelsens andra tidmätt i kombinerat arm- och bensim.

Vanligaste fel:

att knäna dragas upp under magen,

att vristerna sträckas för tidigt, och

att benen ej föras ordentligt tillsammans på "*fyra*".

Bensim kan även utföras i sittande ställning samt i framliggande ställning över simbänk, pall e. d. med stöd för händerna.

3. *Framliggande arm- och bensim*: framliggande ställning intages tvärs över en simbänk eller annan bänk. Vid kombinerat arm- och bensim sträckas armarna framåt enligt föregående beskrivning, och benen hållas tillsammans med tåspetsarna utåtvridna och lätt stödda i golvet.

Arm- och bensim — ett, två, tre, fyra!

På "*ett*" föras armarna utåt;

på "*två*" böjas armar och ben;

på "*tre*" sträckas armarna framåt och benen åt sidan; och

på "*fyra*" föras benen tillsammans med sträckta vrister (obs! armarna still). Utgångsställningen bibehålles här efter ett par sekunder, innan armarna ånyo föras utåt.

ÖVNINGAR I VATTNET.

Undervisningen bör ske på grunt vatten. Eleven intager huksittande ställning, med hakan i vattenbrynet, och simmar efter instruktörens höga räkning bröstsim med armarna. Därefter övas eleven att ligga på simkudde. Denna placeras under bröstet, något nedanför armhålorna. Med stöd för händerna mot en spjåla vid vattenytan kommenderas bensim enligt föregående. Finnes tillgång på två simkuddar, placeras den ena under bröstet, och i den andra fattar eleven med framsträckta armar strax vid dynorna, så att kuddens band hålles sträckt. Simtagen med benen utföras noggrant enligt reglerna för torrsimning. Särskilt bör tillses, att fötterna ej komma ovanför vattenytan, vilket undvikas genom att hålla knäna vitt skilda, när benen böjas. Även vid enbart armsim är det fördelaktigt med två simkuddar. Den ena kudden placeras som ovan, och den andra under magen. Benen hållas därvid åtskilda för att underlätta balansen. Sedan övas eleven i kombinerat arm- och bensim. Instruktören bör noga tillse, att eleven andas lugnt och jämnt och ej håller andan av fruktan för att sjunka eller få kallsupar. Allt emellanåt bör eleven tillhållas att doppa huvudet med öppna ögon ("se i vatt-net") Så snart eleven vunnit säkerhet i simning på simkudde, utbytes denna mot simgördel. Många lära sig lätt och behöva ej alls använda dylik. Vid första övningen på djupt vatten bör den dock användas. Råkar eleven en gång komma under vattnet, innan hon är säker att kunna reda sig själv, uppstår vanligen rädsla för vatten, och allt intresse för simning går förlorat. Instruktören bör därför aldrig straffa eller hota eleven med att doppa henne.

Simprovet skall utföras utan vila, och simsättet skall vara bröstsim.

För bilder och vidare upplysningar, se: Svenska Livräddningssällskapets handbok i Simning och Livräddning.

4. KUNNA KOKA ÄGG, GRÖT OCH VÄLLING, POTATIS, FRUKTSOPPA, CHOKLAD

De enkla maträtter, som äro uppsatta i proven, såväl till I som II klass, äro lämpliga vid läger och utfärder. Sker matlagningen inomhus, avser den att lära flickorna renlighet, ordning, reda och planmässighet i arbetet. — För att beskrivningarna tillika skola kunna vara hjälp vid läger, äro de beräknade för 10—12 scouter.

Ägg. Läggas i kokande vatten och få, för att bli löskokta, koka i 3 å 4 minuter. De tagas genast upp ur det varma vattnet och spolas över med kallt, för att skalet skall släppa. Har man ingen klocka, lägger man ägget i kallt vatten och låter det blott koka upp; detta motsvarar en kokning på 3 minuter. Ett mycket färskt ägg fordrar något längre kokning än ett äldre.

Havregrynsgröt, 10 kkp. havregryn läggas i 4 l. kallt vatten och kokas under flitig omrörning, tills grynen kännas riktigt mjuka. Salt efter smak.

Korngrynsgröt. 8 kkp. korngryn vattenläggas kvällen före användandet. Kokas därefter i samma vatten under ständig omrörning och spådas, tills de äro alldeles mjuka och gröten lagom tjock. Salt efter smak.

Vattgröt. 4 l. vatten får koka upp, varefter 14 kkp. rågmjöl iblandas under kraftig vispning. Gröten får koka omkring en halv timma under ständig vispning; tillsättes med salt.

Fruktsoppa. 6 hg. torkade äpplen (av blandad frukt tages något mer) sköljas och få ligga över natten i det vatten (omkring 4 l.), vari de skola kokas. Soppan får koka med omkring 3 kkp. socker, tills frukten är genomkokt. Tre matskedar potatismjöl, utrört i litet vatten, vispas ner i den kokande soppan, som därefter får koka upp. Man kan utesluta avredningen, men soppan drar då något mera frukt och socker.

Välling. 5 l. mjölk, eller delvis vatten, kokas upp. 2 kkp. mjöl, utrört i vatten, ivispas kraftigt. Vällingen får koka un-

der ständig vispning i minst 10 minuter. Avsmakas med socker och salt.

Potatis. Man väljer potatis av ungefär lika storlek. (Koka eljest de större några minuter innan de mindre iläggas!) Man skall koka på sakta och jämn eld. I slutet kärl kokas med vatten till potatisens halva höjd; i öppet med så mycket att det står över den. I mtsk. salt till varje liter potatis. Potatis behöver i allmänhet koka i 25—30 minuter, men man prövar med en liten sticka om den är mjuk. Man slår bort vattnet, när potatisen är färdig.

Choklad. Man beräknar en dryg tesked cacao pr kopp. När vattnet kokar upp, håller man i cacaon under kraftig vispning. Socker efter smak. Har man ej cacao utan kakchoklad, bör denna skäras i småbitar och kokas likasom cacao. Man kan koka choklad på enbart vatten eller mjölk eller båda delarna blandat, allt efter tillgång.

Vid lägerelden

smakar en kopp choklad
dubbelt så härligt och
är mycket mera närande,
om man till den använder

MJÖLKCENTRALENS STERILGRÄDDE

Observera den röda etiketten med skyddsmärket!

WINBORGS DELIKATA SÅSER

TOMATSÅS (Ketchup)

SENAPSSÅS

PIFSÅS

BIFFSTEKSSÅS

WORCESTERSÅS

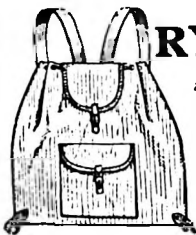
REKOMMENDERAS

FÖRSÄKRINGS-AKTIEBOLAGET F Y L G I A

GRUNDAT 1881

MEDDELAR ALLA SLAGS FÖRSÄKRINGAR
(utom livförsäkring)

Huvudkontor: Hamngatan 2, Stockholm

RYGGSÄCKAR

av prima grönt, impregnerat tyg,
läderkantade och med prima
läderbärremmar

Med en ficka
Storl. 40×42

2: 25

Med 2 fickor
Storl. 42×49

3: 25

Odengatan 59

HYVÉNS

Stockholm

John Jönssons Bagerier

Drottningholmsvägen 11. Hantverkaregatan 86

REKOMMENDERAS

Specialité: **MATBRÖD**

Norr 8911

5. KUNNA SKRIVA OCH LÄSA MORSE-ALFABETET

Morse är det språk, som användes vid telegrafering. Det är internationellt, d. v. s. alfabetet på morse är lika i hela världen. Morsealfabetet består av korta och långa signaler:

a	. —	t	—
b	— . . .	u	. . —
c	— . — .	v	. . . —
d	— . .	w	. — —
e	.	x	— . . —
f	. . — .	y	— . — —
g	— — .	z	— — . .
h	å	. — — . —
i	. .	ä	. . — — (nautiskt å)
j	. — — —	ä	. — . —
k	— . —	ö	— — — .
l	. — . .	ch	— — — —
m	— —	punkt (= 3 i)
n	— .	komma	. — . — . —
o	— — —	frågeteck.	. . — — . .
p	. — — .	utropst.	— — . . — —
q	— — . . —	anrop
r	. — .	(= s)	
s	felslagning

Siffror:

1	. — (— — —)	6	—
2	. . — (— —)	7	(—) — . . .
3	. . . — (—)	8	(— —) — . .
4 —	9	(— — —) — .
5	0	(— — — —) —

Detta prov är en förberedelse till I klass signalering. Även den, som till I klass väljer semaforering, kan mången gång ha både nytta och nöje av morsealfabetet.

Provet går till så, att flickorna få en text, som de översätta till morse, därpå en annan skriven på morse, som de förvandla till vanlig skrift. För att kunna godkännas böra bådadera vara felfria.

En lämplig övning att få alfabetet att sitta kvar i huvudet: Håll ena handen knuten. För varje gång pekfingeret sträcker ut, betyder det en kort signal, för varje gång pek- och långfinger sträcker, betyder det en lång.

6. KUNNA SY I KNAPPAR OCH SY KNAPP- HÅL SAMT LAGA MINDRE HÅL Å KLÄDER

Lappa hål å kläder. Sedan man jämnat hålets kanter så trådrätt som möjligt, klipper man till en lapp, som går $1\frac{1}{2}$ cm. utanför hålets kanter, och viker in $\frac{1}{2}$ cm. sömsmån på varje sida. Man passar därefter in lappen trådrätt över hålet och ser till, att man får lika stor sömsmån på alla sidorna. Lappen tråcklas först och sys sedan med kaststygn. Tyget klippes på baksidan ungefär $1\frac{1}{2}$ cm. från kastsömmen, varefter man viker in $\frac{1}{2}$ cm., så att sömmen kommer att bli ungefär 1 cm. bred. För att få hörnen vackra gör man i varje hörn ett litet snitt och syr sedan med små fällstygn. — På klädningar o. d. gör man ej fällsöm, utan pressar sömmen isär på baksidan och kastar den.

Stoppa en reva. Man trär fram och tillbaka med små stoppstygn vinkelrätt mot revan. Stygnen gå varannan gång över, varannan gång under revans kant. Omkring 1 cm. på vardera sidan om revan bör man trä.

Knapp med hals. Knapphalsen göres något längre än tygets tjocklek. Man sammanbinder med åttor de båda stolpar, som tråden bildar mellan knappen och tyget. (Hardangersöm). Detta börjas närmast knappen, och man trär så tätt som möjligt ända ned till fästet. Knapp med hals användes egentligen endast i tjockare kläder, kappor, ulstrar o. d., samt när man vill ha det särskilt starkt.

Knapphål. Först klippes knapphålet, och längden beräknas efter knappens storlek. Hålet kastas, om tyget rispar upp sig. Ett knapphål sys helst från vänster till höger med knapphålsstygn. Obs.! Ej langettstygn.

7. KÄNNA KOMPASSEN SAMT KUNNA ANGIVA VÄDERSTRECKEN MED LEDNING AV SOLENS STÄLLNING OCH ANDRA I NATUREN FÖREKOMMANDE KÄNNETECKEN

Som ovan nämnts i fråga om III-klass-provet, är även detta prov endast en ytterligare förberedelse till I klass. Den grund, man härvid har att bygga på, är naturligtvis III-klass-provet, och detta bör därför, först åtminstone, till en del repeteras. Särskilt bör man tillse, att förklaringen av själva kartan, dess skala, tecken och kompassen äro klara. En repetition av de vanligaste tecknen får man till skänks genom en både rolig och nyttig övning, som på detta stadium är varmt att rekommendera: man väljer på kartan en väg, så omväxlande och rikhaltig som möjligt, och låter flickorna följa denna och tala om allt, som möter dem på ömse sidor om vägen, såväl närbelägna föremål som de utsikter, man från vägen bör kunna se, samt lutningsförhållandena och terrängbeklädningen — om man går uppför eller utför backar, om marken på vardera sidan sluttar mot eller från vägen och om den löper genom skog, öppna fält eller sumpmarker. Detta blir en övning att använda de kunskaper, som erhållits i III-klass-provet för att bedöma terrängens allmänna utseende och överskådlighet och meningen är just, att man av kartan skall kunna få en klar föreställning om verkligheten. Flickorna böra övas att använda sin fantasi, så att de se bilden för sig och beskriva den med verkligt liv och åskådlighet. Då blir övningen också inte bara nyttigt utan på samma gång rolig och utvecklande.

När man sedan skall gå vidare, gäller det här framför allt de olika sätten att orientera sin karta.

Med att orientera kartan menar man att inrikta den, så att alla kartans linjer sammanfalla eller bliva jämnlöpande med motsvarande linjer i verkligheten. Då kartan är en rätt avbildning av verkligheten och ritad i plan, är det ju tydligt,

att detta måste bli fallet, om man endast väljer *en* linje på kartan och bringar kartan i sådant läge, att denna linje sammanfaller med motsvarande linje i verkligheten. (Man får dock ej tro, att detta är så naturligt, att det ej kan kräva en förklaring. En sådan gives lättast genom en schematisk teckning: man drar upp några enkla linjer på ett papper, som får föreställa verklighet, och en förminskad bild av samma linjer på ett annat papper, som får föreställa karta. Markerar man så en av linjerna på "kartan" och motsvarande i "verkligheten" och lägger papperen så, att dessa båda linjer sammanfalla, så kan man ju utan vidare se, att också alla de andra linjerna, som på kartan och i verkligheten motsvara varandra, bliva parallella). — Nyttan av orienteringen är uppenbar. Man har nu på kartan framför sig en verklighet i smått och kan taga vilka linjer på kartan som helst och omedelbart ha riktningen på deras motsvarigheter i verkligheten. Detta är också det enda riktiga sättet att förfara, och man bör *icke* stå med kartan rättvänd framför sig och uträkna riktningen först på kartan: NNV med så och så många graders dragning åt N (ungefär) och sedan taga till kompassen och där avläsa samma gradtal. Detta är naturligtvis mycket besvärligt och kan dessutom aldrig bli fullt riktigt, då man icke kan avläsa några gradtal på kartan. (Då skulle man först ta till gradskiva också!) Bäst är alltså att göra det till en regel att, när man läser karta ute i terräng, *alltid ha kartbladet ungefärligen orienterat och noga orienterat, så snart man skall utgå en exakt riktning.*

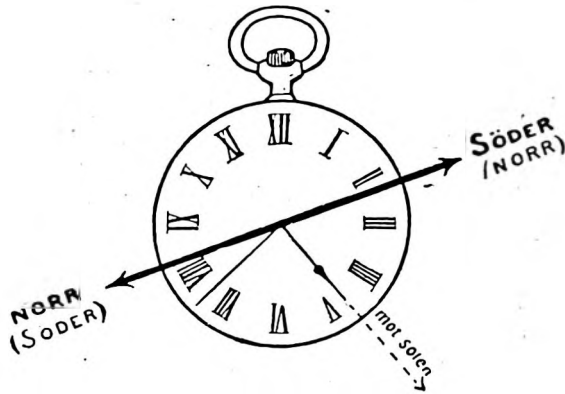
Som ovan nämnts, kan orientering ske med hjälp av vilken linje som helst, som kan bringas i parallellt läge med sin motsvarighet i verkligheten. Men den bästa och bekvämaste vid noggrann orientering är naturligtvis Nord- och Sydlinjen, emedan den kan så lätt och exakt bestämmas med kompassen. På kartan utvisas den av meridianerna. (När det gäller de rektangulära bladen *endast* av dessa; man får icke rätta sig efter kartkanterna, som endast på gradbladen sammanfalla med rättvisande norrstrecker).

Orientering av kartan med kompass tillgår sålunda: man lägger kompassen på kartan, så att kompassrosens Nord- och

Sydlinje sammanfaller med den av kartans meridianer, som går närmast den punkt, där man befinner sig. Sedan vrider man det hela så, att kompassnålens norrända pekar — icke rakt på — utan så många grader V om kompassrosens N, som svarar mot ortens missvisning. (Man bör helst alltid ha graderade kompasser). Den pil, som på en del kompassrosor finnes anbragt V om N-strecket, visar endast att missvisningen är västlig. Dennas storlek kan ju ej utsättas, då den växlar med tid och ort.

Har man ingen kompass, är det likväl möjligt att finna väderstrecken med hjälp av solen och klockan på dagen och månen och klockan eller stjärnorna om natten. Det på så sätt funna N-strecket — och därmed kartans orientering — kan naturligtvis ej bli lika exakt som med kompass. Men åtminstone i fråga om solen och stjärnorna kan resultatet med tillräcklig noggrannhet bli ganska gott.

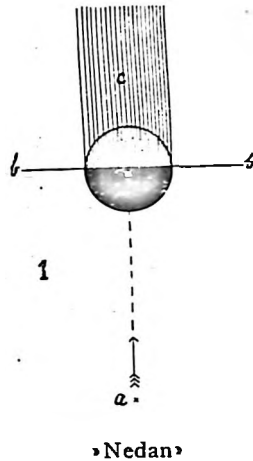
Genom jordens rotation från V till Ö synes solen som bekant skrida över himlavalvet från Ö till V. Härvid kommer den att stå rakt i S den tid på dygnet, då den står högst på himmeln, eller kl. 12 på dagen. Ju längre den kommer på himmeln, dess mera närmar den sig N, och om vi ha midnattssol, se vi den då rakt i N kl. 12 på natten. Mitt emellan dessa tider — kl. 6 — står den på morgonen i Ö, på kvällen i V. Kl. 9 f. m. står den i SO, 3 e. m. i SV, 9 e. m. i NV,

3 f. m. i NO, kl. 1,30 f. m. i NNO, 4,30 f. m. i ONO o. s. v. Vid ojämt klockslag kan det emellertid vara bekvämare att på följande sätt direkt taga reda på Nord- och Sydlinjen: man håller klockan så, att timvisaren pekar rakt mot solen; (detta sker bäst genom att sätta en pinne rakt upp och låta timvisaren sammanfalla med dess skugga, som faller över klockan. Man får blott tillse att pinnen hålles lodrätt, då skuggan annars blir sned). Om man nu delar vinkeln mellan timvisaren och en linje, dragen från tolvan till klockans medelpunkt, mitt itu, så har man där Nord- och Sydlinjen. Vilketdera hållet, som är N och vilket S, har man ju vanligen omedelbart klart för sig, annars får man tänka sig för, om det är dag eller natt. På dagen (6 f. m.—6 e. m.) kommer den del av linjen, som går närmast 12, att peka åt S; på natten (6 e. m.—6 f. m.) kommer denna del att peka åt N. — Liksom man kan begagna solen och klockan som kompass, kan man naturligtvis omvänt använda solen och kompassen som klocka.

Om natten, då solen försvunnit under horisonten, kan man, om månen är uppe, ändå begagna kännedom om dess ställning vid olika tider. Av månens belysning kan man nämligen sluta sig till, var solen står, ty månen är ju icke en självlysande kropp, utan får allt sitt ljus från solen. Under sitt omlopp kring jorden kommer den att vända mer eller mindre, allt eller intet, av sin belysta sida åt oss, och det är detta vi kalla månens "faser".

Månens "faser" och sättet att därav sluta till solens ställning. A visar månens utseende i varje särskilt fall. B är en schematisk bild av dess ställning och belysning. — Den hälvt av månen, som icke får någon belysning från solen, är alldeles mörk (på bilderna svart) och på grund härav osynlig. Av den ljusa hälften är den del, som i varje fall vändes från oss, på bilderna lätt skuggad.

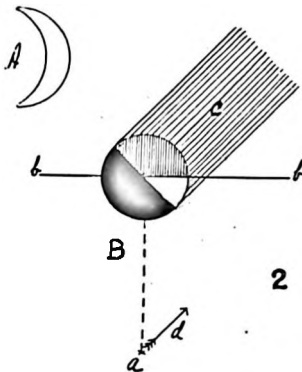
Den helt vita delen betecknar alltså den åt oss vända delen av den belysta halvan eller m. a. o.: vad vi verkligen se av månen.

Då månen är i "nedan", befinner den sig mellan solen och jorden, så att hela dess belysta sida är vänd från oss. Vi ha alltså solen i *samma* riktning som månen. Men då vi icke se någondera, är detta fall praktiskt betydelselöst; det medtages här blott för fullständighetens skull.

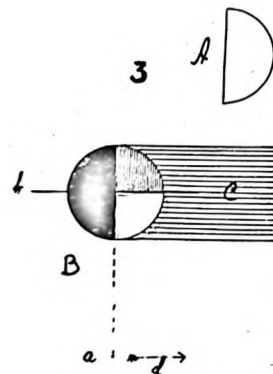
Nymåne etc. Se fig. 2.

Schematisk bild av en sådan månens ställning och belysning: *B*. Vi befinner oss i punkten *a* och ha alltså den hälvt av månen, som ligger nedanför linjen *b*, vänd mot oss. Av denna hälvt är endast den högra fjärdedelen belyst. Solstrålarna *c* måste då falla på månen så, som bilden visar, och pilen *d* utvisar alltså den riktning, i vilken vi ha solen. På det oändliga avstånd, där solen befinner sig, krymper nämligen avståndet mellan månen och jorden samman till en punkt, så att riktningen mellan jorden och solen blir densamma, som mellan månen och solen.

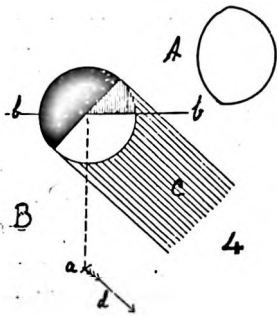
Lättare än genom ritningar förklaras detta för flickorna med hjälp av en boll, till hälften ljus och till hälften mörk. Om man vrider denna så, att den visar hela, tre fjärdedelar,

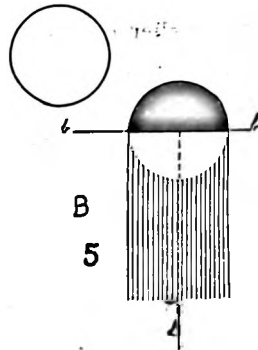
Nymåne. En kvartsmåne i tilltagande »ny». A.

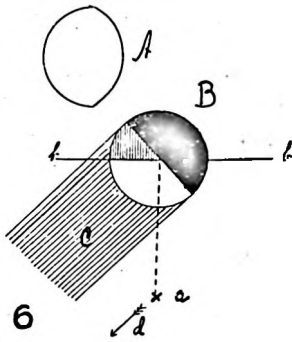
Halvmån i tilltagande »ny».

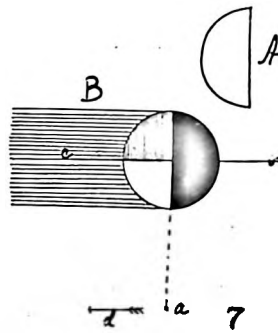
Tre fjärdedels måne i tilltagande »ny».

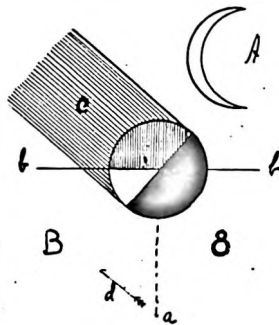
Fullmåne.

Tre fjärdedels måne i avtagande.

Halvmåne i avtagande

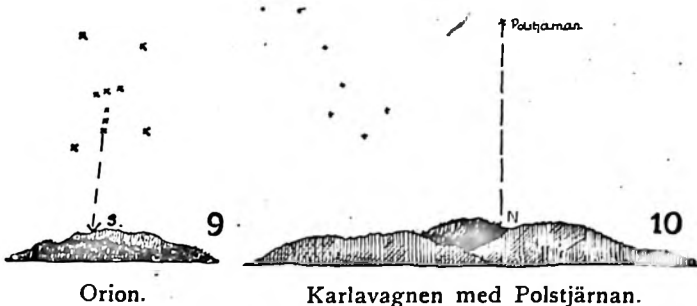
En kvarts måne i avtagande »nedan»

hälften eller en fjärdedel av den ljusa sidan, inses lätt i vilken riktning solstrålarna skulle komma, för att denna sida skulle bli belyst.

Den ställning, som solen intager i förhållande till månen, blir alltså i korthet följande: Vid "nedan" ha vi solen i samma riktning som månen, vid fullmåne i rakt motsatt riktning. Då månen är i tilltagande, "ny", ha vi solen till höger om densamma, då den är i avtagande, "nedan", till vänster — mer eller mindre alltefter månens storlek. Vid en liten smal skära är vinkeln mellan de båda riktningarna mycket liten, vid en fjärdedels måne en halv rät, vid halvmåne en rät, vid tre fjärdedels måne en och en halv rät o. s. v. — Då man emellertid utom vid fullmåne och möjligen vid precis halv måste taga vinklarna på ett ungefär, blir bestämningen blott tillnärmelsevis riktig.

Ett säkrare norrsträck få vi i klart väder med hjälp av stjärnorna. Polstjärnan, som alltid står rätt i N, finner man, om en linje, som sammanbinder Karlavagnens bakre hjul tänkes förlängd uppåt 6—7 gånger. Polstjärnan är den största stjärnan i stjärnbilden "Lilla björn". Likaså kan man orientera sig efter stjärnbilden Orion. Det s. k. "Svärdet", som hänger ned från Orions bälte, pekar alltid mot S.

Slutligen ha vi en del "tecken i naturen", som kunna ge oss små upplysningar om väderstrecken. — Snön smälter först på sydsluttningarna. — Träden bli vanligen lummigare på den sida, som är vänd åt S. Detta gäller emellertid icke t. ex. i

ett skogsbryn, där träden stå tätt; de sträcka då alla sina grenar ut mot den fria sidan. Icke heller håller det streck, om träden stå utsatta för mycken och ensidig vind. — Mossan bekläder trädstammarna ymnigast på nordsidan, en följd av att denna sida är kallare och fuktigare och mindre belyst av solen. — Myrstackar förekomma mest på sydsluttningar och på södra sidan om stenar eller trädstammar. — I berghäl-larna finnas millioner räfflor (minne från istiden), som, i så gott som hela landet, gå i riktning från NV till SO — Alla dessa tecken kunna dock på sin höjd ge en liten ledning; att orientera kartan efter dem kan naturligtvis icke komma i fråga. I allmänhet äro de mera nöjsamma och intressanta att iakttaga än egentligen användbara. — En hjälp till verklig orientering är det däremot, om man står invid en kyrka, eftersom åtminstone alla äldre kyrkor ha sitt kor i Ö och ligga med längdriktningen i Ö—V. Man bör dock taga något annat sätt att ungefärligen finna väderstrecken till hjälp för att övertyga sig om, att det verkligen förhåller sig så med den ifrågavarande kyrkan.

8. PÅ SPARBANKSBOK HAVA MINST I KRONA

Både för scoutledare och utomstående är det ofta svårt att få den riktiga uppfattningen av detta prov, då det i så hög grad är beroende av flickornas levnadsförhållanden. Provet är i inskränkt bemärkelse en praktisk tillämpning av 9:e budet i scoutlagen. Det vill påvisa sparsamhetens betydelse och vill lära scoutflickan, att även hon genom eget verkligt arbete kan skaffa sig en tillfällig förtjänst. Det vill visa henne, att det genom arbete och sparsamhet finns möjligheter även i smått att "kunna reda sig själv och hjälpa andra".

I ryggsäcken

bör alltid finnas

Lazarol och Lazarin. Det lönar sig att vara förutseende och vid idkande av sport och friluftsliv alltid medföra lämpliga medel för att lindra och läka särskador, som man tyvärr lätt ådrager sig vid vistelsen i skog och mark. För sårbehandling, rationell fotvård, mot myggbett och brännskador äro Lazarol och Lazarin utmärkta medel. Följ bruksanvisningen och Ni skall se att

Lazarol och Lazarin

är ett alldeles utmärkt litet fältapotek

VITRUMS FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält fördrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å

**Apoteket Vasens Apoteksvarucentrals
Laboratorium, Stockholm**

Originalflaska om 500 gr. Nedsatt pris kr. 3:25

Fås på alla apotek.

Om Vitrums Ferrol ej finnes på närmaste apotek, tillskriv fabrikanten,
Apoteket Vasen, Stockholm

PROV FÖR I KLASS

I. KÄNNA TILL SÅRBEHANDLING, KUNNA ANLÄGGA STÖDJEFÖRBAND VID BENBROTT; OMHÄNDERTAGA EN AVSVIMMAD, BEHANDLA BRÄNN- OCH FROSTSKADOR, BORTTAGA SMOLK I ÖGAT

Sårbehandling.

Det är inte alltid säkert, att ett till synes litet sår är mindre farligt än ett stort. Vid bedömandet av ett sår bör man därför ta hänsyn, inte blott till sårets djup och storlek, utan ock till *vad* som förorsakat såret — man skiljer därvidlag på stick-, skott-, snitt- och krossår — samt *var* det är beläget. Djupare, starkt blödande sår måste snarast möjligt komma under läkares behandling för att eventuellt sys ihop. Men man får ej heller på egen hand sköta ett litet, obetydligt blödande sår, där man kan befara infektion, eller att någon sena blivit avskuren (patienten förlorar förmågan att böja, sträcka eller vrida), att något underliggande ben blivit skadat eller såret är beläget i närheten av en led, o. s. v.

Ett förband till skydd lägges på alla sår, antingen patienten skall föras till läkare, eller såret är av den beskaffenhet, att man kan sköta det själv. — Till ett sår, som förorsakats av ett praktiskt taget rent föremål, och som blött rikligt, behöver man ej använda desinfektionsmedel, såsom jodsprit, vätesuperoxid. Man tvättar blott huden kring såret med kokt vatten eller i brist härpå med så rent vatten som möjligt, t. ex. rinnande eller solbelyst vatten. Fysiologisk koksaltlösning (9 gr. koksalt, d. v. s. ungef. en struken tesked till 1 l. vatten kokas i 20 min.), är ändå bättre till tvättning av sår. Man kan också desinfektera sårets omgivning med jodsprit eller vätesuperoxid. En steril (= bakteriefri) kompress eller det re- nast möjliga linne, t. ex. den sida av en bykad näsduk, som ej

blivit vidrörd, lägges närmast såret. Därefter bomull och en binda eller gummihäfta, som fasthåller förbandet. Ett vanligt första förband, som en scout alltid bör ha med sig, innehåller 2 kompresser, 2 bindor och bomull — alltsammans sterilt och inneslutet i ett vaxdukspaket. Röda Korsets första förband, som dessutom innehåller jodsprit, är särskilt bra.

Då man har anledning befara, att något orent inträngt i såret, måste detta desinfekteras. Detta sker fortast och säkrast, om man penslar jodsprit över såväl såret som huden däromkring. Om främmande föremål, såsom grus, klädes-trasor m. m. kommit in i såret, tar man bort det mesta med en pincett eller sax, som steriliserats genom några minuters kokning i vatten med något soda, eller som hållits i en icke sotande låga. Det, som finns kvar, avlägsnas med vätesuperoxid, vilket genom sitt bubblande verkar förutom kemiskt även mekaniskt rengörande. Ofta är det fördelaktigt att begagna både jodsprit och vätesuperoxid. Tag i så fall först jodspriten, som bör penslas på torr hud. Då man varken har jodsprit eller vätesuperoxid till hands, får man nöja sig med blott kokt vatten, fysiologisk koksaltlösning, brännvin eller eau de cologne (ej parfym) i stället. — Endast om förbandet blivit genomblodat eller om hetta och värk uppstått — i vilket fall såret trots allt ej var rent — skall det läggas om. Eljest skall förbandet ligga orört, tills såret kan antagas vara läkt.

Om ett sårs omgivningar bli röda och ömma, är detta tecken till börjande *varbildning*. Ett sådant sår måste hållas öppet, så att varet kan rinna ut, eller, om sårytan redan läkts, måste det öppnas. Man tvättar såret med vätesuperoxid och ofta behandlas det med V. V. O. (kompressen uppvriden i Burows lösning) eller hydrozonsalva. Tills såret renat sig, lägger man om det morgon och kväll; sedan får det läka under vanligt sterilt förband. Variga sår, som ej vilja rena sig, eller äro av allvarligare art, skola alltid behandlas av läkare.

Anm. På mindre, ej variga, sår lägger man ofta *Collodium-förband*. Detta består av litet steril förbandsgas, ej större än att den täcker själva såret, samt ett tunnt lager bomull däröver. Bomullens uppfransade kanter penslas fast vid huden med Collodium Elasticum. Oftast lägger man ytterligare ett

eller ett par tunna lager bomull, vilka likaledes penslas fast. Collodiumförbandet är mycket användbart på rena sår, ty det sitter bra fast, tar ringa plats och är bekvämt för patienten. Vid behov kan man bestryka hela bomullstäckets med Collodium och därigenom skydda förbandet mot väta.

Brännskador.

Brännskador kunna förorsakas av eld, heta föremål, heta ångor, heta vätskor, frätande alkaliska ämnen och frätande syror. Kläder, som täcka det brända stället, avkylas med vatten. De få ej slitas bort, utan klippas upp försiktigt, så att ej blåsorna gå sönder. Brännskador indelas i olika grader allt efter skadans art.

1:a graden = rodnad är den lindrigaste och behandlingen enkel. Man pudrar genast med groft mjöl, potatismjöl, vismut (helst salicylsyrad), puder e. d. och täcker med binda.

2:a graden = blåsbildning, vilken uppstår då hettan varit starkare eller mer ihållande än då blott rodnad framkallats. Blåsorna öppnas försiktigt i ena kanten med en steril sax, kniv eller nål och vätskan pressas ut. Därefter pålägger man en kompress med kalkliniment eller en, på vilken man medelst en ren kniv e. d. brett tjockt med fett (olja, osaltat smör, borvaselin, borlanolin, cacaosmör, o. d.) och täcker med bomull, vadd och binda. Om nya blåsor bildas, öppnas de efter hand.

3:e graden = förbränning eller förkolning är vida allvarigare än de båda föregående. Patienten bör därför så snart som möjligt komma under läkarbehandling. Kan detta, som oftast är fallet, ej ske omedelbart, måste man behandla som vid 2:a graden.

Ett brännsår, som uppkommit av ett frätande *alkaliskt ämne* såsom lut, starkt såpvatten, kalk m. m., skall spolas med vatten. Detta bör då vara tillsatt med någon svag syra, t. ex. sura bärsaft, citron, ättika e. d., ty ett alkaliskt ämne neutraliseras av en syra och tvärtom. Sår till följd av *frätande syror* spolas därför med något svagt alkali såsom tvål i vatten, svag sodalösning m. m. Dessa båda slag av brännskador behandlas

därefter liksom de föregående med fett. — Som luft och vatten ökar svedan vid brännsår, undviker man dock i vanliga fall att spola ett brännsår med vatten samt söker vid omläggningarna blotta såret så kort stund som möjligt.

Sällan fordras lugn och sinnesnärvaro i så hög grad, som när det gäller att släcka eld, som fattat i någons kläder. Man kastar då ögonblickligen omkull personen i fråga, rullar den och kväver elden med en filt, ett täcke, en matta e. d. samt begjuter med vatten för att släcka glöden. Kläderna få därefter ej dragas av utan, som förut nämnts, försiktigt tagas av eller klippas bort. Då den brända kroppsdelens blottats, behandlas skadan enligt föregående.

Vid bedömandet av ett brännsår får man ej blott ta i betraktande, hur djupt detta är och var det sitter, utan även hur stor del av kroppens hudyta, som blivit angripen. Om en tredjedel därav skadats, är det fara för livet. Detta gäller fullvuxna människor; ett barn tål betydligt mindre.

Frostskador.

När en kroppsdel förfryser, blir den först stel, sedan vit och till sist okänslig; vilket också är förhållandet med en vanlig kylfläck. Den förfrusne får ej genast föras in i varmt rum, utan man gnider först den frusna delen med snö eller kallt vatten eller, än bättre, med olja eller annat fett, tills cirkulationen är i gång. — Har förfrysningen varit så svår, att blåsor eller brand uppstått, behandlas den liksom 2:a och 3:e gradens brännskador. En varm dryck, såsom mjölk, te e. d., konjak, vin befordrar den allmänna cirkulationen.

Då någon helt och hållet förfrusit, så att hela kroppen är stel, och medvetslöshet inträtt, klär man med försiktighet av den skadade i ett kallt rum, där han lägges i kallt vatten eller baddas därmed. Under tiden gnider man hela kroppen, börjande med händer och fötter. Det är då viktigt att tänka på, att lemmarna äro ytterst sköra så att benbrott, ävensom svår-läka sår, lätt kunna uppstå. När kroppen mjuknat, ger man om så behövs, konstgjord andning. Då andningen kommit i gång, lägges den skadade i ett varmare rum och får som förut

nämnts något att dricka, dock först en kylslagen dryck, sedan varmare. Ju förr läkare hinner anlända dess bättre.

Svårare *insektbett* t. ex. bitt av bålgetingar och massbett av bin eller vanliga getingar kräva behandling. (Betänk att 6—7 bitt av bålgeting lär vara nog för att döda fullväxt person). Först av allt avlägsnas insekten och gadden utdrages. Därefter lägger man på kompresser med ammoniak eller Burows lösning. Ev. V. V. O.

Huggormsbett äro för små barn och svaga personer livsfarliga. Även för andra är det nödvändigt att åtgärder snabbt vidtagas för att avlägsna giftet och hindra dess spridande, vilket sker mycket hastigt. Man vidgar såret med en kniv eller nål och suger ut giftet, om man själv inte har något sår i munnen eller på läpparna. Centralt om såret gör man en lindrigare åtsnörning för att hindra giftet att sprida sig till hela kroppen. Den ormbite bör få rikligt med konjak eller brännvin att dricka, och har man tillgång till ammoniak, håller man detta i såret. Fortast möjligt går eller forslas den skadade till läkare eller sjukhus.

Svimning, värmeslag och näsblödning.

Orsaken till *svimning* kan vara kvav och dålig luft, sinnesrörelse, smärta e. d. Man för patienten till en lugn, sval plats med frisk luft samt lossar tryckande klädesplagg vid midja och hals. Patienten som vanligen är blek, lägges med huvudet lågt och man lyfter upp benen, ty då rinner blodet lättare till hjärnan. Återkommer då ej patienten till medvetande, låter man honom lukta på något starkt, t. ex. ammoniak. Först sedan patienten kvicknat till, får han vatten att dricka. — Vid en del svimningsanfall är patienten röd i ansiktet. Man lägger då huvudet högt och behandlar med kalla kompresser eller isblåsa och är ytterligt försiktig vid flyttning av den sjuke, ty det kan vara fråga om en hjärnblödning.

För att förebygga *värmeslag* bör man skydda bakhuvudet mot stark sol. Har värmeslag redan inträtt, för man patienten genast till skuggig plats, lägger huvudet högt, lossar kläderna, samt begjuter huvud och överkropp med kallt vatten. Åter-

kommer då inte medvetandet, bör man ge konstgjord andning och genast tillkalla läkare.

Vid *näsblödning* sätter man patienten med huvudet högt, lägger en kall kompress över näsroten, och skruvar upp en bomullstapp i näsan, vilken bör, om blödningen är häftig, få sitta kvar ett par timmar. Det är nämligen de i näsan bildade blodleivrarna, som hämma blödningen. Patienten skall under tiden hålla sig stilla, ej förtära varma drycker eller hårdtuggad föda.

Benbrott.

Ett benbrott (fraktur) är dels enkelt, varvid huden är oskadd, dels komplicerat med sår. Man måste tänka på att ej onödigtvis rubba eller flytta den skadade. Dels är detta mycket smärtsamt, dels kan brottet därigenom förvärras, så att av ett enkelt brott blir ett komplicerat. Ett stödjeförband skall därför anläggas före transporten.

Kännetecknen på ett *enkelt benbrott* äro: ömhet vid rörelse och tryck, svullnad, formförändring, missfärgning (blå, gul, grön), oförmåga, eller åtminstone inskränkt förmåga, att röra den skadade lemman, rörlighet på ett ställe, som ej är led, samt krepitation. De flesta av dessa symptom kunna utebli av en eller annan orsak. Så finns t. ex. ingen abnorm rörlighet, om benändarna kilat in sig i varandra eller om blott den ena benpipan är bruten i underarm eller underben. Krepitation är den känsla eller det ljud, som förnimmes när benändarna skrapa mot varandra, kan utebli då mjukdelar kommit emellan. Krepitation får aldrig onödigtvis framkallas. — Under tånjning och innan man flyttar den skadade anlägges ett stödjeförband med spjåla. Se nedan!

Det *komplicerade brottet* har samma symptom som det enkla, fast här även tillkommer det yttre såret. Det är vida allvarligare, på grund av den stora fara för infektion samt förblödning (ifall brottet är förenat med skada på en pulsåder), som härigenom föreligger. — Den första och ögonblickliga åtgärden blir att blotta såret (för att så litet som möjligt behöva rubba den skadade delen, klipper man upp

kläderna, helst i sömmarna, så att de ej onödigtvis förstöras), och att skydda det med ett rent, helst sterilt, förband, som man blott löst lägger över detsamma. Utan att ändra benets läge, *utan tånjning* (obs. ! *ej* såsom vid enkelt benbrott), och innan man flyttar den skadade, anlägger man ett stödjeförband. Se nedan!

Regler vid spjälförbands anläggande. Först och främst måste man se till, att allt, som behöves för spjälningen, finns i ordning. Spjälor kunna lämpligen göras av trä, bleck, papp e. d., men käppar, störrar, hårt sammanrullade tidningar och annat kan även användas. Något mjukt, såsom vadd, tygbitar, gräs eller mossa behöves till vaddering av spjälorna. Ett tillräckligt antal mitellor (= trekantiga förbandsdukar) eller annat material — såsom halsdukar, band, handdukar, bindor o. d. — till fästande av spjälorna måste anskaffas. En spjäla skall alltid ligga på lemmens yttersida och vara så lång, att lederna på ömse sidor om brottet fixeras. Innan man fäster den, skola *alla* mitellorna skjutas under den skadade kroppsdelens med största försiktighet. För att denna rubbning av lemmen skall bli så litet smärtsam och farlig som möjligt, bör man ha en eller två medhjälpare, vilka, under det att de lyfta lemmen något litet, utföra en lugn och stadig tånjning i benets längdriktning. Tänk då på att benet behöver stöd på ömse sidor om brottet. Mitellorna anläggas i den ordningsföljd, som numren å bilderna ange, varav framgår att de närmast brottet fixeras först, därefter de övriga. Obs. ! Aldrig en mitella över själva brottet. Knutarna ("råbandsknopar") skola knytnas över själva spjälan. Det bästa sättet att fästa mitellorna kring de nedre extremiteterna är att man viker mitellan dubbel, skjuter den under benet, sticker båda ändarna från motsatta sidor genom den så bildade öglan och gör knuten utanpå densamma och spjälan. (Se bild 7). Vid fästandet av spjälan skall man se till, att den ej onödigtvis trycker, man skall undvika alla knyckar och så långt möjligt är all skakning samt draga åt knutarna lugnt, stadigt och kraftigt. Dock ej så hårt, att cirkulationen hämmas eller smärta uppstår därav.

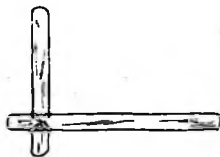
Man kan ej vid alla benbrott anlägga stödjeförband. Så

t. ex., då man genom omständigheterna har anledning befara *frakturer å huvud eller ryggrad*, må man endast iakttaga den strängaste försiktighet och stillhet. (Se transport II klass.) — Vid *underkäksbrott* knyter man blott stadigt upp käken med en mitella. — *Brutet nyckelben* spjålas ej heller. Man lägger en packning i armhålan, drar armen något bakåt och fixerar den med en eller två mitellor. Vid *revbensbrott* binder man ett lakan e. d. så stadigt kring bröstkorgen, att dess rörelse vid andningen inskränkes det mesta möjliga.

Vid *överarmsbrott* kan man antingen binda överarmen intill bålen (då helst med en spjåla på yttersidan), eller ock kan man lägga *en* spjåla på yttersidan och *en* på innersidan. Se då blott till att spjålan ej skaver eller trycker i armhålan och armbågsleden.

7

8

Brott i armbågsled fixeras med en vinkelspjåla på armens undersida. Man sammanfogar två spjålor i en vinkel, passande till brottets ställning. Bild 8.

Underarmsbrott fixeras i den ställning, som blir minst smärtsam, antingen med handflatan uppåt eller mot bröstet. Handen och fingrarna måste få stöd av spjålan och bindas fast.

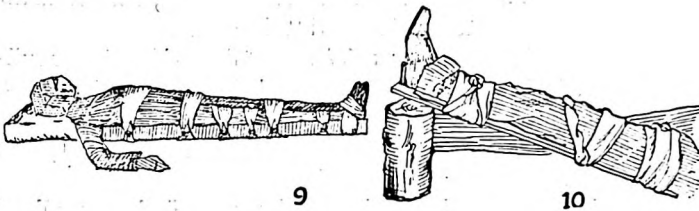
Ett *fingerbrott* behöver en spjåla, som bör räcka över handleden. Spjålan fästes lättast med en smal binda, som rullas om fingret. Se blott till att den inte trycker över själva brottet.

En *krossad hand* skall vila på en spjåla, som räcker väl över handleden och fixeras så, att mitellan ej kommer över brottet utan korsas först över spjålan, sedan över handleden.

Kom ihåg att en skadad arm eller hand skall alltid bindas upp i en mitella, så att den får stöd och vila!

Vid brott å de nedre lemmarna kan man binda det skadade benet intill det friska. Stödjeförbandet blir då stadigare, och transporten underlättas. Mellan knäna och fotknölnarna skall man alltid lägga något mjukt, så att de ej trycka mot varandra.

Den spjåla, som användes vid *brott å lårbenshals*, skall räcka från armhålan och ned till fotbladet. Man behöver minst åtta mitellor för att kunna fixera ett sådant brott stadigt: 1 högst upp kring det skadade lårbenet, 2 runt bäckenet strax ovan brottet, 3 kring veka livet, 4 kring bröstkorgen, 5 mitt på det skadade lårbenet, 6 kring underbenet, 7 kring båda fötterna, 8 över båda knäna. Om man har tillgång till flera mitellor, är

det fördelaktigt att binda en extra, 9, strax ovanför båda knäna.

Vanligt *lårbensbrott* kräver ej fullt så lång spjåla, och man kan här reda sig med sju mitellor: 1 strax nedanför brottet, 2 strax ovanför, 3 runt beckenet, 4 runt veka livet, 5 kring underbenet, 6 kring båda fötterna, 7 över båda knäna. Även här är det bra att förstärka med en mitella, strax ovanför knäna, bild 9.

Spjålan till ett *underbensbrott* bör räcka strax ovanför knäna, fem mitellor är tillräckligt: 1 strax nedanför brottet, 2 strax ovanför, 3 kring lårbenet, 4 kring bägge fötterna, 5 över bägge knäna.

När *knäskålen är spräckt*, spjålas benet i högläge; spjålan skall räcka ett stycke ovan knäet och läggas *under* benet. Det

är tillräckligt med fyra mitellor: 1 lägges ovan knäskålen, korsas i knävecket och knytes nedanför knäet, 2 lägges nedanför knäet och knytes på motsatt sätt, 3 kring lårbenet, 4 kring smalbenet, bild 10.

Krossad fot spjålas som krossad hand. Spjålan lägges *under* foten, och helst begagnar man sig av vinkelspjåla.

Bräcka (infraktion), d. v. s. då benet ej är fullständigt brutet, har i stort sett samma symptom som enkelt benbrott, fast lindrigare. En bräcka behandlas som enkelt benbrott.

Urledvridning (luxation) kännetecknas av smärta, speciellt vid rörelser, minskad eller abnorm rörlighet, svullnad, missfärgning, formförändring. Detta sist nämnda symptom kan vid samma led vara mycket olika, beroende på om ledhuvudet hoppat framåt, bakåt, uppåt, nedåt eller åt sidan. Leden fixeras under transporten till läkare i den ställning, som smärtar minst. Inga försök att dra leden rätt få göras.

Symptomer vid en vanlig *vrickning* (distorsion) äro svullnad, ömhet, inskränkt rörlighet. Den behandlas med stillhet, högläge, kalla kompresser, V. V. O. Om symptomerna ej snart gå tillbaka, bör vrickningen undersökas av en läkare, ty den kan vara förenad med en benskada.

Kontusion ("blåmärke") kännetecknas av ömhet, svullnad och stark missfärgning. Behandlas med kalla kompresser, V. V. O., lindrig massage samt stillhet, om skadan sitter i större muskelpartier. Även här kan understundom dölja sig en benskada.

Som skydd för sår

mot infektioner är Oxygenolsalva oöverträffad. Den avspaltar aktiv syrgas, som intränger i alla små håligheter och skrymslen i såret samt verkar där desinfekterande, mekaniskt renande och läkande. Sedan salvan verkat och syrgasen bortgått, verkar salvan som ett antiseptiskt skydd. Finnes i burkar och tuber.

PHOSPHO- ENERGON- PILLER

Bästa kraft- och nervnäringsmedel. Förordas av läkare vid allmän svaghet, nervositet, överansträngning och sömnlöshet.

SALVIAS ENDAST I APOTEK

Astra Fickapotek

för scouter, jägare, och militärer

Praktiskt, ej skrymmande eller tungt (Mått: 4×10×16 cm. Vikt 350 gr) innehållande 20 olika artiklar, som kunna behövas vid olycks- tillfällen och mindre illamåenden under utfärder, fotvandringar etc. såsom Tanddroppar, Jodspnit. Salicyltalg, Plåster och Förband.

Pris Kr. 8:—

Försäljas å apotek och i tekniska affärer.

Vid **Gikt**

Ischias

Huvudvärk

Reumatism

Influensa

Nervsmärtor

användes **TOGAL** med snabb och säker verkan även i hårdnackade fall och utan skadligt inflytande på mage och tarmar. Det är dessa förträffliga egenskaper, som gjort Togal så populärt.

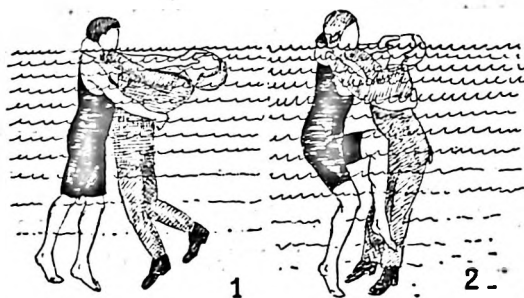
Togal är svenskt fabrikat. I Edert eget intresse rekommendera vi att ej antaga annat än vårt Togal i originalförpackning, då tvivelaktiga efterrapningar och ersättningar finnas. Togal erhålles utan recept å alla apotek.

Kemiska Central-Laboratoriet, Stockholm

2. KUNNA BESKRIVA OCH VISA SÄTTET
FÖR ÅTERUPPLIVNING AV SKENBART
DRUNKNADE, LIVRÄDDNING VID ELD-
FARA, DRUNKNING, OSFÖRGIFTNING OCH
SVAG IS. KUNNA KASTA LIVLINA I
STÅENDE STÄLLNING PÅ 12
METERS AVSTÅND

Livräddning vid drunkning. Man skiljer på lösgöringsgrepp och ilandföringsgrepp. *Vid övning på land, som här beskrives,* ställer man upp scouterna på två led mitt emot varandra, varefter greppen utföras på instruktörens höga räkning. Lösgöringsgrepp:

1. *Halsfattning:* Den person, som skall föreställa den drunknande, fattar stadigt om räddarens hals med båda händer och med raka armar. Räddaren sätter höger fot snett framåt, fattar med vänster arm om den drunknandes midja, sänker sin högra axel och fattar utanför och ovanifrån om den drunknandes haka med sin hand samt tilltrycker näsborrarna med lång- och pekfingret. Med vänstra armen drager han den drunknande intill sig och sträcker samtidigt sin högra arm, bild 1. Så fort greppet är loss, fattar han *genast* om den drunknandes överarmar. Det är av vikt att omedelbart fatta tag i den förolyckade, ty om man befinner sig i vatten, skulle personen *genast* sjunka. Det bör därför även inövas på land.
2. *Bålfattning:* Den drunknande fattar om bålen på räddaren utanpå armarna. Räddaren fattar med vänster hand bakom axeln, sänker höger axel under den drunknandes arm, fattar med höger hand om hakan samt tilltrycker näsborrarna med lång- och pekfingret. Räddaren för sitt knä upp mot den drunknandes maggrop för att med hjälp därav stöta honom ifrån sig, bild 2. Dock bör därvid försiktighet iakttagas. Höger arm sträcket, samtidigt med att höger knä trycker mot magen.

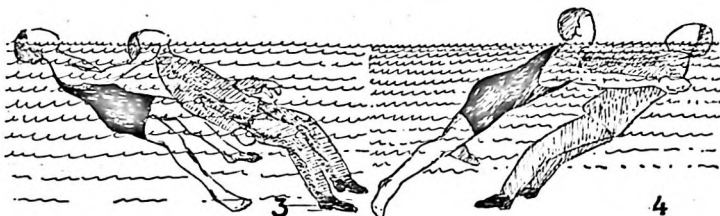
3. Handledsfattning:

a) Räddaren böjer armarna uppåt, och den drunknande fattar underifrån om handlederna med tumgrepp, så att tummarna komma på insidan. Räddaren tager ett steg tillbaka och sträcker armarna framåt, uppåt, och därefter för han armarna inåt, nedåt och vrider dem inåt, nedåt och utåt. Därigenom uppbygges den drunknandes grepp. *Bryt alltid mot tummarna.*

b) Den drunknande fattar ovanifrån om räddarens armar. Denne sträcker sina armar uppåt-utåt, så att brytning sker mot tummarna på den drunknande.

c) Den drunknande fattar med sina båda händer om räddarens ena arm: Räddaren för sin fria arm mellan hans bägge armar underifrån och fattar om sin hand samt böjer armen inåt-utåt. Sker fattningen med tummarna ovanifrån, för räddaren även sin arm ovanifrån.

Vändning till ilandföring sker genom att man vrider den drunknande i halvvändning till höger och flyttar den högra handen över den vänstra. Sedan fattar räddaren med sin

vänstra hand i den drunknandes vänstra arm och vänder honom således från sig. Ilandföring kan ske på olika sätt:

1. *Huvudfattning.* Räddaren fattar om den drunknandes huvud med båda händer, så att händerna dölja öronen och fingrarna hållas utspärrade snett nedåt över kinderna, bild 3. Ej för långt ned mot halsen, ty det hindrar andningen. Räddarens armar hållas *raka*.
2. *Armfattning.* Räddaren fattar genast om den drunknandes armar och vänder honom enligt föregående beskrivning. Han vänder sedan sina händer, så att tummarna komma uppåt, och lyfter den drunknandes överarmar så att de komma i rät linje samt låter underarmarna hänga slappt nedåt. Räddaren bör hålla sina armar fullt sträckta, emedan vid övning i vatten den förolyckade eljest komme att vila på honom, vilket blir tungt vid simningen.
3. *Brösfattning.* Räddaren ställer sig bakom den drunknande och sträcker armarna under armhålan på honom, böjer armarna och lägger sina händer på hans bröstskorg med utspärrade fingrar, så högt upp att tummarna stöda mot nyckelbenen. Den drunknandes huvud vilar mot räddarens ena axel, och hans överarmar upplyftas i rät linje med varandra.
4. *Axelfattning.* Den drunknande ligger på rygg, lägger sina armar på räddarens axlar, nära halsen och böjer sitt huvud bakåt. Räddaren simmar bröstsim med armarna utanför den drunknandes armar, bild 4.

De olika ilandföringssätten användas efter behov. Om den drunknande är lugn och vid medvetande, användes axelfattning, är han bråkig och oupphörligt hänger sig fast vid räddaren, användes bröstfattning. Lättast är huvudfattning, i synnerhet om det är långt att simma. Armfattningen underlättar andningen och är därför att föredraga.

Vid återupplivning av skenbart drunknad skall man fortast möjligt bortskaffa ur mun, näsa och svalg allt, som kan hindra luftens tillträde till lungorna, såsom gyttja, sand, slem, vatten etc. samt lösa upp tryckande klädesplagg. Efter en hastig rengöring av munnen rullar man den förolyckade framstupa och lägger huvudet lågt, stött mot armarna, så att vatten

och slem kan rinna ut. För att det skall gå lättare, lägger man hoprullade klädesplagg under bröstkorgens nedre del. Genom detta läge faller tungan framåt och hindrar därigenom ej luftens tillträde till lungorna. Om naturlig andning nu ej inträder, måste man tillgripa *konstgjord andning*. Man lägger den förolyckade framstupa med huvudet på armarna, ställer sig på knä gränslö över hans höfter, lägger handflatorna över bröstkorgens nedre del, tummarna parallella med ryggraden och intill denna samt trycker jämnt och kraftigt med hjälp av sin kroppstyngd nedåt mot marken (utandning), under det att man räknar 21, 22, 23 i lugn jämn takt. Sedan låter man trycket upphöra (inandning), under det man räknar i samma lugna takt 21, 22, 23. Detta är den s. k. Schäferska metoden, bild 5.

Är man flera, använder man den mera effektiva s. k. Silvester-Plomanska metoden. Man lägger då i stället den förolyckade på rygg, placerar något underlag, t. ex. hoprullade kläder, under hans skuldror, så att bröstkorgen kommer att ligga högt. Den ena medhjälparen fattar hans tunga och drar fram den så långt som möjligt. Den andra för den förolyckades armar utåt och mot huvudet samt trycker nedåt, räknande 21, 22, 23 (inandning). Därefter släpper han detta grepp och lägger istället sina händer på nedre delen av den förolyckades

Fig. 5

Fig. 6

bröstkorg, trycker jämnt och kraftigt *rakt nedåt*, räknande 21, 22, 23 (utandning). Helst bör en person utföra "inandningen", den andra "utandningen" och den tredje hålla tungan, vilken för övrigt med hjälp av en binda kan hållas framdragen, bild 6, 7.

Vid den Schäferska metoden upprepas andningsrörelserna 12—14 ggr i min., vid den Silvester-Plomanska 10—12 ggr.

Tänk på att rörelserna vid konstgjord andning ej utföras för hastigt eller i ojämn takt, ej heller häftigt, så att bröstkorgen skadas! Skydda den förolyckade för stark blåst och onödig avkylning samt frottera lemmarna (helst med ylle), om hjälp finns att tillgå. Andningsrörelserna måste dock pågå oavbrutet.

Fig. 7

För kompletterande upplysningar vid livräddning i vatten och av skenbart drunknad, se Svenska Livräddningssällskapets Handbok i Simning och Livräddning.

Om någon har gått ner sig på *svag is*, bör man kasta en livlina, försedd med en ej löpande ögla (pålstek) så stor, att den förolyckade kan kränga den över huvud och armar. Med ispig, kniv e. d. hugger man fast i isen och tar spjärn, så att man halkar mindre, då man skall söka dra upp den förolyckade. Så snart denne kommit upp på fast is, bör han, helst springande, begiva sig hem. Där klär man av och frofoterar honom, lindar in honom i filter och bäddar ner honom i säng. För att ersätta förlorad värme och om möjligt förebygga lunginflammation ger man honom varma drycker. Läkare bör genast tillkallas. Se efter att ej någon kroppsdel blivit frostskadad! I så fall tänk på föreskrifterna vid allmän frostskada.

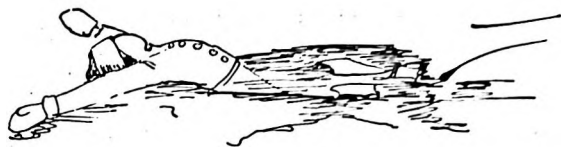
Blir man själv utsatt för isens bristande, eller ramlar man i en vak, vänder man ryggen mot iskanten, sträcker ut armarna och söker medelst simtag med benen eller stöd mot andra kanten taga sig upp på ryggen, bild 9, 10, 11.

Anm. Kom ihåg att vårisarna äro förrådiska, d. v. s. att de, trots sin tjocklek på grund av solens starka inverkan äro porösa. Höstisarna däremot äro tunna men sega.

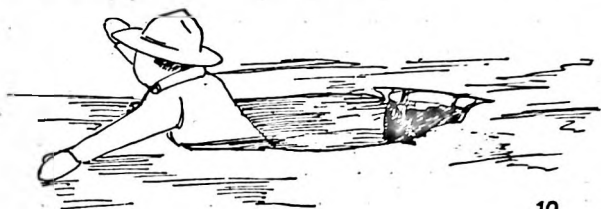
Att kasta livlina ser ju icke ut att vara synnerligen svårt, och detta prov vållar i allmänhet icke några större svårigheter, men för att verkligen vara säker på sitt kast fordras det mycken övning.

En livlina bör vara ungefär 20 m. lång, helst en s. k. slungad lina av bomull, inte för grov, men inte heller för fin, då den i sistnämnda fall lätt trasslar sig. 5,5 mm. är lagom tjocklek. Den skall i ena ändan vara försedd med en sandpåse, som vid kastet skall draga linan med sig. Linan bör vara hopskjuten så, att den på ett ögonblick kan ordnas upp.

När nu linan skall kastas, slår man fast dess icke sandpåsförsedda ända, t. ex. vid vänstra (högra) handleden eller skärpet, buktar upp repet och lämnar ungefär $\frac{2}{3}$ i vänster (höger) hand. Den återstående tredjedelen fattas med höger (vänster) hand så, att tummen placeras omedelbart ovanför

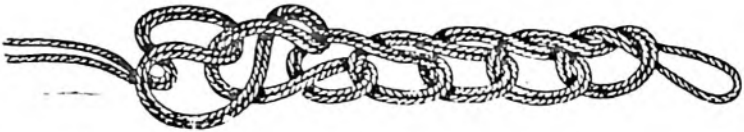
9

10

11

Uppskjutning av linan.

sandpåsen. Utgångsställning: vänster (höger) fot något framskjutet, knäna något böjda, överkroppen framåtlutad. Höger (vänster) arm svänges fram och tillbaka, samtidigt som kroppstyngden genom gungning förflyttas från främre benet till det bakre o. s. v. När man känner, att man har svikten inne, gör man ett kraftigt kast, men då gäller det att kasta i rätt ögonblick, nämligen då handen är strax under vågplanet, *inte* när den nått sitt högsta läge framåt, i vilket fall linan beskriver en *hög* kurva och faller ned några få meter framför kastaren. Man bör vid kastet också tänka på att inte krampaktigt hålla fast den del av linan, som vilar i vänster (höger) hand utan släppa efter, så att linan fritt kan löpa ut. — Då det emellertid inte är säkert, att en svag is håller en stående person (som lätt inses, är ju isens motståndskraft större, om tyngden fördelas över en större yta), måste man kunna kasta livlina i såväl knästående som liggande ställning. Knästående: man står på höger (vänster) knä och utför kastet, som förut beskrivits. Liggande: man vilar på vänster (höger) sida och stöder med vänster (höger) arm överkroppen så, att höger (vänster) arm fritt kan svängas för kastet.

När provet skall kontrolleras, skola flickorna taga av sig linan (som skall vara hopskjuten), veckla upp den och på ett avstånd av 12—15 m. kasta tre godkända kast. Vid tredje kastet skall den fingerat förolyckade, som helst bör göra motstånd, halas in minst 5 m. från målet, utan att kastaren

Linans klumpända.

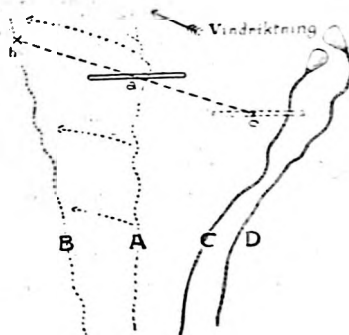
själv förflyttar sig närmare detsamma. Målet, som göres $1\frac{1}{2}$ m. brett, markeras av två käppar e. d., mellan vilka linan måste falla, för att kastet skall vara godkänt.

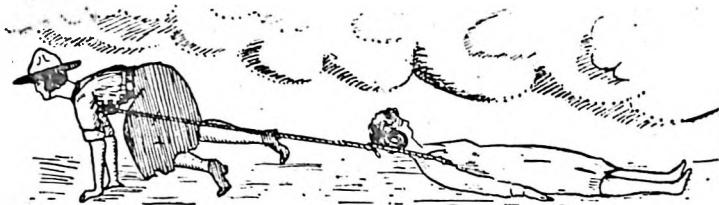
Proven böra helst försiggå utomhus, vintertid och på is. Isen behöver icke nödvändigtvis vara på sjö e. d. En tillfrusen vattensjuk äng, isgata e. d. kan göra samma tjänst.

Då det emellertid fordras, att man icke endast vid vindstilla träffar sitt mål, bör man även vid inneövningar taga hänsyn till *vindriktningen*. Detta sker lämpligen på följande sätt: man utmärker en punkt på sidan om målet, där sandpåsen på grund av vindriktningen slagit ned. Scouten beräknar, huru långt åt motsatt håll hon bör rikta sitt kast för att verkligen träffa målet. Kontrollen: från den angivna punkten uppdrages till målets mitt en linje, som förlägges så att ba—bc. Den punkt, som då erhålles, är den riktpunkt, som bör väljas. Målet — t. ex. en bräda — anbringas nu i mitten i denna punkt och parallellt med sitt förra läge. Kommer då brädan att ligga på någon del av linan, och klumpen är bakom brädan, är kastet godkänt. — Kastet A, riktat mot målets mitt, föres av vinden i läget B. C utvisar hur kastet bort riktas. Flyttas A till C, och linan kommer att ligga under målbrädan, är kastet godkänt.

När man nu skall lära flickorna att använda en livlina, bör det från början inpräntas (såväl praktiskt som teoretiskt), att här om någonsin gäller det, att tänka först och handla sedan och dessutom tänka fort och sedan handla ändå fortare. Men först och främst att inte tappa sinnesnärvaron.

Om isen inte håller att gå på, och om man från stranden inte kan nå den nödställde, hasar man sig i lig-gande ställning ut på isen, kastar lugnt och säkert, börjar inte hala in, förrän man *vet*, icke tror, att den nödställde har fäst repet om sig, och man själv fått spjärn med skridsko, klack, kniv e. d. Hala jämnt utan

knyckar! Förmår man inte hala, så håller man repet spänt, så att den nödställda själv möjligen kan taga sig upp ur vattnet.

Såsom framgår av bilden på föregående sida, kan man medelst poängberäkning anordna trevliga lekar och övningar för livlinekastning.

Om man skall gå in i en lägenhet för att rädda någon, som blivit förgiftad av kolos eller gas, är det fördelaktigt att binda en våt duk över näsa och mun för att skydda sig. Huvudsaken både för den förgiftade och för den räddande är dock, att det hela går hastigt. Man rusar in i rummet, öppnar eller slår ut fönstret samt bär eller släpar ut den medvetslöse. (Bära en medvetslös, se II klass.) Tänk på att koloxid är tyngre än luft och samlar sig vid golvet, gas tvärtom. För att kunna släpa ut honom lägger man honom på rygg, slår pålstek om midjan och för öglan över hans huvud, så att detta kommer att vila på kanten. Med linans andra ända gör man ett pålstek om egen midja. Ett annat sätt är att slå två halvslag, en råbandsknop eller ett pålstek om bålen utanpå armarna, därefter dras repet längs kroppen, och man gör ett halvslag om båda smalbenen. Linans andra ända fäster man medelst pålstek om egen midja. Man binder helst en duk eller annat mjukt om den skadades nacke såsom skydd mot stötar. Den medvetslöse behandlas sedan med konstgjord andning, ifall andningen upphört, och upplivningsmedel.

Skall man hjälpa till att rädda någon ur ett *brinnande hus*, binder man en våt näsduk över näsa och mun som skydd mot röken, begjuter kläderna med vatten och täcker håret med en våt handduk. Fastän drag minskar faran för kvävning av

rök, måste man akta sig för korsdrag som ökar elden. Har någon person redan blivit medvetslös, släpas denne ut liksom vid gasförgiftning och behandlas, om så behövs, med konstgjord andning. Släckning av eld i kläder, se: Brännskador.

3. KUNNA SJÄLV FÖRFÄRDIGA SCOUTBLUS

Scoutblusen skall sitta ordentligt, vara välsydd och enligt fastställd modell. Hjälp är tillåten endast vid provning.

Korrekt flickscoutdräkt.

TILL HJÄLP I HEMMET

är den svenska

Aut. Rundstickningsmaskinen

C E M O

den förnämsta.

Uppläggningsen sker på några sekunder. Sticker såväl slät som avig- och rät samt t. o. m. barnstrumpor utan söm.

Hemarbete garanteras.

Fri undervisning.

Begär gratisprospekt.

FABRIKSAKTIEBOLAGET CEMO, STOCKHOLM

Sveavägen 34-36. Telefon 13638

Bästa putsmedel för
Diskbänkar o. d.

INTYG:

Bästa putsmedel jag
funnit i marknaden
att blanka diskbänken
med är »ZINKSOL».
Vilket härmed intygas.
Örebro den 9/5 1924.

Fru Anna Hallgren
Änggatan 29.

Bästa putsmedel för
Koppar, Mässing o. d.

NYA ZINKSOLFABRIKEN, Örebro

KOLYNO S

TANDPASTA innehåller inga slipande medel.

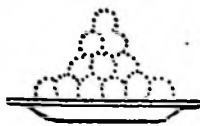
Den rengör tänderna fullständigt, återger

dem deras pärlvita färg och glans samt

åstadkommer bästa möjliga munhygien.

Rådfråga Eder tandläkare härom.

Finnes å alla Apotek, hos Parfym-, Färg- och Bokhandlare, Herr-
ekiperingar och Raksalonger m. å.

3

TING ATT MINNAS

Arboga margarin

Smörblandning "Mejerit" **1** Växtmargarin Växt №1
SMAKAR

Gräddmargarin **2** Växtmargarin Växt №1
Alfa-Ko BRYNER

Grädd Alfa-Ko **3** Grädd Alfa-Ko
BAKAR

som smör

LUNDIN'S

Tdus

4. KUNNA BAKA BRÖD SAMT TILLREDA FISK, FLÄSK, KLIMP, BRUNA BÖNOR, ÄRTSOPPA, ÄPPELRIS, PANNKAKA, FATTIGA RIDDARE SAMT ORDNA MATSERVERINGEN PÅ ETT SÅ PRAKTISKT OCH TREVLIGT SÄTT SOM MÖJLIGT

Brödbakning har tagits upp i provet, därför att man anser, att en flicka, som hunnit så pass långt i kokkonsten, som för övrigt fordras, skall kunna något så viktigt och grundläggande som att baka bröd. Det finns hundratals olika recept på bröd, men här återgivas endast de allmänna reglerna för bakning. — För att få en deg fordras tre saker: degspad, mjöl och jäsämne. Det vanligaste jäsämnet är pressjäst. Degspadet värmes upp till knappa 40° C. och arbetas ihop med mjölet, förutom en liten del, som tages undan att röra ut jästen med. Man beräknar vanligtvis 1 l. spad på 1½ kg. mjöl och 50 gr. jäst, men ju lösare man kan ha en deg, dess bättre. Så håller man i den utrörda jästen. Därefter kommer det allra viktigaste: att arbeta degen ordentligt. Man skall knåda den, tills den är blank och smidig samt släpper fatet. Den ställes sedan på varmt, dragfritt ställe att jäsa till sin dubbla volym. Är det en deg, som det skall vara smör, socker o. d. i, blandas detta i degen, medan den ännu är kvar i fatet. Därefter arbetas degen på bakbord, tills den släpper händer och bord utan mjöl. Den bakas ut och lägges på plåtar och får jäsa på varmt ställe, tills märke efter fingertryck genast försvinner. Gräddas därefter i god ugnsvärme. Vetebröd skall gräddas hastigt, i synnerhet om det är mycket gott i degen, och fordrar därför hetare ugn än rågbröd. När brödet tages ut ur ugnen, bredes det över med baklakan och filt, för att skorpan ej skall hårdna. — *Johnnybröd*. Gör en stadig deg av mjöl, vatten och litet salt samt någon tesked jästpulver. Forma därav små kakor och grädda dem på heta stenar. Vid denna gräddning måste man naturligtvis vända brödet, så att det blir gräddat på båda sidor. Obs.! Endast Johnnybröd ej godkänt bakprov.

Fisk skall, för att bli smaklig, rensas ytterst väl. Den kokas eller stekes allt efter råd och lägenhet. Kokas den, lägges den ej ned i vattnet, förrän detta kokat upp. (Detta är en regel vid kokandet av alla färska matvaror.) Fisksorter, som äro lämpliga för läger, äro kabeljo och först och sist sill. Den senare är ju relativt billig och ytterst närande. Är den salt, rensas den väl (benas och flås) och vattlägges dagen innan den skall användas. — En bra lägerrätt är följande: man lägger lätt urvattnad, salt sill, skuren i bitar, varvtals med kokt, skivad potatis i en gryta (potatis överst och underst), håller en smula vatten över, och det hela får koka en stund. — Ett annat sätt är att ångkoka sillen, t. ex. i ett övertäckt fat, som sättes ovanpå potatisgrytan. — Kabeljo rensas och vattlägges kvällen förut. Vid kokningen lägges den i kallt vatten (Obs. ! torkad vara) och får koka, tills benen lossna. Serveras med potatis och sås av (smör) mjöl och spadet. Beräkna $2\frac{1}{2}$ —3 kg. fisk på 10 scouter.

Fläsk. Är fläsket för salt för att kunna användas genast, lägges det i vatten över natten och om så behövs i ljumt vatten, vilket är mera effektivt. Stekes sedan hastigt i en väl uppvärmd panna utan annat fett än sitt eget.

Bruna bönor rensas, få svälla i vatten över natten och kokas sedan, tills de äro riktigt mjuka. Bönorna smaksättas med salt, socker eller sirap samt ättika.

Köttbullar. 1 kg. kött och späck eller svinkött (4—5 ggr. så mycket kött som späck) males väl. Med kokt malen patatis kan man förträffligt dryga ut köttet. 4—5 dl. mjölk (i nödfall vatten), rivebröd (eller 1 dl. vetemjöl), 2 teskedar salt, 1 struken tesked malen peppar blandas och arbetas tillsammans med köttet till en lösare deg. Köttbullarna formas med tillhjälp av två skedar, som doppas i vatten, och stekas i stekpanna. Såsen avredes med något vetemjöl och spädes med vatten.

Rotmos. Rötter skrapas, sköljas, skäras i bitar och kokas i vatten med salt, tills de bliva riktigt mjuka. Sönderklämmas sedan och blandas med lika mycket väl kokt, skalad potatis. Helst spädes rotmos med något mjölk, spad eller vatten.

Ärtsoppa. Torkade gula eller gröna ärter rensas och läg-

gas i vatten kvällen förut för att svälla. Man får då tänka på, att man ej använder för litet kärl, då ärtorna svälla högst betydligt. Hur länge de sedan skola koka är olika för olika arter; man bör beräkna 3—4 timmar. Kännas de mycket hårdkokta, kan man med fördel lägga en knivsudd soda i vattnet. De tomma ärtskal, som flyta upp vid kokningen, skummar man bort. Detta sker lättast, om man först slagit i litet kallt vatten. För att få soppan simmigare låter man ett par råskalade potatisar koka sönder med ärtorna. Om man beräknar 2 l. rensade arter på 10 scouter, är det rikligt tilltaget.

Äppelis. 10 l. äpplen skäras i bitar och kokas i litet vatten till mos, som sötas efter smak. $\frac{1}{2}$ kg. risgryn skållas, d. v. s. man spolar över dem med kokhett vatten. Därefter kokas de mjuka i mjölk eller vatten. När gröten är färdig, blandas den väl tillsammans med äppelmoset. Rätten serveras varm eller kall, med eller utan mjölk.

Pannkaka. 3—4 ägg vispas väl tillsammans med 6 l. mjölk eller delvis vatten. Tages bara vatten, måste man ha flera ägg, ungefär 6 stycken. Sedan vispar man i vetemjöl, till smeten är så pass tjock som en tjock välling. Litet salt och socker tillsättes. Gör helst smeten någon timme innan pannkakorna skola gräddas, så den får svälla ordentligt. Har man tillgång till mjölk, kan man spara mjöl högst betydligt genom att använda ostlöpeextrakt. Då tar man 1 matsked ostlöpe och 2 kkp. mjöl på varje liter mjölk. — Av en smet på 6 l. erhålles två rätt tjocka pannkakor i stor långpanna.

Serveringen skall ske så trevligt och aptitligt som möjligt. Sommartid pryder man matbordet med blommor och vintertid med tallris och annat grönt. Allt skall vara snyggt och rent och se så litet provisoriskt ut som möjligt, trots lägerlivet. De, som servera, skola vara rena och prydliga, inga sotiga köksbjörnar! Detaljerna får var och en tänka ut själv, så att "matserveringen ordnas på ett så praktiskt och trevligt sätt som möjligt".

För provets godkännande fordras, att scoutflickan väl lagat minst två av de svårare rätterna samt i detalj redogjort för alla de övriga. Förutom detta måste bakprovet alltid utföras.

Matlagning utomhus.

När man är hänvisad till att göra upp eld ute, skall man först av allt tänka på vindriktningen; vinden skall komma något från sidan, ej fullt parallell med en långsträckt kokgrop. Se efter att ej någon träbyggnad, halmstack, något torrt träd e. d. kan nås av gnistor. Vill man använda sig av kokgrop, så uppsöker man en jämn plats och skär ut en torva, cirka en kvarts meter bred, beroende på grytornas storlek, och så lång man önskar gropen. Dela torvan på längden och vik upp en torvremsa åt var sida. Gräv sedan en grop ungefär ett spadblad djupt och lägg upp jorden i vallar vid sidorna. Gropens sidor böra slutta något inåt som sidorna i ett dike. Jorden stampas väl i botten, på sidorna och på vallarna. Så gör man upp elden. Använd de torra grenar och kvistar, som sitta kvar på träden närmast marken; även om det nyligen har regnat, äro de inte våta annat än på ytan. Håll sedan elden låg, d. v. s. utan höga flammor, som slå omkring kokkärlden och lätt bilda gnistor. — Kokkärlden kan man antingen hålla över elden på en käpp eller också hänga upp dem på en käpp, som går längs hela gropen och vilar på klykor, som stuckits ned i marken mitt för varje kortsida. När elden ej skall användas mer, skall man vara ytterst noga med, att den blir ordentligt släckt. Håll på rikligt med vatten eller sand, tills intet enda litet glöd finns kvar. Allt papper och skräp lägges ned i gropen (bränn det ej, det virvlar lätt i väg för minsta fläkt) och fyll den sedan med den uppgrävda jorden. Skrapa ned all jord, som kommit upp i gräset, och stampa till ordentligt. Sist vikas torvorna tillbaka, och varje spår av kokgropen utplånas. — Man kan även gott reda sig utan grävd grop. Sök upp några lämpliga stenar och lägg dem till en rund eldstad, dock ej så tätt, att det ej blir ordentliga draghål. Här gäller det att vara ännu mer försiktig med elden. Lågorna få ej slå upp och ej ut mellan stenarna. Eldstaden skall placeras i lä, i ett dike, intill en stenhäll e. d. Elden släckes som ovan. Stenarna skingras, kol och aska tages bort.

En lägerplats får på inga villkor vara skräpig, när den övergives.

5. KUNNA TILL FOTS ELLER PÅ SKIDOR
TILLRYGGALÄGGA EN AV KONTROLLAN-
TERNA ANGIVEN VÄG OM 5 KM. OCH
ÅTER UNDER HÖGST 2½ TIMME SAMT
DÄREFTER OMEDELBART NEDSKRIVA
RAPPORT I KONTROLLANTENS NÄRVARO

En vägsträcka på 5 km. uppmätes efter kartan och lägges över omväxlande terräng. Vid de lägre klassernas iakttagelse fästes stor vikt vid detaljrikiedom. Vid avläggandet av I klassens prov bör landskapets såväl huvudsakliga karaktär som särdrag framför allt betonas, olika vägars och vattendrags riktning, byars och större gårdars läge och avstånd från varandra o. s. v. — Tag vid utgångspunkten med hjälp av kompass reda på vägens huvudriktning. Tänk på att 8:de provet (avståndsbedömningen) även ingår som ett viktigt led i detta prov och att klockan är ett gott hjälpmedel för att mäta längre avstånd under marschen. Gå sedan vägen framåt, noga iakttagande dess riktning, terrängens lutningsförhållanden och viktiga företeelser. Minns, att uttrycket "till vänster" eller "till höger" om vägen äro förkastliga för den, som bär kompass med sig. Inte endast föremål *på* vägen, utan även *från* vägen, skola iakttagas, t. ex. 200 m. NO om vägen ett skogsbyn. Stanna vid vägsäl och utsikter för att göra iakttagelser på avstånd, såsom kyrktorn, avlägsna höjder, krökar på landsvägar o. s. v. Stanna vid slutmålen och tänk på den tillryggalagda vägsträckan och använd minsta delen av den anslagna tiden till hemfärden, då blott de punkter, som tyckas oklara vid genomgången i tankarna, kontrolleras och inpräntas. — Anteckningar få ej göras under vägen. Omkring 2½ timma anslås till nedskrivningen av rapporten, varvid karta ej får användas. En skiss kan ofta förtydliga rapporten.

Naturligtvis är allt samtal under de olika iakttagelseproven förbjudet.

6. KUNNA FÖLJA ETT SPÅR I KM. I TER- RÄNG PÅ $\frac{1}{3}$ TIM.

Spårprovet uppövar iakttagelseförmågan, särskilt i naturen. Även om det i ett spår förekommer en del märken, som ej höra hemma i skog och mark, så blir det dock huvudsakligast därifrån man tager det mesta. I ett spår kan också förekomma en del tecken, som varje scout bör känna till: \longrightarrow gå i denna riktning, \times gå ej denna väg, $\square \rightarrow$ brev gömt tre steg härifrån i pilens riktning, \odot jag har gått hem. Dessa märken utläggas på högra sidan om spåret och kunna göras av stenar, blommor, kvistar, bär eller ritas på stubbar och stenar. De få aldrig ritas på väggar och staket kring boningshus eller skäras i levande träd. Brev bör gömmas i en stubbe, under trädrot, sten eller annat lämpligt föremål, och först sedan man valt detta ställe, utlägges brevmärket tre steg därifrån. Ett brev kan innehålla upplysningar om vägen, några uppmuntrande ord, ange riktning efter kompassen eller utpekade föremål i naturen, order att gå visst antal steg eller meter i angiven riktning och en hel del annat, beroende på terrängen och andra omständigheter. Spåret bör vara omväxlande och helst gå över både skogar och ängar, ej läggas snörrätt utan i krokarna och krumbukter. Det börjar med ett tydligt märke som påvisas ungefär så här: "Inom en cirkel av omkring fem stegs radie från grinden därborta börjar spåret". Då gäller det att med försiktighet närma sig den angivna platsen, ty man vet inte, om tecknet är stort eller litet, om det ligger på marken eller sitter uppe i ett träd, på en sten e. d.

Förändras spårets riktning, måste detta på något sätt tillkännagivas, antingen genom ett långsträckt märke — en pil, en pinne, ett grässtrå — som är lagt eller fäst i den riktning, spåret skall gå, eller genom ett brev. Spårmärkena skola omväxla: ibland litet avskrapad moss, ett par till hälften avbrutna kvistar på ett träd, en svamp, lagd på en berghäll, en talkvist mitt på en åker eller instucken i en gran, en ängs-

blomma tappad i skogen, någon gång ett äpple e. d. till belöning efter en besvärlig sträcka av spåret o. s. v. Var och en får själv taga sin uppfinningsförmåga och fantasi till hjälp och på bästa och roligaste sätt utnyttja de resurser, som naturen och medtagna föremål erbjuda. Spåret skall sluta med ett fullt distinkt slutmärke, så att intet missförstånd äger rum. Vid spårets utläggande måste man se till, att varje märke ligger eller sitter så stadigt, att det finns kvar, när de spårande hunnit fram. Detta får man särskilt tänka på i blåst och när spåret korsar vägar, i synnerhet utanför städer och samhällen.

De spårande skola alltid gå på sidan om spåret, så att det ej förstöres, i synnerhet om flera skola följa samma spår. Av samma anledning få ej märkena ändras eller borttagas annat än på särskild order. Var speciellt försiktig med ett brevts gömställe! Den, som sist går spåret, skall hopsamla alla de märken, som ej tillhöra naturen. — Om man tappar spåret. återvänder man till det sista märket och söker därifrån i allt vidare ringar. Gå då försiktigt!

Ett spår kan aldrig vara lika lätt eller svårt hela vägen, ej heller kan man uppsätta någon bestämd fordran på svårighetsgrad. Det blir olika för varje spår, beroende på terrängen. Vid provets avläggande bör endast två samtidigt följa spåret.

Som förberedande övning till detta prov lämpar sig vanlig schnitzeljakt, där spåret består av pappersremсор på jämna avstånd. Som roande övning kan man lägga ett spår med den tanken, att något särskilt hänt. Då gäller det ej bara att hitta spåret, utan även att göra den rätta slutledningen.

7. KUNNA SIMMA 50 M. KLÄDSIM, 50 M.
RYGGSIM OCH 200 M. STRÄCKSIM
UTAN ATT VILA

a) 50 m. klädsim.

Klädsim utföres, sedan scoutflickan iklätt sig följande plagg: linne och byxor eller simdräkt, underkjol, bomulls-klädning och strumpor. Vid klädsim simmas bröstsim 50 m. utan vila eller förändring av simsätt. Strumporna böra fastbindas väl, så att de ej åka ned; skulle så vara fallet, och scoutflickan stannar simningen för att fästa upp dem, får provet göras om. Fördelaktigt är att med tänderna bita i underkjolskanten, så att den ej snor sig kring benen. Simtagen böra vara lika korrekta och kraftiga som vid bröstsim samt andningen lugn.

b) 50 m. ryggsim:

Övningar på land.

1. Utgångsställning till stående armsim. Armar och händer hållas sträckta utmed sidorna och fingrarna tillsammans med flatsidorna intill lären.

Armsim — ett, två, tre!

På "ett" böjas armarna, händerna omvridas, så att flatsidorna komma bakåt, i det pekfingersranden följer utefter benens sidor upptill midjan. Armbågarna få ej hållas bakåt utan rätt utåt sidorna; på "två" föras armarna utåt i rät linje med varandra som vid bröstsim; på "tre" föras armarna sträckta intill sidorna, under det att händerna omvridas, så att flatsidorna komma intill sidorna.

2. *Liggande bensim:* (Se II klass) dock räknas här *ett, två, tre!*

3. *Kombinerat arm- och bensim:* Liggande ställning intages på rygg, med benen tillsammans och armarna sträckta utefter sidorna med flatsidorna av händerna vända inåt.

Kombinerat arm- och bensim — ett, två, tre!

På "ett" böjas armar och ben (uppdragna vrister); på "två" sträckas armarna utåt och benen till sidorna (fortfarande sammandragna vrister); på "tre" föras armarna intill sidorna och benen tillsammans, under det att vristerna sträckas.

Övningar i vattnet.

Vid övningar i armsim bör om möjligt två simkuddar användas för att få eleven att hålla benen uppe, så att den sittande ställningen undviks. Den ena kudden placeras under skulderbladen med korkdynorna fram på bröstet, och den andra under veka livet. Vid bensim placeras kudden under skulderbladen, och eleven håller armarna utmed sidorna och under korkdynorna för att underlätta balansen. Sedermera kan simgördel användas, och denna placeras så att ringen, där stången eller linan är fästad, hålles rakt över bröstet. Instruktören bör noga tillse, att huvudet hållet väl tillbakaböjt. Därigenom höjes bröstet, axlarna sänkas, och kroppen hålles lättare flytande. Vid ryggsim ligger kraften i bensimtagen, och böra de därför utföras noggrant. Vid livräddningsövningar användas mycket ryggsim, och bör det därför övas flitigt.

Armsim kan även utföras på följande sätt: armarna föras framåt, uppåt, bakåt, under det händerna omvridas, så att flatsidorna vändas från kroppen. Bensimtaget utföres, var-efter armarna föras under vattenytan utåt och intill sidorna.

c) 200 m. sträcksim.

Bröstsim skall simmas 200 m. utan vila eller ombyte av simsätt, och instruktören eller kontrollanten bör vara ytterligt uppmärksam på, att inga fel få förekomma vid avläggande av simprovet till I klass.

Badregler.

1. Bada aldrig ensam.
2. Gå icke frusen till badet.
3. Av- och påklädning bör ske raskt.
4. Den lämpligaste baddagen är tre timmar efter frukost.

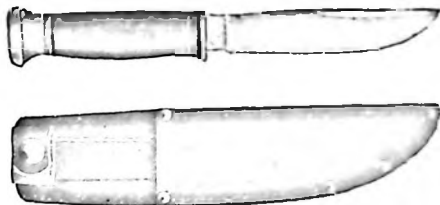
5. Morgonbad på fastande mage bör endast tagas av friska personer.
6. Gå *omedelbart* i vattnet och doppa *hela* kroppen. Är badplatsen belägen vid långgrund strand, bör man doppa ansiktet, innan man går vidare. Hela kroppen blir däri-genom lika mycket avkyld, och blodstigning åt huvudet undviks. (Vid havsbad bör förfaras på samma sätt):
7. Stanna ej så länge i badet, att en s. k. andra frysnings-känsla uppstår. Kallbad förorsakar nämligen först en känsla av kyla, som dock snart avlöses av en behaglig värmekänsla. Att genast springa upp ur badet, innan värmekänslan inträtt, är ej heller nyttigt.
8. Frottera kroppen efter badet och utsätt den ej för blåst.
9. "Soltorka" ej! Solbad bör tagas, innan man går i badet, undantagandes om kroppen är i full svettning. Då bör man ej vänta, till den är avkyld, utan genast gå i vattnet. Vill man sedan solbada, bör man torka kroppen väl dess-förinnan.
10. Motion på badet bör tagas antingen i form av promenad eller gymnastik.

Scouter!

Före marscher ingnid fötterna med
Crème de Cholepalmine

Inga skoskav och en mjuk, behaglig
gång blir följd. Finnes överallt.

I parti hos
LARS MONTÉN
STOCKHOLM

Kniven, som alla scouter böra använda,

saluföres i Scoutmagasinet samt i alla
välsorterade sport- och järnaffärer.

Tillverkare a
Aktiebolaget Pontus Holmberg
Eskilstuna

Tillse att varje kniv bär tillverkarens namn

WILLIAM ANDERSSONS KONSTRUKTIONSBYRA

Uppgör förslag till, kontrollerar utförandet av samt
besiktigar

Värme-, Vatten- och Avloppsledningar,
Ångköks- och Maskintvättanläggningar

Kungsgatan 7^{IV}, Uppg. A, Stockholm
Telefon: Riks 7593

Varje scout känner
fördelen av starka, väl-
sittande skodon. Men
kanhända alla icke
veta, att den fördelen
bäst uppnås genom
att alltid köpa märket

Engelbrekt

eller

Ingeborg

som tillverkas av

Aktiebolaget

J. Pehrson & Comp.

Örebro

**ALLTID
REDO**

är den scout, som
är försedd med en
slidkniv från.

Efterfråga dem hos
järnhandlaren

J. A. HELLBERG
ESKILSTUNA

8. KUNNA LÄSA KARTA UTE I TERRÄNG

Proven och övningarna i kartläsning avse närmast den rent praktiska nytta och glädje man givetvis har av att med kartans hjälp själv kunna taga sig fram och göra sig hemmastadd i en obekant trakt. Men dessutom har detta prov andra, minst lika viktiga uppgifter att fylla. Det skärper iakttagelseförmågan och uppövar bättre än något annat lokalsinnet. Den, som haft någon övning i kartläsning, har vant sig att, även när hon är utan karta, uppfatta allt omkring sig på ett klarare och redigare sätt, att kunna tänka sig det hela liksom sett i fågelperspektiv; hon finner sig därför lättare till rätta och bevarar efteråt en tydligare och riktigare minnesbild av omgivningen. Slutligen spelar detta prov även en uppfostrande och utvecklande roll, som gör det till ett av scoutrörelsens bästa medel att i och genom själva de praktiska övningarna dana karaktären. Först och främst är kartläsningen (jämte spårövningen) det prov, som mest sysselsätter flickorna ute i den verkliga naturen. Sjukvården, matlagningen, sömnaden och flera andra prov håller dem inomhus, iakttagelsen försiggår utefter vägarna, vid signaleringen hålla de sig mest ute på öppna fälten, men kartläsningen drar dem ut, dit ut där naturen är som vackrast och mäktigast, driver dem att uppsöka utsiktspunkter och fördjupa sig i skogarna. Och inte nog med att de komma dit — de lära sig att se på naturen med ett mera vaket öga och komma under kartläsningen på ett särskilt sätt i kontakt med den. Scoutflickan får s. a. s. utkämpa sin lilla tvekamp med naturen om vem som är starkast, naturen med sin makt att leda vilse, eller hon med sin makt att finna sig till rätta, på samma gång som hon får erfara, att det bara är en vänlig naturs alla anvisningar och vägledningar, som göra att hon kan reda sig. Det blir något litet av samma erfarenhet, som bonden, jägaren eller fiskaren gör, när han kämpar en hård kamp med naturen om sitt livsuppehälle och vinner det genom sin egen kraft, men ändå blott tack vare "naturens givmildhet". Och det är en

känd och upprepad sanning, att naturen blir mera levande för dessa, som hava en uppgift gentemot den, än för dem som bara gå där som sysslolösa åskådare.

Till I-klass-provet, "att kunna läsa karta rätt ute i terräng", bör i proven till III och II klass ha lagts en fast och säker grund, och man har då bara att bygga vidare på den grunden, sedan man först noga tillsett, att absolut inga luckor finnas i det föregående.

Man kan så fortsätta med att antingen först teoretiskt genomgå en del av det följande inomhus och därefter börja att öva kartläsning ute, eller också direkt bege sig ut i terrängen och förklara varje sak, samtidigt med att man övar den. Det bästa är nog, att låta teori och praktik följas åt, men det går långsammare, och har man ont om tillfällen att öva utomhus, kan det, för att vinna tid, vara nödvändigt med en förberedande förklaring inomhus.

Vi ha uttalat som regel att vid kartläsning ute i terräng alltid hålla kartan ungefärligen orienterad och noga orienterad, så snart man skall uttaga en exakt riktning. Det är härvid för noggrann orientering bäst och säkrast, ehuru ej nödvändigt, att använda kompass, men den ungefärliga orienteringen sker vanligen och bibehålles alltid *medelst syftning*. Befinner man sig på eller invid en någorlunda rak linje, som återfinnes på kartan (väg, järnväg, vattendrag, strandlinje e. d.), inriktas kartbladet så, att dessa båda, varandra motsvarande linjer, i verkligheten och på kartan sammanfalla. Likaså kan syftning ske medelst en tänkt linje, dragen från den punkt, där man befinner sig, till en annan på något avstånd synlig punkt, som med säkerhet återfinnes på kartan (en s. k. orienteringspunkt). För att förebygga misstag med avseende på den punkt, på vilken syftning skett, kan man kontrollera orienteringen genom syftning på någon annan inom synkretsen befintlig orienteringspunkt, eller genom att se efter att den omgivande terrängens konturlinjer i sin helhet överensstämma med dem på kartan.

Vid kartläsning i terräng är det naturligtvis lättast att läsa kartan, då man står stilla på en viss punkt, och svårare att göra det under förflyttning, vare sig utefter vägar eller ge-

nom terrängen. De första övningarna utomhus böra alltså förläggas till en utsiktspunkt t. ex. ett berg eller en udde vid sjöstranden. Här kan man, sedan kartbladet inriktats, göra en *fullständig orientering inom synkretsen*, då alla terrängföremål hava samma läge i förhållande till kartläsaren, som de motsvarande punkterna på kartan i förhållande till stationspunkten (den punkt på kartan, där man befinner sig). Man bör öva både att i terrängen återfinna punkter, som synas på kartan, och tvärt om att på kartan återfinna punkter, som synas i terrängen. *Riktningen* till de sökta punkterna finner man i båda fallen genom syftning, och gäller det både i terrängen och på kartan tydligt markerade föremål, är detta vanligen tillräckligt för att genast finna dem. Är det fråga om punkter, som mindre lätt igenkännas, höjder, skogsbryn e. d., eller finnas i den sålunda erhållna riktningen flera föremål av samma slag, så att en förväxling är möjlig, får man taga till hjälp avståndsbedömning, iakttagande av terrängens och kartans konturlinjer samt det sökta föremålets läge i förhållande till andra, redan bestämda punkter. Härvid är det av vikt att med ledning av kartan kunna bedöma, vilka på densamma återgivna ställen, som icke äro synliga från stationspunkten. På detta sätt bör man jämföra alla terrängens och kartans punkter och konturlinjer, med ett ord göra sig fullt hemmastadd inom det område, som kan överblickas. Hit hör även att iakttaga eventuella felritningar och de förändringar, som möjligen inträtt, sedan trakten kartlades. Det kan heller inte skada att på kartan inpricka sådana terrängföremål, som ej äro utsatta. Detta sker så, att man, efter noggrann orientering av kartan, drager en syftlinje mot det ifrågavarande terrängföremålet och uppritar denna med blyerts på kartan. Sedan måste man bege sig till en ny stationspunkt, som ligger i annan riktning i förhållande till detta föremål, och även därifrån draga en syftlinje, som uppritas på kartan. Då båda dessa linjer äro dragna mot det sökta föremålet, måste det tydligen vara beläget, där de korsas varandra.

På liknande sätt förfar man, då man själv icke befinner sig i eller invid en säker orienteringspunkt, utan måste *taga reda*

på stationspunkten. Man måste då hava minst två säkra orienteringspunkter inom synhåll. Sedan man lagt kartan på ett fast horisontalt underlag, så att dess orientering ej rubbas, uppdrager man med yttersta noggrannhet syftlinjer mot först den ena och sedan den andra punkten och finner då stationspunktens läge genom de båda syftlinjernas skärningspunkt. Befinner man sig på någon å kartan utsatt linje t. ex. en väg, behöver man endast *en* orienteringspunkt och finner då stationspunkten genom skärningen mellan denna linje, vägen, och en från orienteringspunkten dragen syftlinje.

Allt detta, som tillhör kartläsning från en fast stationspunkt, är just själva grunden för att förstå kartan och dess användning och verkligen kunna "läsa" den som en öppen bok, d. v. s. inte bara få klart för sig någon enda upplysning, som man för tillfället söker, utan uppfatta *allt*, vad den har att säga en. Man bör därför vinnlägga sig om att för flickorna riktigt klargöra detta kapitel. Vad beträffar sättet att uttaga riktningen mellan olika punkter, att återfinna kartans punkter i terrängen eller på kartan taga reda på stationspunkten eller annan punkt i terrängen, så blir detta allt kanske lättast klart genom schematiska ritningar, sådana som omtalas i II-klassprovet, då det gällde förklaringen av vad som menas med kartans orientering. Men framför allt måste man komma ihåg, att det i regeln blir begripligare och tydligare genom att *praktiskt utföra övningen i terrängen*. Alltsammans är ju för övrigt inte annat än självklara konsekvenser, dragna ur vad som där omtalas. Och det är just därhän man bör komma, att flickorna förstå orienteringen så väl, att allt det andra sedan tyckes dem självfallet.

Har man kommit så långt, kan man övergå till kartläsning under förflyttning, till att börja med utefter väg, och man har då egentligen ingenting nytt att lära sig, utan gäller det endast att tillämpa det gamla. Men svårigheterna stegras betydligt därigenom, att nya utsikter ständigt öppna sig, och de gamla försvinna, samt föremålen förändra läge till kartläsaren. Det gäller att genom hastig syftning till någon punkt i omgivningen oupphörligt taga reda på den punkt, där man för ögonblicket befinner sig, och tillse att man ständigt är

fullt hemmastadd inom det område, som för tillfället ligger inom synkretsen. Att blott och bart "taga sig fram" rätta vägen till bestämmelseorten bereder en däremot vanligen på å kartan utsatta vägar ingen svårighet, utom möjligen i mycket tätt bebyggda samhällen eller om stora förändringar inträtt, sedan trakten kartlades. Av en I-klassare fordrar man så pass stor säkerhet, att hon kan göra detta även utan att ha kartan tillgänglig, endast med dess grunddrag fästa i minnet.

Vi övergå nu till det sista och svåraste: att efter kartan tvärs igenom obanad terräng taga sig fram kortaste vägen från en punkt till en annan. Först och främst måste man då på kartan taga riktigt säkert reda på såväl stationspunkten som bestämmelseorten. Efter orientering av kartan uttages därefter riktningen med *den yttersta noggrannhet*. Från kartan utdrages en riktklinje i terrängen, och denna fasthålls med hjälp av ett eller helst ett par ögonmärken, som tagas på så stort avstånd som möjligt. När man sedan anträtt marschen, tages nya ögonmärken längre bort, — om man har flera, när man står vid det *näst* sista, och — om man har ett — ett stycke *innan* man kommer fram till detta. Endast på detta sätt kan man bibehålla riktningen oförändrad. Framtagande och användande av kompassen efter varje tillryggalagda 100 steg är nog det säkraste sättet. Kontrollerar man då, att nålen bildar samma riktning mot marschriktningen som vid marschens anträdande, visar ju det, att man går i rätt riktning. Till god hjälp kan det även vara att iakttaga den vinkel, marschriktningen bildar mot skuggan; men man får då komma ihåg, att denna vid längre fortsatt marsch genom solens skenbara rörelse småningom förändras; tager man ej detta med i räkningen, kommer man småningom att draga sig allt längre och längre åt höger. Även vindriktningen kan vara till god ledning, så tillvida att den påminner en, om man gjort alltför stor avvikelse från den ursprungliga riktningen. Allt sådant, som erbjuder sig till stöd, bör man iakttaga, men det enda säkra är dock att alltid lita på ögonmärken och kompassen. Ibland kan det vara bra att ha märken, inte bara framåt, utan för kontrollens skull även bakåt.

Detta gäller i synnerhet, när man måste kringgå sjöar, träsk eller odlade fält. — Litet emellanåt bör man även kontrollera riktningen med hjälp av kartan, som då måste vara riktigt orienterad (den ungefärliga orienteringen bibehålles under hela marschen). I övrigt måste man hela tiden "följa med" på kartan om så är möjligt (d. v. s. om man icke går genom fullt skogbetäckt terräng utan höjdbeteckning) och söka hålla sig orienterad inom synkretsen, alldeles som då man rör sig utefter en väg, endast att man nu måste ännu mera vaket iakttaga allt omkring sig och jämföra karta och terräng. Så snart en fri utsikt öppnar sig, och man kan finna två orienteringspunkter, bör man medelst syftning till dessa taga reda på den punkt, där man för ögonblicket befinner sig. Dess- emellan får man med stöd endast av terrängens ytformer och en eller annan konturlinje söka hålla reda på, var man ungefärligen befinner sig. Till hjälp härvid bör man, med iakttagande av tiden och marschhastigheten, söka beräkna, hur lång sträcka man kan ha tillryggalagt från utgångspunkten. (Alltför mycket bör dock ej en ovan kartläsare lita härfpå, ty beräkningen är mycket svår att göra, då det tyckes olika långt, alltefter hur svår terrängen är, men alltid förefaller det, som om man gått längre, än man i verkligheten gjort.) Man tillryggalägger å plan mark 1 km. på 12 minuter, i lätt terräng på 15—20, i mycket svår 20—30 min.

Har man på detta sätt tagit sig fram genom terrängen och uppnått bestämmelseorten, så återstår att medelst jämförande av kartans och terrängens former och syftning till möjligen synliga orienteringspunkter förvissa sig om, att man verkligen är framme vid rätt punkt.

Mycket bekvämt, när man skall gå en sådan där riktlinje rakt genom terrängen, är det att hava en s. k. kompasslinjal eller en i en 4-kantig dosa inmonterad kompass. Kompasslinjalen utgöres av en kort linjal av trä eller metall, på vilken kompassdosa sitter vridbart fästad. Användningen är mycket enkel: man lägger kompasslinjalen på kartan utefter den linje, som sammanbinder utgångspunkten och målet. Därefter håller man fast den, under det att man vrider kompassdosa så, att kompassrosens N-S-linje blir parallell med meridianen. Håller man nu linjalen

så, att kompassnålens nordända sammanfaller med kompassrosens N (icke precis, utan med så många graders avvikning, som svarar mot ortens missvisning), så utvisar linjalen marschriktningen. För att slippa att hela tiden tänka på missvisningen, kan man avfärda denna en gång för alla genom att, när man inställer kompasslinjalen, vrida kompassdosan så, att kompassrosens N-S-linje icke sammanfaller med meridianen utan bildar en vinkel, som svarar mot missvisningen. När man använder kompasslinjal, får man emellertid akta sig att betrakta denna som något slags universalmedel och negligera både ögonmärken och kartan. Man kan ändå inte hålla riktningen utan ögonmärken, och vad kartan beträffar, så skall man naturligtvis alltid lika noga följa med på den, annars är man alldeles hjälplös, om man råkat gå litet snett.

Även en vanlig kompass kan, om man så vill, begagnas som kompasslinjal. Man lägger då kompassen på kartan så, att t. ex. kompassrosens Nord- och Sydlinje blir parallell med marschriktningen på kartan. Sedan vrides det hela så, att kompassnålen blir parallell med meridianen (så när som på missvisningen) och avläses det gradtal på kompassrosen, varpå nålen pekar. Håller man sedan kompassen så, att nålen pekar på samma gradtal, utvisar kompassrosens Nord- och Sydlinje marschriktningen.

Ehuru det först och främst ingår i fordringarna att *kunna* gå utefter en syftlinje rakt på en angiven punkt, är det visst inte sagt, att detta alltid är lämpligast att göra. Det kan hända, att man kommer mycket fortare och lättare fram med en liten omväg för att få följa på kartan angiven höjd- eller djuplinje eller undvika mycket svår terräng (sumpmark, branta berg o. d.) Återigen gäller det här att kunna "läsa" kartan och rätta sig efter de upplysningar, den kan ge.

När man skall ge order för kartläsning, eller annars tala om en eller annan punkt på kartan, är det av vikt att med full klarhet kunna ange, vilken punkt, som avses. Det är då ofta nödvändigt att ange ett ställe efter en bokstav i namnet på t. ex. gårdstecknet vid första a i Haga. Vid angivande av föremål utan namn, eller av en punkt i terrängen, kan man emellertid begagna sig av ett namn tillhörande någon närliggande ort t. ex. skogshörnet 300 m. N O om "ö" i Svartjö, höjden 200 m. N om andra "n" i Anuabyn o. s. v.

Om möjligt angiver man läget i förhållande till verkligen befintliga föremål, s. s. vägkors, gårdar, sjöar m. m. endast i nödfall i förhållande till bokstäver, vilka å olika upplagor å kartor kunna ligga betydligt olika. För att bestämma en punkts läge i förhållande till det tecken eller den bokstav, varefter man angiver densamma, bör man alltid tala om väderstrecket. Sådana uttryck som höger och vänster, hitom och bortom, ovanför eller nedanför m. m., vilka lätt missförstås, böra ej användas.

Till att börja med övas kartläsningen naturligtvis så, att man går några tillsammans och turas om att leda. Men när scouterna vunnit någon färdighet häri, böra de också skickas ensamma ut för att på egen hand taga sig fram till vissa angivna punkter. Detta är det enda sättet att vinna någon verklig säkerhet i kartläsning.

Vill Ni bliva vacker?

Den berömda YvY-tvålen, som kommer kinden att stråla av hälsa och skönhet, innehåller dyrbara och undergörande essenser. YvY-tvålen förlämnar ansikte, hals, armar och händer en utsökt skönhet, På förvånande kort tid borttager YvY-tvålen finnar, fräcknar och rodnad på näsan. Röda och skrovliga händer bliva mjuka och vita, sträv och sprucken hud blir sammetslen, och genom ständigt bruk av YvY-tvålen kan bildande av rynkor förebyggas.

YvY-tvålen säljes i varje välsorterad parfym- och herrekiperingsaffär.

Aktiebolaget YvY-Fabriken

Y S T A D

WETTERGRENS

VITVAROR

ERHÅLLAS I VARJE FÖRST-
KLASSIG MANUFAKTUR-
OCH VITVARUAFFÄR

9. KUNNA BEDÖMA AVSTÅND OCH HÖJD MED FEL, EJ ÖVERSTIGANDE 25 %

Säkerhet i avståndsbedömning vinnes endast genom stor och ihärdig övning. Skall det bli en verklig uppskattning och ej gissning, måste vi utgå ifrån uppmätta, inlärdas storheter av olika slag. Hastighet skall ej eftersträvas förrän säkerheten nåtts, och därför böra vi under övningarna låta flickorna själva mäta och räkna sig till avstånden och *ej gissa* desamma. Redan hos III-klassarna skall detta prov grundläggas genom förberedande övningar och lekar inom- och utomhus.

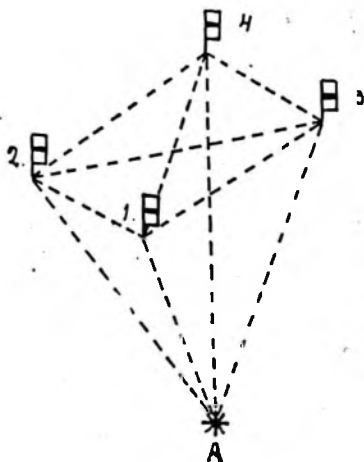
Exempel på övningar inomhus. — Låt flickorna mäta sin egen kroppslängd, avståndet mellan fingerspetsarna vid utåsträckta armar, fotens längd, en tumled, stegets längd, bordets höjd, bredd och längd, fönstrets, golvet, väggens, dörrens höjd och bredd etc.

Exempel på övningar utomhus. — Även vid dessa böra vi utgå ifrån befintliga storheter, som kunna mätas. — Mät upp en sträcka av 100 m. och låt flickorna i vanlig marschtakt gå densamma och räkna stegen. Låt dem även gå 10, 20, 50 m. o. s. v. Det är bra att veta, hur många steg man behöver för att gå en viss sträcka, t.ex. i mörker eller vid spårövningar. I staden böra flickorna taga reda på, hur höga lykt- och spårvägsstolpar äro; de kunna sedan jämföra andra föremål med dessa. Bredd på trottoarer, bredd och längd på gator och planteringar o. d. kunna mätas eller stegas.

På läger och utflykter få flickorna bedöma höjd på telegrafstolpar, träd, byggnader, järnvägsbankar, kullar; bredd på vägar, diken, åar; avstånd till ett skogsbryn, ett vägkors. en byggnad. I spårövningarna inläggs t. ex. "Gå 100 m. åt SW och därefter 15 steg i västlig riktning" etc.

En rolig tävlan kan anordnas sålunda: Ställ ut ett visst antal flickor eller flaggor på olika avstånd från en viss punkt A och från varandra. Välj om möjligt olika terräng, ljus och mörk bakgrund, från och mot solen o. s. v. De tävlande.

som stå vid A, få nu bedöma de olika avstånden till flaggorna samt avståndet till flaggorna sinsemellan och anteckna dessa. Flaggorna böra numreras. (Se 1, 2, 3 och 4 på vidstående teckning).

Då säkerhet nåts på kortare avstånd ökar man dessa till 500—1.000 m. och längre. Man bör komma ihåg, att man gärna dömer för kort:

1. vid starkt solljus,
2. då solen är i ryggen på den bedömande,
3. vid ren luft (efter regn, i fjäll och skogstrakter, vid havet),
4. vid ljus bakgrund,
5. vid frånsluttande mark,
6. över vågig, småkullig terräng, då man ej ser hela markytan,
7. över vattenytor, slätter, åkrar, gårdar och snötäckta platser.

Man bedömer ofta för långt:

1. då luften liksom dallrar vid stark hetta,
2. då solen är i ögonen på den bedömande,
3. vid tjock luft, dimma, regndis, i skymning,
4. om bakgrunden är lik föremålet eller mörk,
5. om marken sluttar ned mot den bedömande,
6. över floder eller dalar, t. ex. från en bergås till en annan,
7. om föremålet eller landskapet är i skugga,
8. om den bedömande ligger på marken eller är knästående.

När provet avlägges ställer man upp flickorna med ryggen mot sträckan eller föremålet, som skall bedömas. Då man noga förklarar t. ex. vilken längd, yta eller höjd det är frågan om, få de prövande vända sig om och under 5—45 sekunder (allt efter svårigheten) betrakta det angivna. Kon-

trollanten antecknar därefter vars och ens noga eftertänkta "gissning" och uträknar sedan felprocenten. Minst 5 avstånds- samt 5 höjdbedömningar skola vara godkända för att provet skall anses avlagt. I provet böra de uppmätta avstånden vara helst mellan 100—500 m.

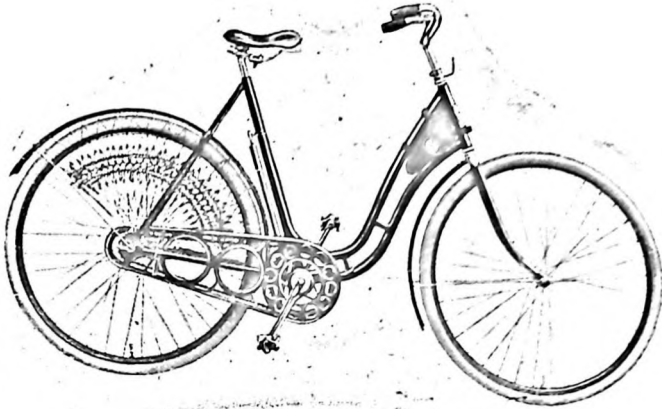
Ingen kår är så vanlottad, att den ej, om alla tillfällen till övningar i detta prov gripas när och var de komma, kan anordna roande lekar och tävlingar, så att detta prov bedrivs med den kraft och kommer att intaga den plats i våra flickors scoututbildning, som det är värt. Genom skärpande av iakttagelseförmågan, förtrolighet med de oss omgivande föremålen och säkerhet då vi röra oss i terrängen, blir vinsten givetvis stor av dess rätta bedrivande.

10. ÄGA NÖJAKTIG FÄRDIGHET UTI RODD ELLER VELOCIPEDÅKNING, SKRIDSKO- ÅKNING ELLER SKIDLÖPNING

En första klassens scoutflicka måste vara något så när spänstig. Dessutom kan det vara bra att äga färdighet i ovanstående idrottsgrenar, om man skall framföra ett brådskande bud e. d. I nämnda idrotter behövs väl i allmänhet ingen särskild uppövning. I alla händelser är det ju saker, som endast kunna inläras genom trägen övning *på egen hand*. Vid skidåkning bör man dock iakttaga, att man först lär sig åka riktigt säkert *utan stavar*.

Nöjaktig färdighet är: att kunna *ro* omkring $\frac{1}{2}$ mil på $1\frac{1}{4}$ timme i jämn takt med långa, lugna, kraftiga årtag utan att plaska och stänka och utan att lyfta årorna högt över vattenytan eller *ro* i svängar och bukter; att kunna *cykla* 1 mil på omkring 45 minuter på god väg; att kunna åka *skridsko* 1 mil på omkring 45 minuter; att kunna löpa *skidor* 1 mil på omkring $1\frac{1}{2}$ timme.

Kontrollanten bör naturligtvis helst själv se och bedöma provets utförande. Men ett tillförlitligt intyg att scoutflickan i fråga har uppfyllt dessa fordringar får i värsta fall vara tillräckligt. — När provet avlägges, är det dock ingalunda nödvändigt, att de här angivna väglängderna tillryggaläggas, utan meningen är den, att scoutflickan tydligt visar sig besitta den färdighet och uthållighet, som fordras för att fylla här uppställda villkor.

Crescent och Drott

hava år efter år vunnit ökad popularitet. Materialets höga kvalitet och de omsorgsfulla tillverkningsmetoderna är orsaken härtill. Läs vår broschyr »Vilken velociped skall jag köpa?» Den giver Eder en god inblick i de metoder, vi tillämpa vid tillverkningen.

*

VELOCIPEDAKTIEBOLAGET
LINDBLAD

STOCKHOLM

MALMÖ

*Illustrerad pris-
lista erhålles gra-
tis och franko.*

REGLEMENTSENLIG UTRUSTNING

FÖR FLICKSCOUTER ERHÅLLES ENDAST

FRÅN

SCOUTMAGASINET

LILLA VATTUGATAN 26, STOCKHOLM

11. a) KUNNA SLÅ OCH AVLÄSA MORSE- ALFABETET MED FLAGGA

Alfabetet är känt från II klass. Genom detta kunna meddelanden sändas från en plats till en annan medelst flagga, ljus och ljud. Till detta prov hör att kunna giva och avläsa med flagga.

Utgångsställning.

Material:

Flaggans duk är 60 cm. i fyrkant. Färgen är vit med ett 6 cm. brett mörkblått band vinkelrätt mot flaggkåppen. Duken är av tunnt bomullstyg eller siden och har utmed ena kanten en hylsa av dubbelt tyg för kåppen. Hylsans övre ända är sluten, den nedre bör vara försedd med två band för att knyta fast duken vid kåppen. Hörnen böra vara dubbla, de yttre rundade. Flaggkåppen, som bör vara av lätt trä (t. ex. al), är 1,05 m. lång, den nedre ändan 20 mm. i diameter, den övre 7 mm. Ungefär 0,65 m. från toppändan bör finnas en märkla för dukens fastknytande.

Utförande:

Givaktställning. Flaggan hålles i höger hand utmed höger sida, flaggkåppens nedre ända stöder i marken.

Utgångsställning. Fötterna 1—2 fotlängder från varandra. Höger hand håller flaggkåppen omkring 10 cm. från dess nedre ända, vänstra handen håller om flaggduken. Händerna hållas i höjd med livet; flaggkåppen snett uppåt framför vänster axel. Denna ställning intages för varje grupp. Tänk på, att vänster hand omfattar *hela* duken.

Signalställning. Högra handen hålles kvar, vänster hand

fattar omedelbart under den högra. Händerna ungefär i höjd med hakan och på omkring 20 cm. avstånd från kroppen. Käppen hålles i samma lutning som i utgångsställning.

Kort svängning. Flaggan svänges från signalställning åt höger, så att käppen kommer att intaga samma lutning åt höger som den i signalställning har åt vänster, varefter den återföres till signalställning.

Lång svängning. Flaggan svänges från signalställning så långt åt höger, att flaggkappen med sin spets kommer något under vågplanet, varefter den åter föres upp till signalställning. Svängningarna skola utföras endast genom handledsrörelser, *ej* genom armarnas höjande och sänkande.

Särskilda observanda.

Flaggan skall under pågående svängning hållas fullständigt

Signalställning.

Lång svängning.

utvecklad, varför käppen måste svängas, så att dess spets beskriver en liggande åtta ∞ . Vid den korta svängningen korsas åttan framför näsan, vid den långa framför höger axel. Åttorna utföras med vänster hand, den högra styr och stöder.

Svängningarna skola utföras hastigt, så att de för ögat, giva intryck av skarpa ljusglimtar.

Signalgivaren skall ständigt ha sin uppmärksamhet riktad på flaggan. Käppen skall hållas lodrät utan lutning vare sig framåt eller bakåt.

Flaggan svänges i vertikalplanet vinkelrätt mot signalriktningen. Beroende på vindriktningen skall ansiktet eller ryggen vara vänd mot den motsatta stationen. Signalisten skall ställa sig så, att hon har vinden bakifrån eller från höger sida.

Svängningarna skola utföras av händerna utan några rörelser eller spänning i kroppen för övrigt. Svanka icke!

Signaleringen kan, när omständigheterna så fordra, utföras i sittande, knästående och liggande ställning.

Likformig takt är nödvändig vid all signalering vare sig hastigheten är stor eller liten.

Med "grupp" förstås varje ord, siffertal, skiljetecken, särskild signal eller förkortning. Efter varje grupp intages utgångsställning.

Mellan bokstäverna göres ett uppehåll, som motsvarar en lång svängning.

Anvisningar för inlärandet av givning.

Obs! Vid givning med morseflagga är individuell undervisning nödvändig.

Första grunden är den liggande åttan. Den utföres med var hand för sig. Vänster hand övas mest. Därpå övergår man till de korta svängningarna. En stor svårighet är i allmänhet att isolera rörelserna till handleden. För att underlätta detta kan instruktören stå bakom signalisten och hålla fast armbågarna. Vill man öva på egen hand, kan man sätta sig med armbågarna på ett bord. Se blott till att stolen är lagom hög, så

att armarna få den rätta ställningen. Slå sedan korta svängningar och tänk på allt, som är sagt om detta!

Först när de korta äro fullt färdiga, övergår man till de långa. Det är då än mer än förut nödvändigt, att armbågarna fixeras. Väljer man bordet, måste man denna gång flytta till en bordsända, så att höger sida är fri, emedan flaggkåppen skall gå ned *under* vågplanet.

Början göres med en halv lång, d. v. s. man stannar strax under vågplanet. Höger hand arbetar endast som stöd. För att markera detta kan man i början öppna handen, så att kåppen vilar i vinkel mellan tummen och pekfingeret.

Vänster hand skall, då flaggan är i vågplanet, vara roterad, så att handryggen är vänd mot en själv. Inte heller den får hålla något krampaktigt tag; kåppens nedre ända får gärna åka upp i höjd med lillfingerets 2:dra falang.

När handledsrörelserna äro inövade, låter man hela långa svängningen gå i ett och ökar så småningom takten. Se nu till att åttorna inte bli för runda ∞ . Detta kontrolleras så att flaggduken i profil ej får bli synlig bakom ryggen på signalisten.

När de långa svängningarna äro klara, övas omväxlande långa och korta t. ex. _____. Se till att åttorna korsas rätt varannan gång framför axeln, varannan gång framför näsan. Visa armbågarna någon benägenhet att röra sig, så återvänd till bordet för en tid!

Först när allt detta är undanjort, får man börja med bokstäver. Dessa gå då tämligen lätt att öva in. För att få upp takten är det synnerligen lämpligt att emellanåt återtaga övningen _____. Tänk på att göra ordentliga uppehåll mellan bokstäverna! Snurra inte kåppen i handen, så att duken så småningom rullas upp.

Anvisning för avläsning.

Instruktören slår enstaka bokstäver, vilka omedelbart avläsas. Sedermera kunna dessa sammansättas till korta ord. Dessa kunna dock giva anledning till gissningar, vilket kan ha menliga följder. Därför är det bättre att använda s. k.

fyrkanter, d. v. s. fyra bokstäver slagna i grupp, därpå åter fyra o. s. v.

T. ex.

p r v b
o q u z
x å f t
å d g ö

Varje flicka har papper och penna. Efter första gruppens prov gör signalisten så lång paus, att var och en hinner skriva ned, det hon uppfattat. Då fyrkanten är färdig, läses den upp.

Bock sättes för felaktig och utelämnad bokstav.

Instruktören bör tänka på att redan från början vid givning av enskilda bokstäver använda normal hastighet.

Mellan bokstäverna göres längre uppehåll, likaså mellan orden. Hastigheten får icke uppdrivas på bekostnad av noggrannheten.

Avläsning och givning böra i början övas lika mycket. Sedermera övas naturligtvis det mest, som är svårast.

Provets avläggande.

Givning. Signalisten slår på annans diktamen den givna texten, i vilken bör ingå siffror. Efter signalistens önskan dikteras ord för ord eller bokstav för bokstav. Kontrollanterna böra se signalisten från alla håll för att kunna bedöma hennes färdighet.

Avläsning. En god signalist slår i lagom hastig takt hela texten i följd. Det är lämpligt att använda text på främmande språk för att undvika gissning. Den avläsande har till

hjälp en skrivare, för vilken hon dikterar bokstav för bokstav. Ordets slut anges genom: "grupp".

Avläsaren bör vara placerad så långt bort, att signalisten ej hör avläsningen. För att godkännas bör avläsningen vara så gott som felfri.

Apoteket Vita Björnen

STOCKHOLM

rekommenderar sina välkända tillverkningar.

Apotekare Baeckmans Frangulapiller, fullt jämförliga med dylika avförande medel av in- och utländskt ursprung.

A.-B. Adlings Byggnadsbyrå

STOCKHOLM

SPORTSTUGOR, VILLOR

Byggnadsarbeten alla slag

Telefon 22993

K. W. JOHANSSONS

MEJERI

Kronobergsgatan 15 B · Stockholm

Mejeriprodukter i parti

Telefon 33260

Norr 4244

Flickornas Yrkesutbildning

RÅDGIVARE VID VAL AV YRKE

Pris 1 Kr.

I bokhandeln eller å Fredrika-Bremer-Förbundets byrå,
Stockholm

SCOUTER!

Gör Edra inköp av scoutartiklar i

ÖSTLUND'S

Krut-, Jakt-, Sport- & Fiskredskapsaffär
Stortorget 9, ÖREBRO. Telefon 341

Aktiebolaget

NÅDHAMMARBODARNA

Tel. Norr 209 11 VALHALLAVÄGEN 24 N. 125 40, 810 41

Försäljer i parti och minut:

Oskummad Mjolk, Kaffegrädde, Vispgrädde
Tuberkelfri barnmjolk. 1:ma Mejerismör

Linneutstyrsel-affären

24 B Grevturegatan 24 B

Telefon 75423

SPECIALAFFÄR FÖR:

*Dam- & Babyutstyrsel. Stort urval av vävnader, Schweizer Bro-
derier o. Spetsar m. m. Beställningar emott. Finaste llnnesöm*

11. b) KUNNA SLÅ OCH AVLÄSA ETT MED- DELANDE MEDELST SEMAFORERING MED EN MEDELHASTIGHET AV 35 BOKSTÄVER I MINUTEN

Vid semaforering användas två flaggor, som kunna göras av vitt, lätt tyg med ett mörkblått band vinkelrätt mot kappen. Lämpliga dimensioner äro: längd 50 cm., bredd 35 cm., mörkblått band 12 cm., kappen 60 cm. lång. De här angivna måtten äro ej de av armén fastställda, utan av oss prövade såsom lagom stora. Flaggan förses utefter ena sidan med en dragsko för kappens instickande. I den senare inskrivas en märkla, vid vilken flaggduken fästes medelst två smala band. Duken kan då lätt avtagas och tvättas. Fig. 1.

Vid slagning skall avsändaren (signalgivaren) stå vänd emot mottagaren (avläsaren).

Signalställning, utgångsställning. Fötterna på ett avstånd av 1—2 fotlängder, flaggorna korsade, så att duken ej kommer utanför ramen, som benen bilda, kroppstyngden skall vila på fotbladen, ryggen hålles rak, så att "svank" ej uppkommer. Såväl vid utgångsställning som under själva signaleringen måste all onödig muskelspänning undvikas. Iakttages ej detta, minskas uthålligheten och renslagning försvåras. — Handen fattar med fullt tag om kappen, så att denna bildar rak förlängning av underarmen. Man skall ständigt se på flaggorna, vilka i alla ställningar böra hållas fullt utvecklade. Fig. 2.

Vid alla ställningar skall man nogt ge akt på vinklarna, som

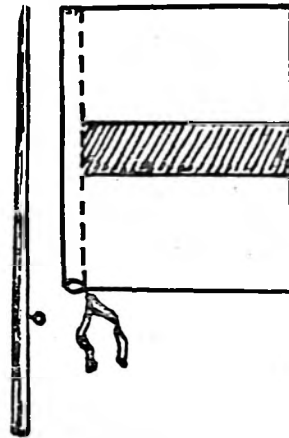

Fig. 1

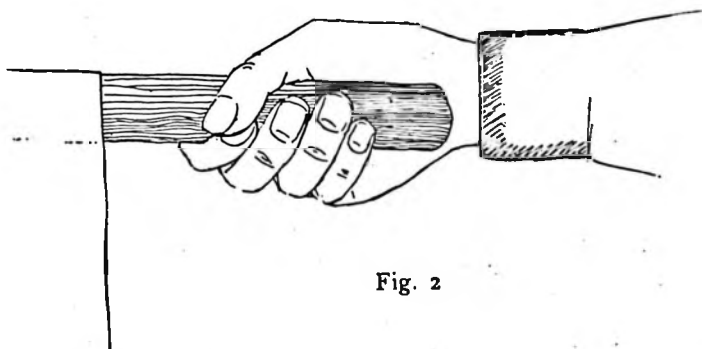
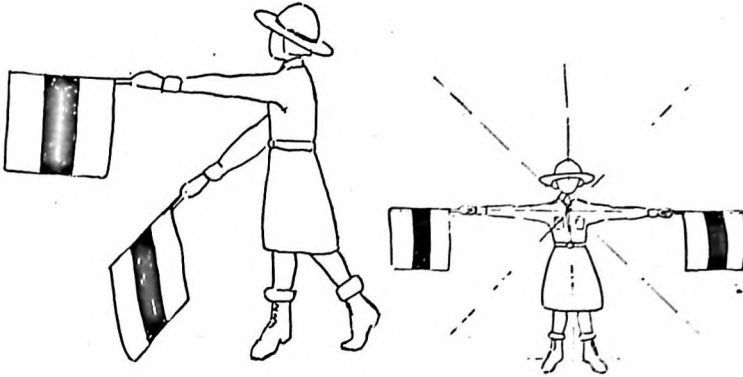

Fig. 2

alltid skola vara fullt rena, d. v. s. hela eller halva räta vinklar mot kroppens längdriktning. Nybörjares slagning skall ske i långsam takt, d. v. s. de skola *vila i varje ställning*, så att denna kan korrigeras. Däremot bör *rörelsen* från en ställning till en annan från första början göras *med markerad hast*. Så småningom ökas takten, men aldrig på bekostnad av vinklarnas renhet. På längre avstånd sker avläsningen lättare, om flaggornas rörelser äro hastigare och skarpt begränsade.

Vid *slagning* övas bokstäverna, en och en, under det att man rättar alla felaktigheter i såväl kroppsställning som vinklar. Lämpligt är att börja med inlärandet av grundställningarna: a, e, h, m, n, u. Vid alla bokstäver, där en flagga skall riktas rätt uppåt, vändes handen, som håller flaggan, med insidan mot och i höjd med ansiktet. Vid övriga bokstäver vändas handflatorna i ungefärlig riktning framåt, d. v. s. på naturligaste och ledigaste sätt. Så övas de enkla ställningarna, därefter de sammansatta. Det är då bäst att inöva *motsatserna* och inlära dem ordentligt. Dessa äro: b—ö, c—g, d—f. Händerna hållas såsom vid grundställningarna. Vid dessa bokstäver användes endast ena armen, den andra hålles i utgångsställning. Sedan inläres k—x, l—r, p—ch, q—t, s—v. När dessa bokstäver noga inlärts, övergår man till i, j, o, y, å, ä, då tillräcklig vridning (90°) göres på fotbladen. I annat fall kan ena armen ej fullt sträckas och dukarna "flyta ihop". Vid vridning till höger står höger fot stilla, under

Korrekt ställning utvisande vinklarna.

det att den vänstra hälen lyftes. Vid vridning till vänster tvärtom. Tänk på att kroppstyngden överföres på den fot, åt vilken vridning sker, och att överkroppen hålles lodrätt. — Vid inövandet av ställningar är det lämpligt att öva grundställningar och motsatser, i övrigt bör vid exercis alfabetet gång på gång genomgå i följd från a—ö.

Vid bokstaven z hålles ena flaggan som vid e, men svänges ett par gånger från ena sidan till den andra, så att spetsen av flaggan beskriver en utdragen ∞ .

Då man övergår från en bokstav till en annan, skola flaggorna alltid föras den kortaste vägen; de få ej svängas hur som helst. Vid övergång t. ex. från c till ä bör höger arm röras i vågplanet, varken uppåt eller nedåt, och komma överst i ä. Ej heller är det lämpligt att man vid övergång t. ex. från k till o låter vänster arm komma underst i o i stället för tvärtom. Härav framgår att intet onödigt ombyte av flaggor bör ske. Avläsandet underlättas härigenom.

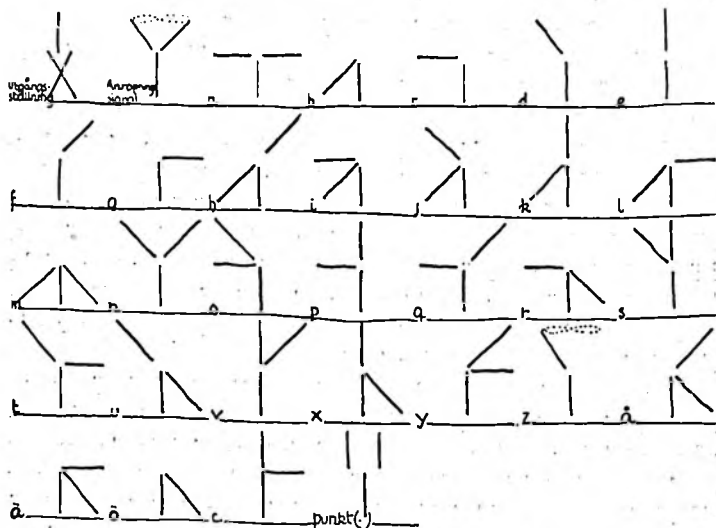
När man slår två på varandra följande bokstäver av samma slag, *dubbling*, skola flaggorna återföras till utgångsställning, sedan den första bokstaven blivit slagen. De få dock endast hållas där ett ögonblick, innan nästa bokstav slås. Bästa sättet vid dubbling av i, j, o, y, ä, å är att ej gå tillbaka till utgångsställning utan endast låta armarna byta

plats, så att den arm, som är överst, efter dubbleringen kommer underst och tvärtom.

Så snart flickorna kunna slå bokstäverna något så när rent, övergår man till avläsningen, ty denna tager avsevärt längre tid att lära, För att de ej skola kunna gissa, övar man då s. k. "fyrcanter". Detta tillgår på så sätt, att man sätter ihop fyra bokstäver i fyra rader t. ex.

y, v, x, t
j, l, z, q
g, p, å, s
r, u, d, ch

och slår detta. Man gör nedslag efter varje rad (grupp), så ätt flickorna hinna anteckna de bokstäver, de komma ihåg. Då alla fyra grupperna slagits, rättas "fyrcanten", d. v. s. helt fel gives för varje uteglömd eller felläst bokstav, halvt fel för omkastad ordning på bokstäverna inom gruppen. När någon säkerhet vunnits i avläsning, slår man längre meddelanden för dem, och de måste då ha var sin skrivare, som upptecknar varje avläst bokstav.

Semaforalfabetet.

Avsändande och mottagande av meddelande.

Särskilda signaler och benämningar: "Avsändare" kallas den som sänder ett meddelande, "mottagare" den, som tager emot det.

Förstått = a.

Oförstått = o.

Punkt (.) = båda flaggorna hållas lodrätt framför vardera axeln, böjd armbågsled.

Komma (,) = dubblerat m.

Bindestreck = dubblerat n.

Anrop: flaggorna svängas samtidigt och växelvis över huvudet, så att de korsar varandra och utåt sidorna. Flaggspetsarna böra beskriva en utdragen ∞ . — Tecknet gives för att påkalla annan patrulls uppmärksamhet i och för börjande av ett meddelande. Det gives, till dess denna svarat med bokstaven a = "klart".

Felslagning slås som anrop.

Grupp: med grupp förstås varje signal, som föregås och efterföljes av utgångsställning. — Först sedan mottagaren svarat "förstått" = a eller "oförstått" = o, får avsändaren ånyo slå en grupp. Har mottagaren ej förstått, slår avsändaren om gruppen, varmed fortsättes till dess mottagaren svarat "förstått".

Siffertecken = z gives såsom grupp före och efter siffror för att ange, att siffror komma och att siffergruppen är slut.

Slutsignal = d som grupp. Gives av avsändaren för att ange, att meddelandet är slut.

Vid provets avläggande skall kontrollanten slå ett meddelande med fastställt antal bokstäver och "tecken" pr minut av inalles omkring 5 minuters varaktighet. Meddelandet bör ej vara "sammanhängande". Avläsaren skall ha skrivare, som omedelbart efter meddelandets slut lämnar in detta, *ej renskrivet*, till kontrollanten. Provet är godkänt, om det är *fullt* begripligt. Fel å namn och siffror få ej förekomma. — Slagningen, i form av ett meddelande, vari även siffror och skiljetecken skola ingå, skall vara ren och bestämd.

Semaforering uppövar i hög grad tankekoncentration och snabb iakttagelse samt utvecklar rörelsekänsla, rytm- och

taktsinne. Rätt bedriven är den ett utmärkt disciplinerande medel. I öppna terrängen kan man genom semaforering lätt meddela sig med varandra på avstånd, vilket understundom kan ha sin stora betydelse. En hel del övningar och lekar utomhus bli, kombinerade med semaforering, mera omväxlande, innehållsrika och roande; inomhus är semaforering ett gott och uppiggande avbrott vid stillasittande övningar.

För vidare instruktion och utveckling av semaforering se: Signalinstruktion för armén.

Scouter!

Medtag å Edra fotvandringar och cykelturer våra
KÖTTKONSERVER och **SOPPOR**

Närande, delikata, lättlagade.

NAMNANROP

»Stockholms Slagteribolag»

Foto-Artiklar
Kameror
Album

Framkallning
Kopiering
Förstoring

FOTOGRAFISKT MAGASIN

Södra Hamngatan 49, Göteborg · Telefon 10698

UTOMTÄVLAN

står 1300-talet av skol- och
övriga

bildningsfilmer

samt underhållningsfilmer,
tillhörande

Aktiebolaget

Svensk Filmindustri

Avdelning för skolfilm m. m.

Gustaf Berg

VAR REDO

när bildningsfilmen gästar
din skola!

Är den icke införd där, på-
minn vederbörande om att de
bästa och flesta skolfilmerna
fås från

SVENSK

FILMINDUSTRI

VID FESTER

i kåren är det trevligt att kunna visa
scoutfilmer

och andra idrottsbilder jämte något skämtnummer.

Begär katalog från Skolfilmavdelningen, Fack 650, Stockholm 1.

J. Birger Johanssons

MEJERIAFFÄR

Upplandsgatan 75 STOCKHOLM Telefon: Vasa 12067

REKOMMENDERAS

SMÖR, MJÖLK och GRÄDDE i parti och
minut till dagens lägsta priser.

E. S. Chorells Eftr.

Skridskofabrik • Eskilstuna

Rikstelefon 281

Etablerad 1889

Telegramadr. Chorell

RÖR- HOCKEY-SKRIDSKOR

Guldmedalj 1907 i London

Siivermedalj 1907 i Lund

GRAND PRIX

från Internationella Sport- och Industriutställningen i Berlin 1907

De Förenade Spetsfabrikernas Försäljningslokal

13 GREVTUREGATAN 13

(Hörnbutiken)

Tel. 771 08

Norr 192 03

Specialaffär för

SPETSAR och BRODERIER

Rikt urval av VADSTENASPETSAR, Motiv och Kragar.

Beställn. å Linneutstyrlar. Order till landsorten exp. omg.

E. J. HÖGLANDERS

MEJERIAFFÄR

Oskummad Mjök Grädde och Smör

långtidspasteuriserad

i parti

105 Valhallavägen 105

Tel. 16006

Norr 11274

E R S Ä T T N I N G S P R O V

II Klass.

b) KÄNNA IGEN MINST 10 OLIKA TRÄD-
SLAG, ÄVEN AVLÖVADE, SAMT 5
TRÄSLAG.

Alla träd äro byggda efter bestämda, fasta lagar med arkitektoniska olikheter för vart och ett av de skilda trädslagen. Om man ger akt på dessa "byggnadsstilar" hos de olika typerna, blir det ej mycket svårare att skilja de avlövade träden från varandra, än då löven sitta på. Vid bedömning på långa avstånd är också sommartid denna vetenskap nödvändig. Genom att iakttaga skottbildning, knoppar, blom- och fruktställningar får man en god hjälp att bestämma arten. Tänk även på de olika trädens olika krav på jordmån!

En *hela kronan genomgående huvudstam*, som bildar trädets axel, se vi hos *granen, tallen, björken, eken, boken, alen, asken*. De två förstnämnda jämte björken med sitt särmärke, den vita stammen, tarva ej här sin närmare beskrivning.

Eken trivs bäst på djup, frisk mylla, behöver mycket ljus och växer därför aldrig i skuggan av andra träd men tål själv gärna en tät undervegetation. Den är ett av vårt lands största träd, har grov, djupfårad bark, blir en 30—50 m. hög och kan ha en diameter av flera meter. Dess krona har en vid omkrets av oregelbundna, knotiga, starka grenar. De grova grenarna äro ofta horisontella (det enda träd i Sverige med dylika). Eken lövas sent och behåller ofta en sista rest bruna, prasslande blad långt in på vintern.

Boken är det minst hårdiga av våra nordiska träd och förekommer i sin fulla utveckling endast i södra Sverige. Dess grenar äro mjuka, ofta med spetsarna något uppåtböjda, den har slät, ljusgrå bark och en mycket utbredd krona. Boken ger den djupaste skuggan av alla nordiska lövträd. Detta

kommer sig av, att alla kvistar och blad äro ställda vågrätt och förenade till stora vågräta plan — lövrika ända intill stammen — det ena över det andra, så att kronan blir avdelad som i en mängd våningar. Boken vill växa på torr mark, där de fällda, sega, torra löven årvis ligga kvar utan att förmultna. Knopparna sitta strödda, äro spetsiga och glänsande bruna.

Alen förekommer hos oss i en sydlig form, *klibbal*, och en nordlig, *gråal*. *Klibbalen* förekommer alltid på mer eller mindre fuktiga ställen, under det att *gråalen* även växer på torrare mark. *Klibbalens* krona är gles och trubbig, ofta påminnande om ekens, *gråalens* närmar sig i form mer björkens. Barken är hos *klibbalen* svartbrun och djupt sprickig, hos *gråalen* slät och grå som bokens. I avlövat tillstånd känns båda alformerna igen på de skaftade bladknopparna och från förgående år kvarsittande fruktkottar.

Klibbalens virke igenkännes på sin gulröda färg. Såsom bränsle kommer det i värde efter både björk- och barrved, men är billigare. Roten lämnar ett virke, som liknar masurbjörk ("alrotsbord").

Askén är ett av våra mest dekorativa träd och förekommer enstaka bland andra träd. Våra förfäder ansågo asken helig och planterade den ofta som ett vårdträd på gårdens tun. Grenarna sträva utåt-uppåt och ge ofta gamla askar en vacker kandelaberform. Barken är silvergrå. Askens stora, sotsvarta motsatta knoppar spricka om våren sist ut av alla, och först av alla faller asken sina hastigt gulnade löv.

En anna stiltyp framträder utpräglat hos *almen* och *linden*. Huvudstammen fortsätter ej såsom axel genom hela trädet, utan sidogrenar, av ofta samma tjocklek som denna, bildas.

Almen är vårt allmännaste parkträd. Dess krona är mer än andra trädets upprepat gaffelformig, stammen och huvudgrenarna äro grovt ådrade och skimra i väta starkt gröna. Tidigt svälla de runda knopparna, som rikt besatta toppgrenarna, för att i april—maj öppna sig till små bruna blommor på bar kvist. De nya bladskotten sätta långa, smidiga grenar.

Linden är det enda svenska lövträd, som blommor under högsommaren, då det står ett surr av bin omkring lindarnas

starkt väluktande honungsblommor. Det karaktäristiska för lindens växtsätt är de smidiga huvudgrenarnas vackra, utåt böjda bågform. De nya skotten låta lätt "skala sig", barken är seg, veden ovanligt vit. Bast förfärdigas av lindbark.

En tredje växttyp företräda *lönnen* och *rönnen*. Hos förut nämnda träd utbilda en del grenar bladskott och andra blomskott, hos *lönnen* och dess likar bär däremot varje gren både blad- och blomskott. Därför får denna växttyp en betydligt mera oregelbunden krona, som saknar genomgående huvudaxel och bestämt framträdande huvudgrenar. Skulle huvudskottet självt komma till blomning, innan det nått en avsevärd höjd, slår trädet över i buskform. Lönnen har av alla våra träd den minst rediga, mest risiga kronan. Dess yttersta toppgrenar bilda ett luftigt virrvarr, som utökas av de hela vintern kvarsittande fruktskaften.

Hos *rönnen* består kronan av sega, ofta inåtböjda grenar. De vitludna knopparna och märkena efter bärklasarna äro goda kännemärken. Rönnen och dess släkting, oxeln, som dock har större proportioner, bruka växa invid gårdar och planteras i alléer. Rönnen är även ett hårdigt skogsträd och går nästan ända upp i björkregionen på fjällen.

— — — SAMT 5 TRÄSLAG.

För att undersöka den inre byggnaden i en trädstam och därigenom kunna leta sig till de olika kännemärkena hos olika slags virke måste man göra 2 snitt. Avskäres trädstämmer vinkelrätt mot längdriktningen uppstår *tvärsnittet*. Innanför barken löper en ljus ring, *tillväxtlagret*, som om våren, då nybildningen sker livligast, sjuder av sav. Till följd av den starka livsverksamheten blir "vårveden" mjukare och ljusare än den på sensommaren långsammare bildade "höstveden", som har en mörkare färg och fastare byggnad. Genom denna skarpa gräns mellan vedlagren uppstå *årsringarna*, efter vilkas antal trädets ålder kan beräknas. I stammens mitt anträffas *märgen*, varifrån *märgstrålarna* strålförmigt förgrena sig. Ofta äro dessa slingrande eller krokiga eller samla sig till fläckar, s. k. "ögon".

Det andra snittet, *längdsnittet*, tangerar årsringarna och visar oss trädets fibrer och märkestrålarnas djup, "ådringarna" i träet.

Furens virke är brandgult, kanterna av årsringarna stöta i rött, ådringen visar sig som täta, regelbundna strimmor i längdsnittet. Furen är tyngst, hårdast och kådigast bland barrträden och har en stark terpentinluk. För sin motståndskrafts skull användes fur till byggnadsmaterial, enklare inredningar och möbler samt dessutom till bränsle.

Granens trä är ljusare än furens, har glesare ådring, avbruten av små, hårda kvistar ("knastar") är mindre kådigt och mycket elastiskt. För sin sista egenskaps skull — att böjas och räta ut sig igen utan att brytas — användes gärna granvirke till flaggstänger, master, åror, redskapsskaft, morskäppar, m. m.

Unga *björkar* lämna vitt virke, äldre något rödaktigt. Träet är ganska hårt och segt med vågformigt, vridna fibrer, som åstadkomma en vacker, flammig ådring. Ögonen äro mycket fina och observeras endast genom de glänsande fläckar, som samla sig omkring dem och tillsammans med övriga märkestrålars slingrande band ge träet ett sidenartat utseende. Björk har i alla tider använts till möbler och för sin elasticitets skull till skidor. Dessutom är björkved vårt bästa bränsle. — Det vresiga, knotiga virket hos björkens rot och "marbjörkens" sega, vridna stam och grenar kallas "masurbjörk" och användes vid möbertillverkningen till inläggningar, till skrin, till fioler och annan vacker handslöjd. Ofta utgöres dörrhandtaget till någon av Dalarnas eller Jämtlands fäbodstugor av en sådant primitivt men konstnärligt utskuren björkrot.

På *ek* framträda de grova porerna på årsringarnas inre kanter och de stora, gulbruna, glänsande ögonen. Den nålfint och djupt inristade ådringen är även typisk, likaså lukten av garvsyra. Virket har en styrka och hårdhet, som gör ek till vårt varaktigaste och bästa träslag. Särskilt *under vatten*, såsom i pål- och brobyggnader, kan ek bibehålla sig i årtusenden. Genom i synnerhet havsvattnets inverkan blir träet alltigenom svart, något stötande i blått. För möbler i tyngre

stil har ek alltid varit ett tacksamt material. De grova golvplankorna i våra gamla borgar, slott och kyrkor äro av ek.

Mahogny införes från Central-Amerika och Indien för sitt synnerligen högt värderade möbelvirkes skull. Färskt är träet gulrött men blir med tiden varmt mörkbrunt. Det har smala årsringar, tydliga porer, sammetsglänsande ögon, som regelbundet ordna sig i jämna, breda, vertikala ränder eller spetsgående flammor. Mahogny är empirens förnämsta träslag.

b) KUNNA SLÅ DUBBELT PÅLSTEK, FISKAR-
STEK, TALJEREPSKNOP MED KRONA, KUN-
NA GÖRA KORTSPLITS OCH ÖGON-
SPLITS SAMT TAGLING.

En *tagling* är det, som bäst skyddar ett rep från att slå upp sig, och göres bäst med tvinnat, fint tjärat garn. Taglingen göres om repets ända och består av tätt intill varandra liggande, hårt åtdragna rundtörnar, så lagda, att taglingsgarnets ändar sluta under rundtörnarna och fasthållas av dessa. Ena sladden av taglingsgarnet lägges på repet i dess längdriktning, varefter man lägger 4—5 hårt åtdragna rundtörnar omkring repet och garnsladden. Början sker ett litet stycke in på repet, och rundtörnarna läggas i riktning åt tågändan. Sedan man lagt dessa rundtörnar, drar man i garnsladden, så att den första rundtörnen blir hårt åtsamsad, varefter sladden avkapas. Man lägger ytterligare ett par rundtörnar, så att taglingen blir tillräckligt lång (minst lika lång som trossens diameter). När 4—5 rundtörnar återstå, lägges den sladden på taglingsgarnet på repet i dess längdriktning, i riktning från ändan inåt, så att de återstående rundtörnarna kunna tagas om sladden. När detta är gjort, åtsamsas den sista rundtörnen genom att man drar i sladden, som sedan kapas. Repet avkapas omkring $\frac{1}{2}$ cm. från taglingen. Fig. 1.

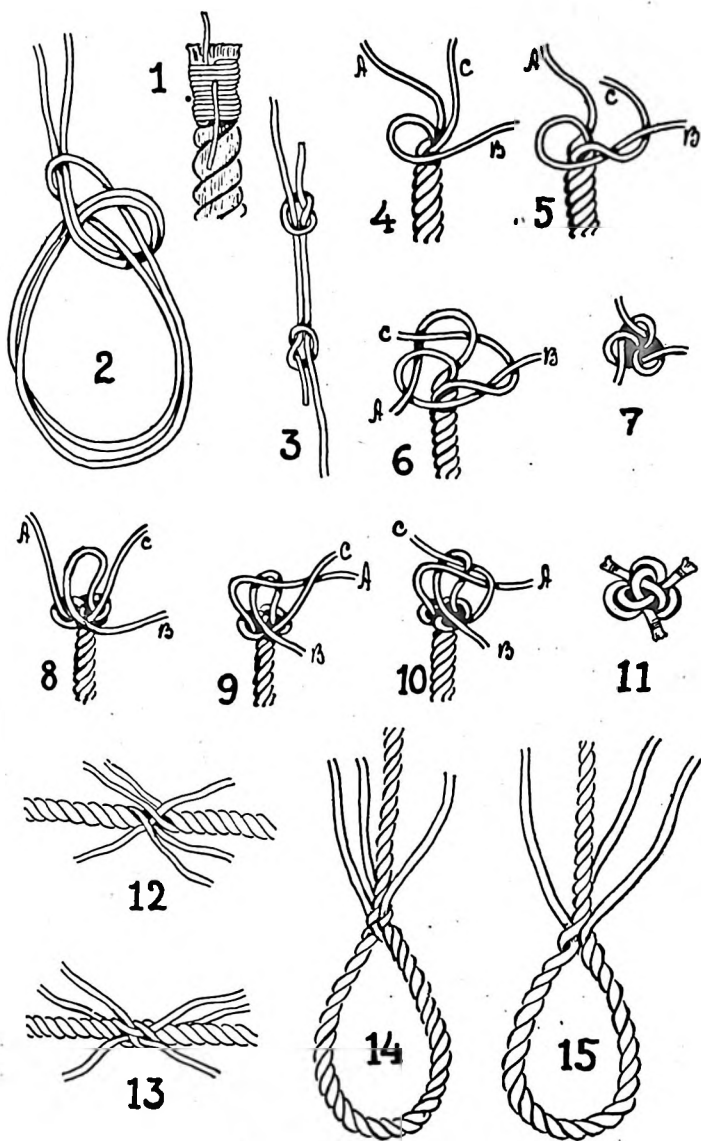
Dubbelt pålstek göres med bukten på ett tåg, d. v. s. tåget är dubbelt. Man gör på samma sätt som vid enkelt pålstek. Då man kommit så långt, som bild 2 visar, vidgar man ut bukten, som kränges över hela steket, tills den kommer att fatta om den fasta parten. Härfter åtsamsas knuten. Dubbelt pålstek användes som enkelt men är betydligt starkare och dessutom synnerligen elegant. Utmärkt att använda om man skall fira ned eller hissa upp en person, då man förlänger den ena bukten och förkortar den andra, så att personen i den långa bukten och tar den korta under halsen och armar bakom ryggen.

Fiskarknop är en mycket pålitlig knut, användes för att binda ihop två rep, för att fästa ett föremål mellan knutarna, som kunna skiljas eller dragas samman allt efter behov. Den består av två överhandsknoppar, vilka verka mot varandra som stoppknutar. (Kan även göras som dubbel överhandsknop eller överhandsknop i åtta, i vilka fall den glider mindre lätt.) Man gör en överhandsknop med ena ändan omkring den andra, så som bild 3 visar. Därefter gör man likadant med den fria sladden omkring den första ändan. Båda ändarna glida nu genom överhandsknoparna, men ej längre än tills båda knoparna mötas.

Taljerepsknopen användes, dels för att skydda ändan av ett tåg från att trasas upp, dels för att utvidga tåget, så att det stoppar i ett hål. Då man skall slå en taljerepsknop, tvinnar man upp tåget några centimeter, längre eller kortare beroende på tågets grovlek. Vänstra handens tumme och pekfinger fatta omkring tåget, där de uppslagna parterna gå ut. Tåget skall hållas så, att de uppslagna parterna hållas rätt uppåt. Parten B böjes, som synes å bild 4. Därefter böjes parten C, så att den kommer att fatta om B, se bild 5, slutligen böjes parten A omkring C och stickes nedifrån in i den av B bildade öglan, bild 6. Därefter åtsamsas alla parterna, och de fria parterna förses med en gemensam tagling ovanpå knopen, ändarna kapas. (Bild 7 visar taljerepsknopen sedd uppiifrån.) — Vill man ha denna knop större och säkrare, kan man göra den med "krona". Den ena parten såsom här B, böjes tvärs över ändan av tåget, bild 8, parten A lägges tvärs över B bakom C, bild 9, sist lägges C över A och in i den av B bildade bukten, bild 10, varefter parterna åtsamsas. Varje part skall förses med en tagling. (Bild 11 knuten sedd uppiifrån.)

Splitsning är det säkraste sättet att förena två rep, ty vid påfrestning beknipa kardelerna de inflätade parterna hårdare ju starkare repet påfrestas.

Kortsplits. Båda sladdarna uppslås till lagom längd, vanligen omkring 8 tirar, sättas emot varandra, så att de uppslagna parterna komma symmetriskt i motsvarande mellanrum mellan den andra sladdens parter (bild 13). Varje part tages nu rakt fram över den mötande parten och under den

nästa samt sträckes ordentligt. Sedan fortsätter man på detta sätt åt båda hållen, varvid man för varje gång tar bort något av varje part, så att den tunnas. När splitsningen är färdig, sträckes trossen väl, och alla överblivna sladdar kapas. Kortsplits är den säkraste föreningen av två rep, t. o. m. starkare än själva repet.

Vid *ögonsplits* gäller det att splitsa den nedböjda sladden av ett tåg vid egen part, så att ett öga uppstår. Tillvägagångssättet blir detsamma som vid kortsplits, men eftersom sladden ej kan sättas rätt emot en motsvarande sladd som vid kortsplits utan kommer helt från sidan, kan det vålla någon svårighet att sätta in parterna på rätt sätt. Först böjer man ned sladden mot tåget så som ögat skall vara. På ena sidan tåget är då sladdens riktning ungefär vinkelrät mot kardelernas i tåget (fig. 14), men på den andra sidan ungefär parallell med denna (fig. 15). Den första kalla vi framsidan, den senare baksidan. Man slår upp sladden omkring 8 tirar, böjer den mot tåget så att ögat får den önskade storleken och lagar att den mellersta parten kommer mitt på tåget och av de övriga, en på framsidan och en på baksidan. Den mellersta kardelen tages nu under den kardel, som ligger närmast mitt på tåget. Parten på framsidan (som i tåget ligger bakom den förra) tages nu över denna kardel och under den nästa (se fig. 14). Nu vänder man ögat och går till dess baksida. Den tredje parten (som i tåget ligger framför den första och går i samma riktning som kardelerna) tages under den tredje ännu ej använda kardelen, men från motsatt sida mot vad man först tänker sig; den skall nämligen stickas in på dess övre sida i samma tir, där föregående part kommer ut (fig. 15). På så sätt fortsättes 3—4 varv. Vill man ha splitsen riktigt fin, bör man, innan parterna stickas in mellan kardelerna, vrida upp den första parten ett halvt varv, den andra ett helt, men den tredje icke alls. Sist "klädes" ögonsplitsen, vilket sker som vid tagling.

ERSÄTTNINGSPROV

I Klass.

a) STORRENGÖRING I ETT RUM.

Vid grundligare städning av rum bör iakttagas:

1. Gardiner nedtagas, sängkläder, kuddar samt alla småsaker borttagas. Taket dammas med borste på stång, omknuten med handduk.
2. Väggar och paneler dammas med början ovanifrån, där-
efter kakelugnar och värmeledningselement, tavlor, dörrar,
armatur och böcker, vilka lämpligen därefter övertäckas,
tills dess att städningen är gjord.
Paneler och målning i övrigt avtvättas med ljumt såpvat-
ten och eftertvättas med enbart vatten för att skydda fär-
gen. Alla fogar och skulpteringar rengöras före tvättning-
en medelst damppensel.
3. Möblerna borstas och dammtorkas, mattorna borstas, pis-
kas eller dammsugas.
4. Fönstertvättning med denaturerad sprit, eller om sådan
ej finnes att tillgå, med tidningspapper eller ättika. Salt-
vatten vid frost, om ej sprit finnes.
5. Vid skurning iakttages att tvenne vatten användas liksom
vid tvättning av målning. Fläckar på parkettgolv borttagas
medelst terpentin, varefter bonvax påstrykes och ingnides
med därtill lämpad borste.
6. Putsning av lås samt övriga i rummet förekommande me-
tallsaker.
7. Småsakerna dammas noga, varvid lämpligast användes ett
mjukt sämskskinn.
8. Möbler, gardiner, småsaker, m. m. sättas på sin rätta plats,
och rummet är färdigt.

Det gamla ordet

bevarades, ristat i
hällen, genom tiderna.

VIKING SKOKRÄM

har fört det vidare i det allmänna medvetandet, i vilket det är förbundet med begreppen: hög kvalitet, arbetsbesparing, ekonomi och elegans.

**INDUSTRIAKTIEBOLAGET VIKING,
ÖREBRO**

MED STORA STEG

vinner, på grund av sina övverträffade egenskaper,
Finess skocream mer och mer terräng över
allt i Sveriges land.

A.-B. TEKN. FABR. FINESS
H. K. H. Kronprinsens Hovleverantör

K F:s MARGARIN

VÄLSMAKANDE

HÅLLBART

BILLIGT

★

*Finnes endast i konsumtionsföreningarna
landet runt*

b) KÄNNA TILL DE VIKTIGASTE GIFTIGA OCH ÄTLIGA SVAMPARNA, DE SENARES BEREDNING OCH FÖRVARING.

Svamparna äro myllväxter, som i sig upptaga halvmultnade växtämnen, och träffas till följd härav oftast på marken eller på gamla stockar och stubbar, mera sällan på levande trädstammar. En del arter, t. ex. tryffelsvamparna, äro helt och hållet dolda i jorden, men hos de flesta är endast den näringsuppsugande "svampmodern" (mycelium) nedsänkt i marken. Denna består av en mängd hårfina, vita trådar, som i ett tätt ludd genomväva myllan eller veden eller sno sig om nedfallna löv, barr etc. — "svampens rötter". Den övriga delen, "fruktkroppen", som tjänar till att alstra och sprida sporer — "fröstoffet" — höjer sig upp ur jorden och är vad vi i dagligt tal kalla *svamp*.

Efter byggnad och form kunna svampar indelas i tre huvudgrupper:

- I. *Hattsvampar*, som ha fröstoffet utvändigt.
- II. *Buksvampar*, som ha fröstoffet inuti fruktkroppen.
- III. *Disksvampar*, som å fruktkroppens översida ha sporer i säckar, som slutligen öppna sig.

I. *Hattsvampar*.

Från mitten av juli, under augusti och september, ända fram till den första frostnatten finna vi *hattsvampar* i skog och parker, på fält och ängar. De äro oftast köttiga växter, som på ett par dagar uppnå sin fulla utveckling och lika hastigt försvinna. De ha sitt namn av, att svampens övre del ofta har någon likhet med en hatt eller mössa, och den botaniska benämningen bibehålles, också då formen avviker och blir trattlik, snurrlik eller busklik grenig som hos fingersvamparna. Oftast är hatten ej direkt fäst vid myceliet utan på toppen av en från myceliet utgående smalare del, *foten*.

Till hattsvamparna räknas:

1. *Skivsvampar*, vilkas fröstoff alstras på skivor (lameller) å hattens undersida.

Fjällskivlingen är den största och ståtligaste av skivsvamparna. Hatten är hos unga svampar beklädd med ett sammanhängande, silkesludet hölje, blir slutligen fjällig, fnasig eller grymig. Foten är nedtill löklik och försedd med ring, skivorna vita, fröstoffet vitt eller med svagt rödgråaktig skiftning. Den förnämsta av de olika arterna är *Stolt fjällskivling*, vars smala raka fot kan bli ända till 30 cm. hög. Den gråbruna hatten spricker sönder i fjäll eller rutor, mellan vilka den ljusa bottenfärgen lyser fram. Ringen är inte fastväxt utan kan flyttas upp och ned på foten. Fjällskivlingarna växa i skogsbryn eller på mossbelupna skogsängar under hela hösten. De äro mycket goda matsvampar.

Vaxskivlingens skivor äro vaxartat spröda och saftrika, fröstoffet vitt, köttet något trädigt och klyver sig lätt. Foten är utan ring och är fast förenad med hatten, vars färg, som förtonar sig nedåt foten, är — beroende på de olika arterna — organgegul, citrongul, gråvit, purpurröd. Den gulröda *Ängsvaxskivlingen* med sin nedåt avsmalnande fot påminner något om kantarellen. En särskilt vacker art är den *Scharlakansröda vaxskivlingen*, som är helt och hållet blodröd med dragning i gult. De flesta arterna äro små, goda svampar. Man finner dem i talrika klungor, bildande små vackra färgfläckar, i torra ängsbackar och i öppen barrskog. *Besk vaxskivling* bildar undantag. Hela svampen är rödprickig på vit botten. Skivorna löpa ned på foten. Den har besk smak och kan med ett enda exemplar fördärva en hel anrättning.

Musseronerna ha fot och hatt ännu fastare förenade med varandra, så att de ej kunna åtskiljas utan enderas sönderslitning. Skivorna, som ej äro saftiga, äro fastväxta vid foten och närmast denna avrundade eller avnupna, någon gång raka. Fröstoffet är vitt. Foten saknar ring och är köttig. *Blåmusseronen* är som ung blåviolett, hatten antager dock snart en violettbrun färgton, lukten erinrar om frukt eller kokt kött. Den förekommer om hösten i bokskog och lundar. Förväxla ej blåmusseronen med de *Blå spindelskivlin-*

garna, som äro tunna, små svampar med ingen eller en från kamferartad lukt och har *rostfärgat* fröstoff. De övriga ätliga musseronerna bruka ha en behaglig lukt, som erinrar om ny-malet mjöl, t. ex. den vita glänsande *Silkesmusseronen* och *Värmusseronen* (= Hovsvampen), vars vita hatt får en dragning åt rosenrött. Foten är kort och blir ibland ända till 4 cm. bred. I början av juni upptäcker man den bland gräset på ängsmarkerna, där den bildar "älvgångar", — ringar eller kroklinjer — som för vart år flytta sig. Gräset blir på dessa ställen högre och får mörkare grönska. Ofta upptäcker man ej i första taget svamparna, därför att hundloka, kumminört och liknande höga blommor bruka växa i ringens ytterkrets, så att man ej kan skönja de små vita svamparna, förrän man böjt undan de frodiga blomsterstånden. Förväxla ej den *äkta* värmusseronen med den *fjunskiviga*, som är luktfri, tunnare och växer mera spridd. Den är oduglig, fastän ej giftig.

Trattsquivlingarna äro närmast släkt med musseronerna, ha liksom dessa vitt eller vitaktigt fröstoff, men skilja sig däri att skivorna ej äro urnupna eller avrundade utan löpa ner på den ringlösa foten, varigenom svampen får sin trattlika form. De växa i trädgårdar och på gräsvall: De äro goda mat-svampar.

För alla svampplockare gäller det att inte få *Flugsvampar* med i förrådet. Ty inom svamparnas stora rike finns det ingenting, som så mycket avskräcker — åtminstone nybörjare — som flugsvampar, vilket blivit ett begrepp, som omfattar allt giftigt och styggt. Och uppfattningen är i mycket riktig. Men det är desto bättre inte så svårt att lära sig skilja dessa giftiga svampar från deras nyttiga likar, allt kommer an på, att man riktigt präntar in de särskiljande kännetecknen. Flugsvamparna äro i början inneslutna i ett hölje. Då det vid svampens utveckling brister vid mitten, blir *övre* delen sittande som vårtor eller fjäll uppe på hatten, den *nedre* delen stannar som en krans av fjäll nere vid den lökligt uppsvällda fotbasen. Då höljet brister vid toppen, blir hatten bar, och hela höljet stannar vid fotbasen i form av en säcklik strumpa. Hatten, som går lätt att skilja från foten, brukar — efter de olika arterna — växla i lysande färger, brandgult, zinober-

rött, chokladbrunt, grönt. Farligast äro *Lömsk flugsvamp* och *Vit flugsvamp*, just för att det i regel är dessa två arter, som bruka förväxlas med *Snöbollschampinjonen*. Men flugsvamparnas säkra kännemärken äro:

1. De vita skivorna och det alltid vita fröstoffet.
2. Den löklika fotbasen, ofta försedd med strumpa.
3. Hattens yta, som helst i fuktig väderlek känns en smula klibbig.
4. Den råa lukten, som erinrar om rättika eller ruttnande potatis.

Ej sällan finner man dessa båda arter växande mitt inne bland champinjoner, men i regel höra flugsvamparna skogen till. Där bidraga de till att öka höstskogarnas färgskönhet, och lika litet som naturens andra mer eller mindre giftiga växter, såsom vitsippan, sprängörten, kungsljuset, bolmörten, äro de direkt skapade för att ätas av människor. Trampa därför ej ned dem i avsky, utan lär dig se dem som de intressanta företeelser, de i själva verket äro.

Alla dessa arter ha som gemensamt kännetecken *vitt fröstoft*.

Svartbrunt fröstoft är utmärkande för Champinjonerna, dessa av svamplockare mest eftersökta svampar. I avseende på matduglighet stå de främst i svamparnas rike. Alla arter äro ätliga, de flesta synnerligen läckra. Bland övriga kännetecken bör man lägga märke till de från foten fria skivorna, som till en början äro vita, sedan övergå i rosenröd eller horngrå färg och slutligen av det mogna fröstoftet bli svartbruna eller rent svarta. Hatten är bar, silkesluden eller fjällig, till färgen vit, gulaktig eller brun. Foten, som är lätt att lossa från hatten, är alltid försedd med ring vid eller ovanför mitten, en återstod av det brustna fina hölje, som helt täcker fröskivorna hos den unga svampen. Foten har aldrig strumpa eller fjällkransar vid basen som flugsvamparna. Den allmänaste arten är kanske *Snöbollschampinjonen*, som påträffas i lucker jord. Denna svamp förekommer i ett par former. Granskogens snöbollschampinjon har en svag lukt av anis, under det att andra typiska former lukta mjöl. Dess hatt är svagt glänsande med gul-grönaktig färgton. Det är denna

granskogsform, som lätt förväxlas med de ljusa, giftiga flugsvamparna. *Ängschampinjonen* kommer upp ur marken som små vita knölar, på vilka hatt och fot obetydligt kunna urskiljas. Det vita köttet rodnar vid brytning. De övriga arterna äro varianter av de här nämnda och inneha släktets allmänna kännemärken.

Bläcksvampen växer i stora, täta klungor i trädgårdar och planteringar. Hatten är hög, vit, med hela yttersidan utom den glatta toppen fransad i långa uppåtkrökta fjäll. Fröskivorna äro på unga svampar vita med rosenfärgad kant, vid mognaden övergå de till rödviolett, svartna hastigt, ty *fröstoftet är kolsvart*, och sönderflyta med hela svampen till en bläckliknande vätska. Inga bläcksvampar äro giftiga — riktigt läcker är den fjälliga bläcksvampen — men i allmänhet äro dessa dekorativa svampar intressanta blott ur biologisk synpunkt.

En liten aptitlig och trevlig svamp är *Mjölskivlingen*, som i växtsätt påminner om vaxskivlingar och trattskevlingar, vad lukten beträffar om vårmusseroner, men skiljes från dessa genom sitt kännemärke: *rött fröstoft*.

Få svampar äro så kända och så värderade som *Kantarelerna*. Det för släktet karakteristiska är vitt eller gult fröstoft och upprepat gaffelgreniga skivor, som löpa långt ner på foten. Dessa svampar förekomma från juli månad, framför allt i juli och augusti, då de första gula björklöven falla, ibland — i Skåne — uti november, och växa från sydligaste Sverige ända upp på fjällen i Norrland.

Riskornas allmänna kännemärken äro: vitt fröstoft, ringen saknas, köttet är sprött eller ostartat, ej som *hos alla föregående arter (utom musseronerna) trådigt, så att foten kan upprisvas*. Riskorna innehålla i hatt, fot och skivor en mjöliknande vit — hos *Blodriskan* brandgul — vätska, som, då svampen brytes, rinner ut som droppar. Hatten är trattformig. *Mandelriskan* och *Blodriskan* äro utmärkta matsvampar, de övriga mångfaldiga arterna äro oanvändbara men röja sig lätt genom sin brännande skarpa saft.

Kremlorna äro både våra talrikaste och färgrikaste svampar, ha många övergångsformer och äro svåra att bestämma

till sin art. Från riskorna, som stå dem mycket nära, skiljas de därigenom att de sakna mjölksaft. Ett osvikligt medel att skilja de matdugliga från de odugliga är att smaka. *Alla, som ha mild smak, t. ex. Mandelkrem-lan, Äggkrem-lan, Silkeskrem-lan, äro ätliga*, de med bitter smak böra förkastas.

2. *Rörsvampar* eller *Pipsvampar*, vilkas fröstoff alstras i pipor, rör eller porer, som sitta på hattens nedåtvända sida.

Det viktigaste släktet inom rörsvamparna är *Rörsopporna*, som inom sig hysa alla ytterligheter, från de smakligaste till de giftigaste bland svampar. Redan i juli påträffar man dem i skogarna, där de hålla ut, tills nattfrosten kommer. För de betande korna äro de läckerheter, sniglar och larver tycka bättre om dem än om de flesta andra, i höstskogen ersätta de i hög grad med sina vackra former och färger blommorna, som nu vissnat eller gått i frukt. Som en god regel vid insamlingen av dessa svampar kan anföras: *Tag aldrig dem, som ha röda eller rödbruna rörmynningar, och vilkas kött blånar starkt vid brytning*. Främst bland alla hithörande arter står *Karl Johanssvampen*, som även kallas *Läckra rörsoppen* eller *Stensoppen*. Hatten är först nästan klotformig, färgen varierar från ljust till mörkt sammetsbrunt. Foten är vitgrå med ett vackert åderverk. Den är hos unga svampar ofta starkt uppsvälld, ibland betydligt bredare då än den i detta stadium lilla, oansenliga hatten. Köttets smak påminner om hasselnötter, det är vitt och blånar aldrig. *Karl Johanssvampen* förekommer över hela landet, ymnigt i Norrland, i ekskogar och björkskogar blir den större än i andra skogar. I södra Sverige finner man den mest i glesa bokskogar. *Karl Johanssvampens* rörmynningar är ett viktigt kännemärke. Man kan vid oaktsamhet förväxla den med den giftiga *Gallsoppen*, som har rosenröda rörmynningar och mycket grovt åderverk på foten. *Eldsoppen* har sävbrun hatt, rött åderverk och brunröda rörmynningar. Den blånar starkt vid brytning. Dess ännu giftigare släkting *Vargsoppen* har gulgrön, ibland nästan grå hatt, fint orangeröda rörmynningar och blodröd fot med lätt åderverk. Fastän bland rörsoppornas många arter ingen i smaklighet går upp emot *Karl Johanssvampen*,

måste här ändå nämnas den, särskilt i barrskog på sandbotten, rikligt förekommande *Smörsoppen* med sin slemmiga hatt där överhuden lätt låter sig avdragas, och Sveriges allmänaste svamp *Strävsoppen*, hos vilken hattens färg varierar från gråbrunt till rostrött — under björkar och aspar livligt rödgult. Foten är smal och hög, vit eller grå, lätt beströdd med små, mörka fjäll. Köttet grånar vid brytning.

Rörsvampar äro även *Tickorna*, fastän rören hos dessa äro kortare än hos rörsopporna samt tätt fastväxta vid hattens undersida och alltså svårare att lossa från denna.

Den mest kända och använda tickan är *Fårtickan*, som har sin huvudsakliga utbredning i mellersta och Norra Sveriges barrskogar. I Skåne är den sällsynt. Den har kort, vit fot och vit hatt, oftast med en brunaktig anstrykning. Hos äldre exemplar spricker ofta huden på hatten, så denna ger intryck av att vara rutig. Foten och rören bli svavelgula vid beröring. Fårtickan anses vara en av våra bästa matsvampar.

3. *Taggsvampar*, vilkas fröstoff alstras på taggar eller piggar, som nedhånga från hattens undersida.

Ingen svamp av detta släkte är giftig, fastän somliga äro kork- eller läderartade och därför alltför sega och otjänliga till föda. Den *Bleka taggsvampen* brukar växa i stora ringar. Den är en trevlig, aptitlig svamp, som ofta förekommer på samma mark som kantarellen och påminner även i sitt utseende om denna.

4. *Slättsvampar*, vilka avvika från övriga hattsvampar däri, att den yta, å vilken fröstoffet bildas, icke är försedd med skivor, rör eller taggar utan är *slät*.

Till slättsvamparna höra *Trumpetsvamparna*, som till form något likna kantarellerna, *Blomkålssvamparna* med sina bladlikt hoptryckta grenar och de intressanta *Fingersvamparna*. *Korallfingersvampen* och den ändå vackrare *Drucfingersvampen* med sina vita grenar, vars spetsar sluta i en liten röd kula, höra egentligen hemma i bokskogarna. *Granfingersvampen* är en av släktets vanligaste arter. Den brukar växa i stora, täta ringar kring gränstammarna. Dess smak är besk som granbarr. Fastän ej giftig, lönar den sig ej för insamling.

II. Buksvampar.

Inom denna avdelning äro *Röksvamparna* huvudsläktet. Alla äro de lätta att känna igen, och ingen är giftig. Dock bli de odugliga, så fort de hunnit till mognad. De ha päronformig, klubblik eller klotrund kropp, på ytan mjölig eller beklädd med taggar eller gryn. Det inre är fyllt av till en början vitt, sedermera gulgrönt, fröstoff, som vid svampens mognad ryker ut ur ett hål, som uppstår i kroppen. Sedermera torkar svampen, och ofta står den, mer eller mindre fylld med sporer, vintern över till nästa sommar.

III. Disksvampar.

På våren strax efter snösmältningen bruka murklorna komma fram. De ha varken skivor, pipor eller taggar, och istället för hatt ha den en egendomlig liten hätta, där sporerne ligga inneslutna i små hylsor, som sprängas, då ett vinddrag når den mogna svampen, varvid fröstoffet slungas långt ut, ibland som en riktig liten dunstsky. *Toppmurklorna* bruka visa sig efter ljumma vårregn. Uppe i gamla svedjeland och på bottnarna av kolmilor brukar det vara gott om dem. De ha regelbundet, kägelformig, olivgrön eller gråbrun hätta, som man uppdelar i ett nätverk av små gropar. Foten är jämntjock och småkornig. *Stenmurklan* väljer åt sig bergig barrskogsmark, vid trädstubbar, kring stenar och på öppna fält. Hättan är bred och chokladbrun, försedd med slingrande vindlingar och bucklor. Foten är ihålig, oregelbunden. Båda arterna höra till våra läckraste svampar. Dock innehålla de ett farligt gift, som kan leda till döden. Murklor böra därför aldrig förtäras i rått tillstånd, och svamparna måste förvällas i kokande vatten, som därefter slås bort. Giftet löser sig nämligen i vatten. Sedan kunna murklorna ätas utan minsta risk.

Sparta

SKODON

med "**Björnlädersulor**"
försäljes med 3 månaders ga-
ranti för sulornas hållbarhet

Finnes i varje välsorterad skoaffär

Scouter *som civila*

ekipera sig fördelaktigast hos

A.-B. M. BENDIX

BARNKLÄDER

Regeringsgatan 9

Nya Testamentet med hela Psaltaren VÄSTFICKSFORMAT

1917 års översättning. Format 70×105 mm. Tryckt på tunt Indiapapper. Obs. N:r 15 är tryckt på samma papper som n:r 12–14.

N:o

- 12 Chagrinband, rödsnitt Kr. 4 50
- 13 Chagrinband, guldsnitt Kr. 6.
- 14 Chagrinband, skinnförsätts, skimmersnitt Kr. 7,50
- 15 Mjukt klotband, rödsnitt Kr. 2.75

Rekvireras från

EV. FOSTERLANDS-STIFTELSENS
BOKFÖRLAG A.-B.,
Stockholm 3

SCOUTERNAS LEKTYR ÄR Stockholms Tidningen

*Innehåller de bästa och flesta nyheterna
från förbundet och kårerna. Söndags-
numret är alltid innehållsrikt och alltid
trevligt*

Beredning.

Insamla svamparna *i torrt väder!* Då väga de mindre, ha bättre smak och krympa mindre ihop vid beredningen. Tag bara unga exemplar! Ryck ej upp svampen, så att myceliet förstöres, och återväxten förhindras, utan skär av den vid foten!

Skölj svamparna efter rensningen i kallt friskt vatten! En del svampar, såsom murklor, bläcksvampar m. fl. måste före användandet förvällas (avkokas) under 15—20 min., varefter vattnet bortslås. Somliga människor tåla aldrig vid svamp; denna känslighet kan avhjälpas genom att all svamp förvällas. Detta tar dock bort mycket av svampens arom och bör därför ej göras i onödan.

Använd med det snaraste nyplockad svamp! Låt aldrig tillagade svamprätter stå från ett mål till ett annat!

Om utförligare beskrivning angående olika svamprätter, se kokböcker.

Förvaring.

Svamp beredes för vinterbehov genom: torkning, saltning, inkokning i smör och hermetisk inkokning. När det gäller förvaring, måste man särskilt noga se till, att svampen plockas så torr som möjligt och att endast god svamp medtages. En enda dålig svamp skämmer smaken på en hel anrättning.

Torkning. De flesta ätbara svampar torkas direkt utan förvälling. Intet behöver rensas bort. Svamparna trädas upp på snören och torka i solen eller upphängda över spisen. Därförut böra de ha upphettats i ugn 2—3 min. för att döda ev. utvecklade insektsägg. — Torkningen kan även försiggå i ugn, då svamparna bredas ut på ramar, försedda med nät, varpå lagts ett tunnt lager halm. Vid lagom värme äro de färdiga efter 6—7 timmar. Men se till, att svamparna ej svedas, ty då bli de odugliga! — Torkad svamp förvaras i tygpåsar, som upphängas torrt. Kunna förvaras i ett par år, om de luftas varannan månad. — Torkad svamp lägges dagen före tillagning i varmt vatten, som ställes på varmt ställe. Detta vatten användes vid tillagning.

Saltning. Svampen vattenlägges 2 dygn i friskt vatten. Lägges därpå i bandkärll varvvis med salt (fänkål eller kumin kan blandas med saltet). Ovanpå lägges ett lock, som nedtynges med 1—2 kg. tyngd. Vid tillagning sköljes svampen väl samt avkokas med mjölk eller fett. Håller sig ej mer än ett år.

Vid *inkokning i smör* bevaras smaken utmärkt. Detta förvaringssätt är det dyraste och användes blott för de finaste svamparna. Gott smör eller ännu hellre ister smältes, svamparna läggas i och får koka upp. Tagas upp med hålslev och packas i glasburk eller flaska. Då burken är fylld, hälls smöret på, så att det står *över* svampen. Sticker en enda svampkant upp, blir det genast mögel. Kan förvaras 1—3 år. Använd en hel burk pr gång, då det är svårt att hindra mögelbildning i öppnad burk.

Hermetisk inkokning. Under regniga somrar är bästa sättet hermetisk inkokning. Fördelar: den kan göras på en gång och fordrar sedan ej minsta tillsyn, fordrar ej tillsats av smör, bibehåller smaken. Vid inköp av konserveringsburkar bruka recept medfölja. Kan förvaras 2—3 år, men bör helst användas 1:a året.

Svampförgiftning. Uppstår illamående efter en svampmåltid, kan man misstänka svampförgiftning. Giftet skall då avlägsnas ur kroppen fortast möjligt genom kräkning eller magsköljning. Ofta retar giftet själv till kräkning. Denna underlättas genom kräkpulver, genom att nedföra ett finger i halsen eller genom att dricka några skedar vatten, vari man på $\frac{1}{3}$ l. vatten kokat en god nypa tobak. Efter full kräkning intages först ricinolja eller annat avföringsmedel, sedan slemmiga ämnen, ss. avkok på korn, ris, havre eller linfrö samt varje $\frac{1}{2}$ timme 1 msk. olja. Hela tiden frisk luft!

Jag har hört många pojkar förklara att »Gyllenhammars Must är det bästa som finns», och sedan jag själv provat preparatet i fråga, är jag böjd att på det varmaste instämma med dem.

Stockholm d. 18 okt. 1922

Ebbe Lieberath
Scoutchef

**DEN VAKNE SCOUTEN
ANVÄNDER I MATSÄCKEN**

PELLERINS MARGARIN

Sätter Ni värde på en verkligt
god ättika så använder Ni

Carl Broströms ättikssprit
HÖGSTA STYRKA
och enastående härlig arom.

Instruktion!

Proviantera hos

Slagteribolaget Magnusson

FOLKUNGAGATAN 73 B.,
Stockholm Sö. Tel. Sö. 33407

Ägg, Smör, Ost, Konserver

I PARTI

Engströms Äggaffär

BIRKAGATAN 19, STOCKHOLM
TEL. 80865, VASA 3489, BOSTADEN 11041
TELEGRAMADRESS »ENGEÄGG»

AXEL NORÉNS SKOAFFÄR

ROSLAGSGATAN 32, - STOCKHOLM
TELEFON NORR 10983

RIKHALTIGT LAGER AV SÄVÄL FINARE
SOM ENKLARE SKODON

*Obs! Systerkängan för sjuksystrar
Björnskodon lämpliga för scouter!*

LITTERATURFÖRTECKNING

Som stöd vid utarbetande av instruktionsboken har använts följande litteratur:

Föreläsningar för Sophiahemmets Sjuksköterskeelever.

"First Aid to the Injured" av James Cantlie.

Svenska Livräddningssällskapets Handbok i simning och livräddning.

Lärobok i kartläsning för armén.

Signalinstruktion för armén.

Instruktionsbok för Sveriges Scouter jämte supplement.

*Kataloger
och Reklamtryck*

I BOKTRYCK & LITOGRAFI

utföres av

*BRÖDERNA
LAGERSTRÖM*

Boktryckeri & Litogr. Anstalt

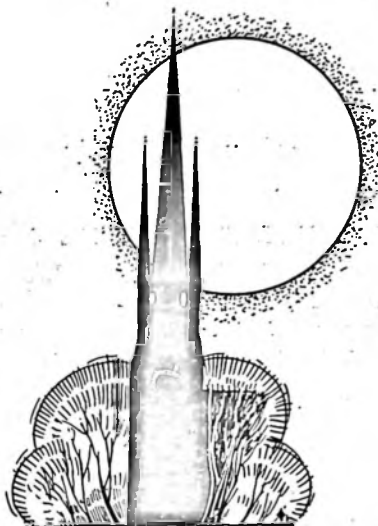
STOCKHOLM

Klara Södra Kyrkogata 14

Telefoner;

9458, 16179, Norr 6763

°
**NÅGRA STEG
FRÅN KLARA KYRKA LIGGER
KLICHÉCENTRALEN**

Alla slag av klichéer för svart- o färgtryck.

Stereotyper för annonsändamål.

N. 287 57

2480

► KLARA SÖDRA KYRKO GATA · 11 ◀

A.-B. SLEIPNER

STOCKHOLMS FASTIGHETSÄGARES
RENHÅLLNINGSBOLAG

Huvudkontor:
TULEGATAN 42-44
Telefoner: 2485, Norr 4339

Kassakontor:
REGERINGSGAT. 40
Telefoner: 6257, Norr 805

Gårdsrenhållning, Varutransporter, Byggnadsställningar

A. B. Matvaruhandlarnes Charkuterifabrik

VÄSTMANNAGATAN 61, STOCKHOLM
Tel. 5286, N. 11132

Charkuterivaror såsom:
SYLTA, FRANKFURTERKORV,
MEDVURST, PASTEJER,
SKINKOR M.M.

OÖVERTRÄFFATI

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sid.
Företal	3
Lag, valspråk, löfte	4
Scoutrörelsens mål och medel	5
Bildandet av scoutkår	6
Scoutövningar och läger	8
Upställningar	13
Organisation	28
Hälsning och särskilda bestämmelser	29
Erinran	33
Scoutkårens personal	35
Instruktion om klassprov	37
Prov för III klass	41
" " II klass	67
" " I klass	105
Litteraturförteckning	181

Prislista erhålles
gratis och franco

All slags utrustning
för
VINTERSPORT

Billiga priser! Goda kvalitéter!

SCOUTMAGASINET

LILLA VATTUGATAN 26, STOCKHOLM

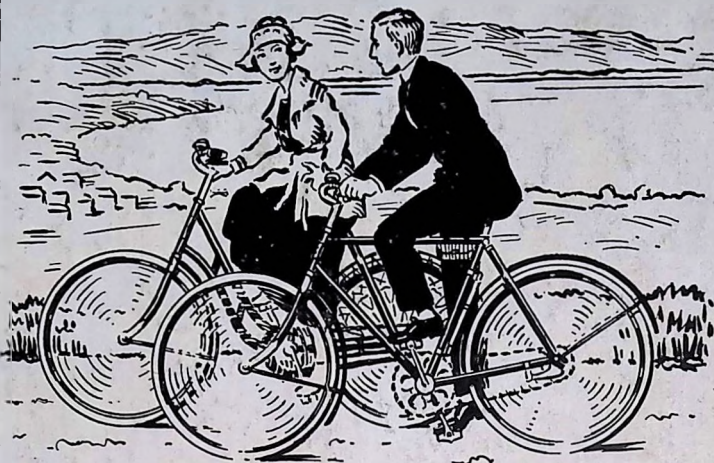
Tryckt hos

BRÖDERNA LAGERSTRÖM

BOKTRYCKARE

STOCKHOLM

1924

En utflykt

på velociped blir angenäm endast under den förutsättningen att man har en TILLFÖRLITLIG, STARK och LÄTTGÄENDE maskin.

HUSQVARNA VELOCIPEDER

uppfylla i dessa avseenden alla fordringar. Omsorgsfullt arbete och bästa svenska material utgöra en säker garanti för den höga kvaliteten, för vilken i övrigt börjar namnet

Husqvarna

PRIS KR. 3:50